

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 29 maj 2023

Tid:

kl. 16:00-21:07

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-23

Justerat den 5 juni 2023

Anslaget den 6 juni 2023

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Hans Altsjö
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Bordläggning av interpellationer
- §2 Interpellation av Gabriel Kroon (SD) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) om chockhyreshöjningen i allmännyttan
- §3 Ändring av föredragningsordning
- §4 Nya interpellationer
- §5 Frågestund
- §6 Mötet öppnas
- §7 Närvaro
- §8 Justering
- §9 Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2023
- §10 Valärenden i kommunfullmäktige 2023
- §11 Central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2024- Hornskrokens vård- och omsorgsboende
- §12 Inriktningsbeslut gällande Micasa Fastigheter AB:s nyproduktion av vård- och omsorgsboende samt seniorboende och aktivitetscenter i Slakthusområdet, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde
- §13 Detaljplan för del av fastigheten Hekla 1 i stadsdelen Kista i Stockholm (240 bostäder, förskola och kontor), DP 2021-05642-54
- §14 Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor
- §15 Arvodering av förtroendevalda
- §16 Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)
- §17 Projekt Ny Bergbana i Skärholmen

- §18 Motion om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet
- §19 Motion om att anlägga en piazza i kvarteret Yxan 4:s östra spets
- §20 Motion om ett tak i tomträtsavgälden för flerbostadshus och småhus
- §21 Motion om granskning av projektbidraget
- §22 Nyväckta motioner
- §23 Mötet avslutas

**§ 1
Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna som redovisas i punkterna 1 och 2 i kungörelsen.

§ 2**Interpellation av Gabriel Kroon (SD) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) om chockhyreshöjningen i allmännyttan**

KS 2023/592

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Gabriel Kroon (SD) har ställt en interpellation om chockhyreshöjningen i allmännyttan. Kommunfullmäktige beslutade den 8 maj 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Lindblom (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 3
Ändring av föredragningsordning

Punkterna 23-26 i föredragningslistan behandlades för punkten 6 i föredragningslistan.

§ 4 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Nya interpellationer

1. Interpellation av Jan Jönsson (L) till utbildnings-, arbetamarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om elever i fristående skolor. Rotel III
Dnr KS 2023/596
2. Interpellation av Per Rosencrantz (M) till utbildnings-, arbetamarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om vuxenutbildning. Rotel III
Dnr KS 2023/597
3. Interpellation av Annika Elmlund (M) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) gällande uppdrag om centrumanalys i budget. Rotel II
Dnr KS 2023/663
4. Interpellation av Gabriel Kroon (SD) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om effekter av minskat antal ordningsvakter. Rotel IV
Dnr KS 2023/664
5. Interpellation av Jonas Naddebo (C) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) gällande nattliv och kulturljudzoner. Rotel VI
Dnr KS 2023/667
6. Interpellation av Svante Linusson (C) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) om planeringen för cykelbanor. Rotel VIII
Dnr KS 2023/668

Sammanträdet ajournerades från kl. 16.20 till kl. 17.00.

**§ 5
Frågestund**

Fråga 1

Borgarrådet Fjellner (M) ställer en fråga om Stockholms arbete för HBTQ-frågor.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 2

Linnea Vinge (SD) ställer en fråga om skolskjutsen i Stockholms stad.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 3

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) ställer en fråga om stadsbibliotekets verksamhet under renoveringen.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 4

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om arbetet för en positiv supporterkultur.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 5

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om framkomlighetssmockan.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 6

Anders Edin (SD) ställer en fråga om Gamla stans raserade kulturarv och Stockholms förlorade skatt.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 7

Björn Ljung (L) ställer en fråga om stadens åtgärder mot aggressivt svartbygge på stadens mark.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 8

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om kultur för barn i skolan.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

§ 6
Mötet öppnas

**§ 7
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 8
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 5 juni 2023.

§ 9**Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2023**

KS 2023/8

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige:

Slutredovisning gällande AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder i Rosenlundsparken, Kvarteren Libellen 1 och Verktummen 5

Dnr KS 2023/621

Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige under tiden 4/5 2023 – 24/5 2023

Länsstyrelsen i Stockholm beslut av den 15 maj 2023

Beslut (2023-05-15) med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2023-04-24 § 21 angående etablering av officiella badplatser i Vinterviken och Herrängen.

Länsstyrelsen finner att beslutade ändringar av de lokala ordningsföreskrifterna inte strider mot ordningslagen (1993:1617). Beteckning 2013-22007-2023.

§ 10
Valärenden i kommunfullmäktige 2023

KS 2023/4

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 29 maj behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 11**Central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2024- Hornskrokens vård- och omsorgsboende**

Förslag om förnyad konkurrensutsättning av Hornskrokens vård- och omsorgsboende inklusive Pensionat Hornskroken
Framställan från Äldrenämnden

KS 2023/565

Beslut

1. Central upphandling av driften avseende Hornskrokens vård- och omsorgsboende ska genomföras i enlighet med vad som anges i ärendet.
2. Äldrenämnden ansvarar för genomförande av central upphandling av entreprenad drift för det vård- och omsorgsboende som anges i detta ärende och får justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara uppenbart olämpligt att inkludera boendet.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2024 – Hornskrokens vård- och omsorgsboende.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Robert Mjörnberg (V), Martin Hansson (MP), borgarrådet Hedin (M), Anders Göransson (S) och borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 12**Inriktningsbeslut gällande Micasa Fastigheter AB:s
nyproduktion av vård- och omsorgsboende samt
seniorboende och aktivitetscenter i Slakthusområdet,
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde**

KS 2022/1306

Beslut

Inriktningen för Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s nyproduktion av vård- och omsorgsboende och seniorboende i Slakthusområdet, till en total investeringsutgift om 496 mnkr inklusive moms, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Inriktningsbeslut gällande Micasa Fastigheter AB:s nyproduktion av vård- och omsorgsboende samt seniorboende och aktivitetscenter i Slakthusområdet, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 13

Detaljplan för del av fastigheten Hekla 1 i stadsdelen Kista i Stockholm (240 bostäder, förskola och kontor), DP 2021-05642-54

Hemställan från stadsbyggnadsnämnden
KS 2021/1626

Beslut

Detaljplan för del av fastigheten Hekla 1, DP 2021-05642-54, i stadsdelen Kista antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Detaljplan för del av fastigheten Hekla 1 i stadsdelen Kista i Stockholm (240 bostäder, förskola och kontor), DP 2021-05642-54.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Handlingar i ärendet

Planbestämmelser, 2021-08-17, reviderad 2021-11-11 dnr KS 2022/1626-1.4

Planbeskrivning, 2021-11-11 dnr KS 2022/1626-1.3

Samrådsredogörelse, 2019-02-13 dnr KS 2022/1626-1.2

Granskningsutlåtande, 2021-08-17 dnr KS 2022/1626-1.5

Granskningsutlåtande 2, 2021-11-11 dnr KS 2022/1626-1.1

§ 14

Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor

Framställan från idrottsnämnden

KS 2022/583

Beslut

Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor godkänns i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S), Martin Hansson (MP) och Anna Cederschiöld (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Hanna Wistrand (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15
Arvodering av förtroendevalda
KS 2023/222**Beslut**

1. Arvode ska utges till Johan Heinonen (S) om 63 procent av helt arvode för perioden den 15 maj 2023 till och med den 14 oktober 2026.
2. Arvode ska utges till Jonas Naddebo (C) om 100 procent av helt arvode för perioden 8 maj 2023 - 14 oktober 2026.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Arvodering av förtroendevalda.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jäv

Johan Heinonen (S) och Jonas Naddebo (C) deltar inte i beslutet på grund av jäv.

§ 16**Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)**

Initiativärende

KS 2022/1171

Beslut

1. Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) (dnr KS 2022/1171), i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet godkänns.
2. Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap (IOP) (dnr KS 2022/1171) i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet godkänns.
3. Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (dnr 171-84/2017) upphör därmed att gälla.
4. Vägledning Idéburet offentligt partnerskap (IOP) (dnr KS 2019/10) upphör därmed att gälla.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP).

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wangård (S) och Magnus Runsten (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Projekt Ny Bergbana i Skärholmen**

Hemställen från trafiknämnden

Reviderat genomförandebeslut

KS 2023/446

Beslut

1. Trafiknämnden medges rätt att fortsatt genomföra projekt Ny bergbana i Skärholmen till en utgift om 135,0 mnkr.
2. Utgifterna för 2023 ska inrymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifter för kommande år behandlas i budget för 2024.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Projekt Ny Bergbana i Skärholmen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP), Ulf Walther (S) och Tobias Johansson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Hamid Ershad Sarabi (C), Sophia Granswed Baat (M), Anton Roos (KD) och Sara Svanström (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Tapani Juntunen (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Motion om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet**

Motion av Nike Örbrink (KD)

KS 2022/1195

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Rashid Mohammed (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsen förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19

Motion om att anlägga en piazza i kvarteret Yxan 4:s östra spets

Motion av Karin Ernlund (C)

KS 2022/1436

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att anlägga en piazza i kvarteret Yxan 4:s östra spets.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Göransson (S) och Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C) och Johan Nilsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyresen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20

Motion om ett tak i tomträttsavgälden för flerbostadshus och småhus

Motion av Johan Nilsson (M)

KS 2022/1182

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om ett tak i tomträttsavgälden för flerbostadshus och småhus. I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Johan Nilsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

André Nilsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Motion om granskning av projektbidraget**

Motion av Sergej Salnikov (SD)

KS 2023/93

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om granskning av projektbidraget.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Sergej Salnikov (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22 Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 9 maj - 29 maj 2023:

1. Motion av Jonas Naddebo och Claes Nyberg (båda C) om gemensamt system för skolval i grundskolan. Rotel III. Dnr KS 2023/635
2. Motion av Dennis Wedin och Per Rosencrantz (båda M) om Rädda Stockholms demografi: bygg större bostäder i innerstaden. Rotel V. Dnr KS 2023/656
3. Motion av Linnea Vinge och Gabriel Kroon (båda SD) om att erbjuda kostnadsfria luncher för blåljuspersonal på Stockholms stads skolor Rotel III. Dnr KS 2023/661
4. Motion av Gabriel Kroon och Sergej Salnikov (båda SD) om återköp av samhällsfastigheter från Samhällsbyggnadsbolaget SBB m.fl. Rotel I. Dnr KS 203/662
5. Motion av Dennis Wedin (M) om ett monument över HBTQ-personers kamp och en plats till minne av Barbro Westerholm. RI. Dnr KS 2023/678
6. Motion av Thomas Wihlman (C) om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen. Rotel VI. Dnr KS 2023/686
7. Motion av Jonas Naddebo (C) om hållbar matupphandling. Rotel I. Dnr KS 2023/687

§ 23
Mötet avslutas

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
48	Burell, Olle §§ 6-16, 21-23		S	17:03	21:09
77	Brinck, Cecilia §§ 1-4, 17-19		M	15:58	21:09
47	Stenudd, Sara §§ 5, 20		V	16:45	21:09
56	Abdullahi Ali, Nassir	Karlsson, Oscar	S	17:15	21:09
105	Ali Hassan, Shamso	Egeltoft, Hanna	V	17:24	21:09
42	Ali, Ismail		C	17:58	21:07
102	Aranda de Gutiérrez, Norma		S	18:01	21:09
92	Armstad, Stian	Nyberg, Berit	S	17:17	21:09
89	Badeli, Aida		MP	17:53	21:09
96	Bengtsson, Frida		S	16:54	21:09
23	Bjuggren, Emilia	Snis Sigtryggsson, Bjarne	S	16:54	21:09
8	Boucher, Torun		V	16:34	17:57
8	Boucher, Torun	Herrström, Cecilia	V	17:59	21:09
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	15:58	21:09
94	Carlsson, Alma		S	16:32	21:09
13	Cederschiöld, Anna		M	17:36	21:09
80	Edin, Anders		SD	17:05	21:09
53	Edlund, Ingela		S	15:58	21:06
40	Elfvén, Anne-Lie		L	16:36	21:06
67	Elmlund, Annika		M	17:18	21:07
95	Finnveden, Felix		S	16:01	21:09
14	Forslund, Maurice	Roos, Anton	KD	18:03	21:09
69	Friberg, Annika		M	17:29	21:09
12	Granswed Baat, Sophia		M	16:39	21:07
103	Güler, Esme		S	16:11	21:09
52	Göransson, Anders		S	17:36	21:04
51	Hansson, Martin		MP	16:01	21:09
4	Hedin, Andrea		M	16:41	21:09
66	Hedrup, Tom		M	16:39	21:07
61	Heinonen, Johan		S	16:01	21:09
34	Hellström, Anette	Erbe, Torbjörn	M	16:58	21:09
37	Hollis, Michaela		KD	17:58	21:09
107	Holm, Jens	Zandian, Aidin	V	16:49	21:09
70	Hökmark, Christoffer		M	17:01	21:09
43	Ibrahim, Ashna		C	17:25	21:09
19	Jacobsson, Kristin	Ershad Sarabi, Hamid	C	16:59	21:09
30	Jama, Hassan	Ehrnström, Thomas	V	16:02	21:09
88	Jama, Mansur	Beer, Tomas	MP	17:48	21:09
31	Johansson, Tobias		V	17:56	21:09

Kommunfullmäktige 2023-05-29

39	Jonlund, Rasmus	Nilsson, André	L	17:35	21:09	Sida 32 (119)
79	Juntunen, Tapani		SD	17:14	21:09	
18	Jönsson, Jan		L	17:42	21:06	
101	Kazinic, Elvir	Sinisalo, Carolina	S	17:27	21:09	
62	Kratz, Tina		V	16:30	21:09	
86	Kroon, Gabriel		SD	16:05	21:09	
81	Kroon, Julian		SD	17:05	21:09	
104	Körhan, Özlem		V	17:38	21:09	
36	Lennaárd, Fritz		M	17:05	21:07	
99	Lind, Andreas		S	15:58	21:09	
7	Lindblom, Clara		V	16:03	21:09	
60	Lindgren, Jimmy		S	16:43	21:09	
71	Lindström, Therese		M	17:02	21:09	
45	Linusson, Svante	Wangel, Marcus	C	17:54	21:09	
16	Ljung, Björn		L	16:50	21:09	
64	Ljuslin, Maria	Börefelt Axell, Henric	V	17:53	21:09	
97	Lorentzi, Ulrika		S	16:01	21:09	
11	Lutz, Kristina	Cederhage, Roslana	M	17:34	21:09	
9	Mattsson, Alexandra		V	16:56	21:09	
63	Mjörnberg, Robert		V	16:02	21:09	
38	Modig, Aron	Valier, Mikael	KD	18:08	21:09	
28	Mohammed, Rashid		V	16:01	21:09	
29	Mustonen, Maria		V	16:43	21:09	
20	Naddebo, Jonas		C	17:08	21:07	
41	Nilsson Söderström, Åsa	Wistrand, Hanna	L	18:04	21:09	
32	Nilsson, Johan		M	17:23	21:09	
10	Nilsson, Jonas		M	17:58	21:09	
44	Nyberg, Claes		C	16:27	21:09	
87	Obermüller, Cecilia		MP	17:51	21:09	
24	Ojanne, Alexander		S	16:04	21:09	
33	Paccamonti, Johan		M	17:39	21:09	
100	Palm, Ulrika	Mannerström, Gustav	S	16:31	21:09	
98	Piazzolla, Catharina	Ödebrink, Annika	S	17:39	21:09	
93	Rashid, Sona	Bustos, Emil	S	17:42	21:09	
91	Risberg, Eva		S	15:58	19:54	
72	Rosencrantz, Per		M	17:01	21:09	
90	Runsten, Magnus		MP	17:38	19:48	
83	Salnikov, Sergej		SD	17:54	21:09	
27	Salvo, Maria-Elsa		S	16:02	21:09	
65	Sharaf Abdi, Ahmed		V	17:51	21:09	
54	Sjöberg, Ulla		S	16:01	21:06	
35	Sjölander, Henrik		M	17:23	21:09	

Kommunfullmäktige 2023-05-29

17	Smedberg-Palmqvist, Isabel	L	17:03	21:09	Sida 33 (119)
57	Stavling, Margareta	S	17:07	21:09	
50	Strömgren, Lars	MP	17:26	21:09	
106	Svanfeldt Obligado, Marcus	V	17:34	21:09	
74	Svanström, Sara	L	17:32	21:09	
84	Söderström, Leif	SD	16:42	21:09	
75	Tufvesson, Christina	L	16:26	21:09	
22	Valeskog, Jan	S	17:10	21:07	
26	Vikman Rindevall, Arvid	Schartner Giertha, Felicia	S	18:02	21:09
85	Vinge, Linnéa	SD	15:58	21:09	
55	Walther, Ulf	S	17:48	21:09	
21	Wanngård, Karin	S	17:16	21:07	
82	Wassermann, Emelie	SD	16:19	21:09	
5	Wedin, Dennis	M	16:55	21:09	
68	Wejke Norberg, Lou-Ann	M	16:41	21:09	
73	Werner, Hanna	M	17:28	21:09	
46	Wihlman, Thomas	C	17:19	21:09	
78	Åkerlund, Liliane	SD	17:15	21:09	
15	Örbrink, Nike	KD	16:59	21:09	
25	Österberg, Anders	S	16:01	21:09	
59	Österman, Gustav	S	16:10	21:09	
6	Fjellner, Christofer	M	16:56	21:09	
49	Lindhagen, Åsa	MP	17:59	21:09	

Yttranden 2023-05-29

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 29 maj 2023

§ 2 Interpellation av Gabriel Kroon (SD) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) om chockhyreshöjningen i allmännyttan

Anförande nr 1

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

G a b r i e l K r o o n (SD): Nu är det dags för mig att peta på en björn som sover genom att ställa Vänsterpartiet till svars om de höjda hyrorna i allmännyttan. Lite spänning ska vi alltså ha här i första ärendet i kommunfullmäktige.

I Stockholms stad har vi ju hela 80 000 hyresrätter, ungefär, som våra bostadsbolag sköter om. Dessa hyresrätter har fått en hyreshöjning på i genomsnitt 4,5 procent för 2023. För en tvårumslägenhet med en hyra på ungefär 10 000 kronor i månaden blir den ökade kostnaden på ett år nästan 6 000 kronor. Det är väldigt mycket pengar.

Hyresförhandlingen sker ju mellan våra bostadsbolag och Hyresgästföreningen. Men med detta sagt är våra majoritetspolitiker, framför allt, både indirekt och direkt ansvariga för hyressättningen. Indirekt är man ansvarig för att man fastställer ägardirektiv och sätter budgetramar som bolagen måste följa. Och även direkt skulle jag vilja påstå att man är ansvarig eftersom man faktiskt också sitter i styrelsen för de här bostadsbolagen.

Som borgarråd har Clara Lindblom många verktyg att ta till för att bromsa hyresutvecklingstakten och säkerställa att hyrorna inte höjs chockartat. Man kan slopa utdelningen från bostadsbolagen, och man kan ändra i ägardirektiven så att bolagen får mindre vinst i slutet av året. Men detta har man inte gjort fullt ut, såvitt jag kan se.

Det jag däremot kan se är att bostadsbolagen har gett den enligt lag högsta tillåtna utdelningen till Stockholms Stadshus AB. Den har man också tagit ut. Vinsten för 2022 har varit närmare 800 miljoner kronor för våra bostadsbolag, och vinstprognosen för 2023 ligger på närmare 300 miljoner kronor.

I ljuset av detta har jag ställt denna interpellation till fastighetsborgarrådet, med frågorna om hon anser att en hyreshöjning på 4 ½ procent för dem som lever på marginalen är rimlig och om hon har gjort allt hon kan för att säkerställa att hyrorna inte höjs i onödan för människor som lever knapert i dessa bistra tider.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 3

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Tack för frågan! Det är helt klart väldigt tuffa ekonomiska tider för väldigt många hyresgäster. Våra Stockholmsbolag hamnar ungefär i mitten av fördelningen med en hyreshöjning på 4,45 procent. Och trots att det finns väldigt många hyresvärdar som höjer hyrorna betydligt mer betyder inte det att detta på något sätt är en önskvärd situation. Många hyresgäster pressas av höga hyreshöjningar, brister i elstödet, inflation och matpriser som skenar, och därtill har vi en handlingsförlamad regering.

Jag tycker att det är lite tråkigt att Gabriel Kroon inte har läst budgeten för bostadsbolagen. Hade han gjort det hade han sett att vi har sänkt avkastningskraven för bostadsbolagen med en halv miljard kronor för i år och ännu mer för nästa år. Vi har dessutom rensat kraftigt bland ägardirektiven just i syfte att hålla tillbaka bostadsbolagens behov av att öka sina intäkter, alltså hålla tillbaka hyreshöjningen.

Men sedan är det precis så som Gabriel Kroon säger i talarstolen. Det är inte jag som sätter hyrorna i Sverige. Precis på samma sätt som arbetsmarknadsminister Johan Pehrson inte sätter lönerna i Sverige är det inte jag som sätter hyrorna, utan detta sker i förhandlingar. Det vi gör är att lägga fram förutsättningarna, och där har vi gjort vad vi kan för att bromsa bolagens behov av höga intäkter.

Man ska också komma ihåg att det överskott som det talas om till 99,9 procent återinvesteras i verksamheten. Det är detta överskott som ska betala allt planerat underhåll. Om vi inte skulle ha något överskott i våra bostadsbolag över huvud taget skulle det betyda inget löpande underhåll – inga byten av trasiga balkongräcken, ingen städning, ingen hantering av vattenskador och så vidare. Det är överskottet som finansierar det löpande underhållet så att vi kan ta hand om våra fastigheter.

Med detta sagt hade jag önskat att vi hade haft en mer handlingskraftig regering. Vi har sett väldigt lite av riktade stöd till de mest utsatta hushållen. Elstödet, som skulle underlätta för fastighetsägare, är bokstavligt talat ett skämt. En stor stad som Stockholm får 20 miljoner kronor i elstöd, som alla våra bolag och nämnder ska dela på. Detta är inte att underlätta för hyresvärdar att hålla tillbaka sina hyreshöjningar.

Jag har gjort det jag kan. För nästa år ligger avkastningskraven ännu lägre. Men återigen – det är inte jag som sätter hyrorna.

Anförande nr 4

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är precis detta jag vill få fram. För er i Vänsterpartiet är det viktigt att bygga mer och att bygga billigt. Och vem får bekosta dessa fler och billiga hyresrätter? Jo, det är dagens hyresgäster, som får betala en överhyra som ska gå till vinster i bolagen, som i sin tur kan återinvesteras. Detta tycker

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

jag att ni ska vara tydliga med. Ni vill bygga mer, ni vill bygga billigt och ni vill framför allt att dagens hyresgäster ska finansiera detta. Det här är skillnaden mellan Sverigedemokraternas politik och din politik.

Du nämner de privata bostadsbolagen. Här har vi Balder och Wallenstam, som höjer hyran med ungefär en fjärdedel mindre än ditt eget kommunala bostadsbolag gör. De motiverar detta med att det är en samhällsinsats för människor i en svår tid.

Men, Clara Lindblom, vilken är din samhällsinsats för människor i den här tiden? Den är obefintlig. Det ni i stället har gjort är att ni har maximerat och tagit ut den största utdelning som ni enligt lag kan ta ut från bolagen. Och detta måste du vara tydlig med: Ni har tagit ungefär 9 miljoner kronor från bolagen, direkt i utdelning till Stockholms Stadshus AB. Detta hade ni inte behövt göra, men det har ni gjort.

Jag vill också återknyta till frågan om det är rimligt att dagens hyresgäster ska bekosta vår framtida nyproduktion av bostäder. Du nämnde driften och underhållet – ja, det stämmer. Men samtidigt räknas det ju av årligen, och i vårt resultat har vi så att säga redan betalat för den årliga driften och underhållet. Även efter att vi har betalat detta har vi ungefär 300 miljoner kronor över i vår budgetprognos för bostadsbolagen. Det är flera hundra miljoner kronor som, skulle jag vilja påstå, våra hyresgäster har betalat i överhyra.

Detta kommer inte minst att handla om alla de trångbodda barnfamiljer som bor i Järva, som ni ofta pratar om. Varför ska de få chockhyreshöjningar, och varför ska de behandlas sämre av vårt kommunala bostadsbolag jämfört med om deras bostäder hade ägts av ett privat bolag som Balder eller Wallenstam? Detta tycker jag är fel.

Ni i majoriteten och du som fastighetsborgarråd har stora möjligheter att indirekt bestämma hur hyressättningen ska se ut. Säger ni att ni inte ska ta utdelning och säger ni i ert styrelsearbete att bolagen inte ska göra flera hundra miljoner kronor i årlig vinst kan vi också sänka hyreshöjningstakten. Men det har ni inte gjort. I stället står du här och skyller ifrån dig på regeringen och på bostadsbolagen, där du själv är ordförande, och tar inget som helst ansvar.

Detta är anledningen till att vi har interpellationen: för att förstå hur och vad du ska göra för att säkerställa att hyran inte höjs lika kraftigt för våra hyresrättsboende nästa år.

Anförande nr 5

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Då uppmanar jag Gabriel Kroon att lyssna på svar som ges. Jag står ungefär 10–15 meter framför honom och säger det väldigt tydligt: Överskott som bildas i bolagen återinvesteras i bolagen och går företrädesvis till det

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

planerade underhållet. Det handlar om att vi måste ta hand om våra fastigheter. Det handlar om stambyten och andra typer av åtgärder som man inte kan höja hyrorna för. Det handlar om att se till att våra fastigheter är i gott skick och att hyresgästerna har en god boendemiljö. Det är detta som finansieras med överskott.

När det gäller de stora vinster som du pratar om vill du väldigt gärna få det att låta som att de delas ut till kommunen i sin helhet. Så är det inte; de här pengarna återinvesteras.

Du frågar vad jag har gjort och säger att jag inte gör någonting. Återigen – lyssna på vad jag säger till dig! Vi har sänkt avkastningskraven för bolagen med en halv miljard. Vi gör ytterligare sänkningar nästa år. Vi har rensat bland ägardirektiv, och vi kommer att rensa ytterligare – just för att underlätta för fastighetsbolagen att faktiskt hålla tillbaka hyreshöjningarna.

Men med detta sagt är det också väldigt mycket som bostadsbolagen måste finansiera. Det handlar till exempel om kraftigt ökade energipriser. Det handlar om så kallade mediakostnader, alltså förvaltningskostnader för drift och skötsel, som går upp kraftigt, och det handlar om taxor och avgifter. Detta måste bolagen täcka.

Men jag håller med dig. Självklart ska inte hyresgästerna ta hela smällen, och det har de inte heller gjort. De hyreshöjningar som skett har varit väldigt tuffa för väldigt många stockholmare, men återigen – vi gör det vi kan. Vi sätter inte hyrorna. Men det är också ett regeringsansvar att mildra den här krisens effekter för dem som har det allra tuffast. Och vi ser en regering som snarare är passiv och handlingsförlamad.

Jag tycker också att det är lite lustigt att Sverigedemokraterna nu plötsligt kommer ut ur garderoben som något slags hyresgästförespråkare. Vi har skattevillkor som kraftigt missgynnar hyresrätt i förhållande till bostadsrätt. En hyresgäst betalar ungefär 2 000 kronor mer i månaden varje år, bara på grund av hur skattereglerna är utformade. Vi har slopat investeringsstödet för byggande av nya hyresrätter. Vi har slopat energieffektiviseringsstödet till hyresrätter. Och småhusstödet för energisparande åtgärder i småhus, som ni har varit med och drivit fram, får hyresrätterna inte över huvud taget ta del av. Alla hyresgäster hos Stadsholmen, till exempel, som har haft extremt stora problem med energikostnader på grund av att man har kallhyra, får inte ta del av era stöd över huvud taget.

Ni missgynnar hyresrätten kraftigt, och så har du nu mage att anklaga mig för att jag inte gör det jag kan. Tro mig – det gör jag.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 6

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är uppenbart att vi har trampat på en öm tå här. Före valet har man lovat allt till alla, men nu när man sitter och styr kan man inte hålla det utan levererar i stället chockhöjningar.

Låt oss prata om den kommunala politiken, som vi är här för att prata om i dag – inte om regeringen eller om någon annan utan om ditt arbete och vad ni ska utträta under den mandatperiod då du är ledare för den här verksamheten. Du sitter som ledare, styrelseordförande, för något bostadsbolag. Ditt styre är ansvarigt för bostadsbolagen. Ni har all möjlighet att, precis som du är inne på, fastställa ägardirektiven, men även att genom den kommunala budgeten sätta ramarna. Inte minst är det faktiskt styrelsen, där ni också sitter, som fastställer vinstramarna och vinstförväntningarna.

Du nämner drift och underhåll, men detta är något som betalas årligen. Vi har såklart vissa stambyten och större renoveringar som måste genomföras. Men jag tycker att det är mer rimligt att varje enskild hyresbostad själv får stå för detta genom en höjd hyra i de fall när det behövs. Men det är helt fel att jag, om jag bor i en hyresfastighet, måste bekosta de andra hyresfastigheternas större renoveringar.

Jag tycker också att det är fel att jag, som bor i en hyresfastighet, måste vara med och bekosta de kommunala planerna på att bygga fler lägenheter i nya områden – alltså att jag genom min överhyra ska vara med och bekosta billiga och fler hyresrätter i staden. Det tycker jag är fel.

Det vi allihop, och inte minst ni som styr och faktiskt har möjlighet att påverka livet för många tusentals människor i vår allmännytta, bör fundera över, tycker jag, är hur vi tar efter de privata bolagen, som uppenbarligen i det här fallet inte har haft lika aggressiva hyreshöjningar. Hur säkerställer ni att de som bor i allmännyttan, som är trångbodda och redan lever på marginalen, inte nästa år får en hyreshöjning på 5, 6 eller kanske 7 procent? Kan du lova detta, eller kommer de att få en 5-procentig höjning igen för att pengarna då ska återinvesteras i andra projekt?

Återigen – det finns stor möjlighet att genom politiska ramar, genom budgeten och genom verksamhetsplanen i bostadsbolagen säkerställa att hyreshöjningen inte blir lika kraftig. Så frågan till dig är: Är du beredd att ta ditt ansvar och genomföra detta, eller ska du skylla ifrån dig på regeringen och vänta medan människor får det svårare och svårare att överleva ekonomiskt?

Anförande nr 7

Borgarrådet L i n d b l o m (V): För det första är det inte så att vår allmännytta i snitt har lagt sig högre än de privata bolagen. Som jag sa tidigare har allmännyttan i

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Stockholm hamnat i mitten av fördelningen. Det finns bostadsbolag som har hamnat betydligt högre.

Det andra är, återigen, att den absoluta majoriteten av det överskott som görs i ett allmännyttigt bostadsbolag återinvesteras i planerat underhåll. Om du menar allvar med att hyresgäster som får ett stambyte ska bekosta det med hög hyra utan att få någon form av standardhöjning vill du gå ifrån hela bruksvärdessystemet. Bruksvärdessystemet bygger på att du bara behöver betala en högre hyra om du får ett nytt badrum eller ett nytt kök – något som många hyresvärdar för övrigt överanvänder när de lyxrenoverar. Men du tycker alltså att man ska betala själv för stambyten? Det är väldigt intressant, för det brukar annars som sagt betalas av bostadsbolaget och är ett sätt att hålla tillbaka hyreshöjningarna. Det skulle vara intressant att höra dig säga något om att vi ska byta ut bruksvärdessystemet.

Med detta sagt har hyresgästerna en jättetuff situation. Det är därför vi har sänkt avkastningskravet med en halv miljard. Vi har också sänkt avkastningskraven ytterligare för nästa år. Det verkar inte riktigt som att det jag säger når fram till dig, men vi har alltså sänkt avkastningskraven med en halv miljard. Vi har rensat bland ägardirektiv. Vi har också drivit på för att hyresrätten ska få del av ett verkligt, ordentligt elstöd. I dag får vi ingen kompensation för de kraftigt höjda elpriserna, som också slår mot flerfamiljshus och mot fastighetsägare.

Detta handlar återigen om villkoren för hyresrätten, som är kraftigt missgynnad jämfört med ägt boende. De som är hyresgäster och betalar hyra i dag har lägre inkomster än dem som bor i bostadsrätt. Ändå är det bostadsrättsägarna som får ränteavdrag, rotavdrag så vidare. Det gör ju inte ditt parti någonting åt.

Jag kommer alltid att stå på hyresgästernas sida. Jag kommer alltid att göra det jag kan för att bromsa hyreshöjningar, i allmännyttan och utanför den. Men återigen – det är inte jag som sätter hyrorna. Vi som politiker kan fastställa ägardirektiv, och vi kan sänka avkastningskrav; det är precis vad vi har gjort. Men sedan har vi bostadsbolag som enligt lagen om allmännyttiga bostadsbolag från 2006 måste drivas affärsmässigt, och det bakbinder även mig. Jag kan inte ställa vilka krav som helst på våra bostadsbolag. Jag kan inte sätta hyrorna. Men jag kan göra det jag kan, och det har jag gjort, Gabriel Kroon.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 5 Frågestund

Fråga nr 1. Stockholms arbete för hbtq-frågor

Anförande nr 8

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Fru ordförande! Jag skulle nog vilja påstå att hbtq-communityns kamp för sina mänskliga rättigheter och rätten att få älska vem man vill kan vara den tydligaste rättighetskampen i Sverige och i Stockholm under din och min livstid, Karin Wanngård. Jag tycker att den här kampen bör uppmärksammas och att minnet av den bör hållas vid liv på olika sätt. Detta görs i många stora städer runt om i världen i form av olika typer av monument – i New York utanför Stonewall, i Berlin och i London. Till och med Göteborg är tydligen i färd med att upprätta ett monument. Men i Stockholm saknar vi ett, och det tycker jag är synd.

Därför tycker jag att det är angeläget att vi fysiskt i stadsmiljön uppmärksammar deras kamp och även håller minnet av den levande. Det vore också, tycker jag, ett fint sätt att tydliggöra att Stockholm inte bara har varit utan också avser att alltid förbli en öppen och välkomnande plats för hbtq-personer. Vad säger du, Karin? Vad säger du om att du och jag skulle enas om att uppföra ett monument för att uppmärksamma hbtq-rörelsens kamp för sina mänskliga rättigheter?

Anförande nr 9

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Du är helt inne på rätt spår, Christofer Fjellner. Det arbete för hbtqi-personer som historiskt har skett och som staden hela tiden ska fortsätta med är oerhört viktigt. Det är en stor del av Stockholms och stockholmarnas själ att vi är en öppen stad som är vänd mot världen och att vi välkomnar alla. Här ska man få leva som man vill och älska vem man vill.

Jag har sett dina medieutspel, så jag vet ungefär vad som kommer i ditt nästa inlägg. När det gäller den praktiska frågan om uppkallande av tillänkta platser efter olika personer har vi ett väl fungerande system. Det är namnberedningen som bereder frågan om det är en särskild person som ska hedras. Det är en processordning som jag tycker är rimlig att följa. Om det ska vara statyer eller andra former av utsmyckningar finns det processer även för detta.

Man ska lära sig mycket av sin historia, och man ska vara stolt över bra bitar i sin historia. Man får heller aldrig glömma att arbetet går vidare. Jag är väldigt stolt över att stockholmarna faktiskt står upp för hbtqi-personers rättigheter.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 10

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag uppfattar det som att du är i alla fall lite svagt positiv till idén om ett monument för att uppmärksamma hbtq-personers kamp för sina rättigheter, Karin Wanngård.

Sedan tycker jag dessutom, som du själv antydde lite grann, att det också vore lämpligt att passa på att uppmärksamma den person som kanske tydligast symboliserat det här personligen, nämligen Barbro Westerholm, genom att döpa själva platsen där man skulle kunna placera ett sådant monument för alla hbtq-personer efter just henne. Det var väldigt sorgligt när hon gick bort ganska nyligen, men jag tyckte att det var fint att personer från egentligen nästan hela det politiska spektrumet slöt upp bakom henne och hyllade hennes gärning.

Därför vore det intressant att dels få ytterligare tydlighet om huruvida du tycker att det är en bra idé med ett sådant monument, dels höra hur du ställer dig till att en plats där man uppför ett sådant monument döps efter just henne.

Anförande nr 11

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Jag förutsätter att nästan alla här inne är väl insatta i Barbro Westerholms fantastiska gärning och hennes långa politiska kamp. Hon vågade vara först. Det är inte alltid lätt som politiker att hela tiden våga vara den som står upp för alla människors lika rättigheter.

Barbro gick ju bort i mars i år. Ett sådant här arbete kan börja beredas två år efter en persons bortgång. Det är en process som är hedrande.

Anförande nr 12

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Som du ger uttryck för är det fint och relevant när människors partibeteckning inte är det som är viktigast utan man döms och värderas utifrån sina gärningar. Barbro Westerholm åtnjuter detta förtroende från i princip hela det politiska spektrumet. Jag tror att man egentligen inte heller behöver vänta i två år utan kan göra det tidigare. Benny Fredrikssons torg är väl ett exempel på någonting som gjordes när det gått mindre tid än så.

Sedan skulle jag också vilja passa på att slå ett slag för att placera ett sådant monument eller döpa en plats någonstans i närheten av just Linnégatan 87, den historiska plats som RFSL ockuperade 1979 för att kräva att man skulle bli av med sjukdomsbegreppet för homosexualitet. Där hade Socialstyrelsen sitt huvudkontor, där Barbro Westerholm tog det historiska beslutet att avskaffa sjukdomsdefinitionen för homosexualitet. Tillsammans kanske vi kan se till att göra detta inom två år.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 13

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Man ska ha väldig respekt för att vi nu står här och diskuterar en person som nyss har gått ur tiden. Hennes stora politiska gärning ska vi minnas och arbeta vidare på. Det är dagens politikernas skyldighet.

Men man får inte glömma att det här är ett arbete som ska göras i väldigt tät kontakt med de anhöriga. Eftersom du driver den här frågan, borgarrådet Fjellner, förutsätter jag att du har haft kontakt med anhöriga. Jag har inte haft den möjligheten än så länge, så jag känner mig lite obekvämt med att diskutera hennes namn på det sättet. I övrigt anser jag att processen ska ske på det sätt på vilket staden i vanliga fall arbetar med de här frågorna.

Fråga nr 2. Skolskjutsen i Stockholms stad

Anförande nr 14

L i n n é a V i n g e (SD): I början av året rapporterade SvD om att skolskjutsen för barn med svår intellektuell funktionsnedsättning fungerar väldigt dåligt. Även om detta förvisso inte var någon ny information var de här vittnesmålen om att barn lämnas vind för våg på gatan nya och oerhört upprörande, åtminstone för mig.

Vid fullmäktigesammanträdet den 30 januari frågade jag skolborgarrådet hur det egentligen låg till med det här. Hon försäkrade då att man krävde åtgärdsplaner från leverantörerna och att förbättringar var på gång. Därefter har vi egentligen inte hört någonting om de 1 500 barn som har rätt till skolskjuts i Stockholm. Jag undrar därför vad som händer med stadens skolskjutsar.

Anförande nr 15

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Det här är naturligtvis en viktig del av stadens verksamheter. För alla barn och övriga resenärer som fått skjuts beviljad är den ju A och O för att komma till skolan eller sina aktiviteter.

Det här är ett upphandlat avtal. Vi har tre olika leverantörer som ska leverera i olika delar av staden. Frågan om det bolag som jag misstänker att du tänker på, Linnéa Vinge, och som står för flest avvikelser är något som staden arbetar aktivt med. Det är ju inte helt lätt när det handlar om leverantörer som inte sköter sina åtaganden. Man måste lägga extremt mycket kraft och energi från stadens resurser på att se till att privata leverantörer faktiskt levererar det som de har skrivit under på att de ska leverera.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Serviceförvaltningen, som är ägare av avtalstexterna, har fokus på att få till förarkontinuitet. Det ska finnas förare så att det räcker till. Men det handlar också om att leverantörerna ska hålla sig inom de avtalade fem minuterna för svars- och telefontider. Det finns avvikelser från båda håll. Ofta är det så att föräldrar inte har fått den leverans som skulle ske. Det kan också vara fråga om huruvida man har gjort en avbokning i tid. Serviceförvaltningen jobbar nära leverantörerna, och målsättningen är att få till en förbättring. Det är så staden arbetar med dessa bolag.

Anförande nr 16

L i n n é a V i n g e (SD): Utöver att skolskjutsen inte fungerar som den ska är det samma barn som nu drabbas allra hårdast av de nedskärningar som många av stadens skolor står inför, eftersom det främst är resurspersonal som varslas. Man kan alltså konstatera att barn med särskilda behov är en väldigt utsatt grupp i Stockholm just nu.

Det är många föräldrar som varje morgon har en klump i magen när de skickar sina barn till skolan. De är rädda för att staden ska brista i sitt ansvar att ta deras barn till och från skolan på ett säkert sätt. Deras barn har inte samma rättigheter till utbildning som andra barn, eftersom de riskerar att inte få det stöd de behöver. Jag tycker att de här barnen och föräldrarna förtjänar ett besked om hur lång tid det kommer att ta innan vi har en fungerande skolskjuts på plats och på vilket sätt staden följer upp de här anmälningarna.

Anförande nr 17

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! I dagsläget är det ingen personal som sägs upp från stadens skolor, vill jag vara noga med att säga. Jag har ingen dagsnotering när det gäller de privata utförarna, men förra veckan var det i alla fall inte heller några privata utförare som sa upp någon personal i skolorna.

Det är självklart att det här är en grupp som behöver extra stöd från samhället och som är beroende av att den här delen fungerar. Skolskjutsarna är en oerhört viktig del av att det ska kunna fungera. Att man lämnar ett barn, oavsett funktionsförmåga, utan att det blir omhändertaget är inte rimligt. Därför gör staden sitt yttersta för att komma till rätta med det. Men jag vill också påpeka att det fungerar i stora delar.

Anförande nr 18

L i n n é a V i n g e (SD): Det har gått nästan ett halvår sedan ni sa att ni skulle sätta press på aktörerna och faktiskt också gick ut och hotade med att häva de här avtalen. Hur många gånger har ni träffat aktörerna sedan dess? På vilket sätt följs det upp att avtalen efterlevs? Det var ju väldigt allvarliga vittnesmål vi kunde ta del av. Jag tycker att det är ett stort demokratiskt problem att 1 500 barn med skolplikt riskerar

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

att inte komma fram till skolan eller tillbaka hem. Hur arbetar ni egentligen för att deras skolskjuts ska fungera? Ytterst är det ju stadens ansvar.

Anförande nr 19

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Ordförande och fullmäktige! Det sker täta kontakter med leverantörerna av skolskjutsarna. Är det så att man har rejält stora avvikelser, vilket framför allt ett visst bolag har, jobbas det extra hårt med det. Det gäller att få igång skolskjutsarna så att de fungerar på rätt sätt. Det handlar dels om tillgången till chaufförer, dels om minutiös uppdatering av avvikelserapporteringarna. Leverantörerna ska hålla det de har lovat. Är det så att man inte får bukt med det här problemet är det inte rimligt att man får fortsätta att driva den här typen av verksamhet för staden. Det står jag fortfarande fast vid. Detta är en upphandlad verksamhet. För all vår upphandlade verksamhet gäller att de som vi upphandlar av de facto ska följa de avtal som staden skriver.

Fråga nr 3. Stadsbibliotekets verksamhet under renoveringen

Anförande nr 20

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag tänkte att vi skulle diskutera renoveringen av Stadsbiblioteket. Vi är helt överens om att den är efterlängtd och nödvändig. Stadsbiblioteket är en av Stockholms finaste pärlor.

Vet ni att vi har 12 miljoner besök på våra bibliotek i Stockholm? Vet ni att vi har 500 000 böcker på Stockholms bibliotek? Det är något att vara stolta över i den här staden.

Jag vet att vi ska försöka vara klara till 2028. Vi stänger nu och ska ha biblioteket stängt under nästan fyra år för att renovera det. Det är en ganska omfattande renovering som ska ske. Vi har ganska dåliga erfarenheter av renoveringar i Stockholms stad. De brukar dra ut på tiden. Hur ska vi hinna till 2028? Finns det en plan för vad som händer om vi inte gör det?

Anförande nr 21

Borgarrådet *B o u c h e r* (V): Du snodde min inledning, Isabel Smedberg-Palmqvist – du sa precis det som jag hade tänkt säga.

Det här är verkligen en efterlängtd utmaning. Det är jättebra att det händer, men visst kommer det att vara en utmaning. Däremot börjar nog den verkliga utmaningen först hösten 2024 och själva renoveringen 2025. Genomförandeplanen kommer att antas om

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

ungefär ett år. Just nu förbereder man inför genomförandeplanen genom att rigga alla de saker som vi behöver göra.

Det handlar bland annat om en ersättningslokal. Man har ganska långtgående förhandlingar med fastighetskontoret om olika ersättningslokaler. Men det är en tredjedel av alla utlån som görs på Asplundhuset, och ingen ersättningslokal kommer att kunna ersätta Asplundhuset. Man ska dock kunna utöka med ytterligare någon lokal i Stockholm. Det är inte klart än, så jag kan inte utveckla det mer än så, men där har man en plan på gång.

Allting handlar ju också om ekonomi, men inte bara om kulturförvaltningens och Stadsbibliotekets ekonomi utan också om fastighetskontorets ekonomi. Det gäller att hitta någonting som verkligen skulle fungera.

Man pratar också om magasinering. Vi har ju numera lättare och avgiftsfria reservationer, som ni till min stora glädje införde under förra mandatperioden, så det går att reservera böcker i större utsträckning nu än vad som var fallet tidigare. Bland annat med hjälp av Stadsarkivet tittar man på möjligheter att magasinera böcker.

Anförande nr 22

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Det är bra. Jag har nämligen oroat mig. I en skrivelse till kulturförvaltningen tog vi just upp frågan om ersättningslokalerna. Jag tyckte att svaret var lite luddigt. Men om ni inte riktigt är framme och kanske inte kan uttrycka detta förklarar det ju saken. Jag är bara superangelägen om att vi ska hitta en ersättningslokal, framför allt för barn- och ungdomsverksamheten. Fyra år utan bibliotek i innerstaden är ju en hel evighet för barn. Detta känns väldigt angeläget. Jag tror att vi är helt överens i den frågan.

Du och jag är helt överens om att kultur måste få kosta, Torun Boucher. I dessa tider med högervindar, krig och klimatkris är det viktigare än någonsin att vi har viloplats för sinnet, och till dem hör biblioteken.

Anförande nr 23

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ja, så är det absolut. Det var också väldigt tydligt under pandemin, när så mycket annat stängdes, hur stor betydelse biblioteken som öppna platser verkligen har. Även när det inte är pandemi är de viktiga platser när mycket annat är stängt. Biblioteken har en väldigt stark social funktion. Biblioteket är inte bara en plats för böcker utan också en plats dit man kan gå.

Men vi pratar också om att man ska kunna förstärka andra bibliotek i staden genom att bemanna upp och öka öppettiderna. Det tänker man börja med redan i höst. Vi börjar

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

ju planera för den här utflyttningen redan i höst. Det är ett arbete som är på gång. Framför allt är det så att vi använder tiden fram till genomförandebeslutet nästa vår för att titta på alla de här detaljerna, få alla kostnadsberäkningar på bordet och se vad som är det mest optimala. Det är den tiden vi har framför oss.

Anförande nr 24

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Även det är bra. Jag gick förbi biblioteket häromdagen. Man har börjat renovera lokalerna som finns mot gatan och där bland annat McDonalds funnits. Det ser jättestängt ut. Jag tror att man behöver sätta upp jättestora skyltar: Vi har öppet – fortsatt komma in! Det blir inte minst viktigt om det nu kommer att dröja så länge innan verksamheten kommer igång. Sedan måste vi ha en jättekampanj för hur barn och ungdomar ska hitta någon annan plats att gå till. Stadsbiblioteket är en knutpunkt. Nu kommer det inte att vara det på fyra år. Då måste vi vara jätteduktiga på kommunikation. Men det är ju vi i Stockholms stad. Vi ligger på, du och jag!

Anförande nr 25

B o r g a r r å d e t B o u c h e r (V): Detta gäller inte bara barn och ungdomar utan även till exempel min pappa, som redan är sur över att det är så svårt att ta sig in i det där biblioteket och så vidare. Han är 85 plus. Det handlar alltså även om pensionärer.

Det här kommer verkligen att bli en jättestor utmaning. Jag håller med dig. Jag har inte så mycket mer att säga om det.

Fråga nr 4. Arbetet för en positiv supporterkultur

Anförande nr 26

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Ingen har väl missat gårdagens stormatch på Tele 2 Arena. Stockholmsderbyt mellan rivalerna Djurgården och AIK var, som det ofta är på derbyn, en stor supporterfest med påkostade och storslagna tifon på läktarna inför matchstarten och en mäktig upplevelse för de drygt 26 000 personer som var på plats.

Tyvärr avslutades matchen på ett allt annat än mäktigt sätt. Matchen fick lov att brytas efter att knallskott och brinnande bengaler hade kastats in på planen och även mot spelare och andra åskådare. Polisen fick lov att ta sig in på planen och stoppa matchen under en lång tid, då ett gäng supportrar hade tagit sig ned på planen.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

En positiv supporterkultur är någonting som vi måste värna om och arbeta för. Det som hände i går på Tele 2 Arena ska inte få ske. Nu, Jan Valeskog, vill jag veta hur ni jobbar för att motverka att sådant här sker igen.

Anförande nr 27

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag kan inte annat än hålla med om hur fruktansvärt det var att se de här bilderna och se hur dessa förhållandevis få personer kan göra sådan skada med de ligistfasoner som det handlar om. De förstör för så många andra som är där för att se fotbollen.

Det här är en viktig fråga som har kommit och gått under många år. För drygt tio år sedan fick vi Program Supporter, där man jobbar med fältassistenter – inte bara stadsdelarnas fältassistenter utan också sådana från andra kommuner. Man har jobbat ihop med de fotbollsklubbar som arrangerar de här högriskmatcherna, som det i första hand handlar om. Det har varit viktigt att de haft ett nära samarbete. Vi vet alla att fotbollsklubbarna har ett särskilt stort ansvar. Var och en av dem har också en säkerhetsorganisation för att det ska fungera.

Sedan hände det någonting under pandemin, då det inte var så mycket fotboll. Men närvaron upphörde inte – man har fortsatt att gå på högriskmatcher från fältassistenternas sida även efter 2021. Det här är en viktig fråga. Vi behöver som sagt fler fältassistenter och inte färre som kan göra det här. Det hoppas jag att vi är överens om. De har också haft tung belastning med anledning av alla skjutningar som skett. Verksamheten pågår från fältassistenternas sida, även om den i mycket är styrd av stadsdelarna.

Jag fick precis höra att det gjordes en utvärdering gällande Program Supporter i slutet av förra mandatperioden. Den har dock inte redovisats inför nämnden. Jag har förstått att den förra ordföranden inte tyckte att det hade hög prioritet.

Anförande nr 28

J o n a s N a d d e b o (C): Som du säger, Jan Valeskog, är det här med våld och pyroteknik under högriskmatcher ingen ny företeelse utan något som sker varje år. Under förra mandatperioden, när vi styrde, var vi väldigt engagerade i att försöka utveckla den här frågan, för då upplevde vi att det var något som liknade ett ställningskrig kring villkorstrappan och de här bitarna. Vi kallade till ett flertal möten med de stora klubbarna och polisen. Jag höll i några av dem när jag vikarierade som idrottsborgarråd. Vi var med på en match på Tele 2 Arena för att se hur hela säkerhetsarbetet gick till inför och efter en match.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Det är som du säger – Program Supporter var någonting som vi arbetade med under mandatperioden och som utvärderades. Ni skriver i er budget att ni ska jobba med de här frågorna, men det står ingenting om hur ni tänker arbeta med dem. Jag är intresserad av vad Socialdemokraterna drar för slutsats efter gårdagens match. Har ni diskuterat vad ni behöver göra nu för att ta tag i den här frågan?

Anförande nr 29

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det här har självklart diskuterats. Alla vi som är idrottsintresserade har verkligen berörts av det förfärliga som skedde nyligen.

Det finns saker att göra på både kort och lång sikt. På kort sikt finns sådant som klubbarna gör tillsammans med polisen. Våra fältassistenter har de senaste åren deltagit vid så kallade högriskmatcher och kommer att fortsätta att göra det. Jag ser framför mig att samordningen är viktig, om den nu sker via idrottsförvaltningens tjänsteman eller på annat sätt. Det är naturligtvis fråga om mycket information. Fältassistenterna har ett fantastiskt kontaktnät och kan känna igen många av de ungdomar som är aktiva i de sämsta delarna av supporterklubbarna. Detta är viktigt. Om det här skulle vara en ny tendens och det fortsätter, vilket vi inte hoppas, kommer vi naturligtvis att ta tag i det ännu mer.

Anförande nr 30

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det är lite oklart vad det är för nya aktiviteter ni tänker göra för att hindra detta. Jag vet att det arbete som har skett i Program Supporter har varit bra. Jag tror att man måste öka intensiteten i detta. I går var det rent av så att barnfamiljer som satt på familjeläktaren intill supporterklacken nästan fick fly ut ur arenan. Det måste vara så att vi har möjlighet för alla att känna sig trygga på matcherna och ta del av den här verksamheten.

Jag upplever nu inte att jag får några bra svar av dig, Jan Valeskog. Du får en möjlighet till att svara. Vad är det för nya insatser som ni kommer att göra för att vi ska kunna ha det tryggt och säkert på våra arenor? Det förtjänar fotbollen. Det förtjänar också de stockholmare som vill gå och ta del av denna familjefest. Upp till bevis nu, Jan!

Anförande nr 31

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Om man har någon kunskap om de här arrangemangen vet man att det är fotbollsklubbarnas egna säkerhetsorganisationer och den information de har som är det allra viktigaste tillsammans med det polisen gör. Stockholms stads fältassistenter kan inte hantera detta. Däremot kan de vara delaktiga i högre grad. Det är lite synd att den här verksamheten stannat av lite de senaste åren. Det beror naturligtvis på många saker, som skjutningar och annat.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Jag är helt övertygad om att vi måste få en väl fungerande organisering lik den som vi haft tidigare år när det gäller samordning av fältassistenterna – inte bara i Stockholm utan även i andra kommuner om det är några som kan hjälpa till vid sidan av. Skulle det här fortsätta och upprepas i större omfattning är det större tag som måste till utöver fältassistenterna. Vi är från stadens sida beredda att se till att det sker.

Fråga nr 5. Framkomlighetssmockan

Anförande nr 32

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Jag hörde Lars Strömgren i radio för ett tag sedan. Inslaget handlade om Region Stockholms neddragningar på kollektivtrafiken. Det blir 20 indragna busslinjer och nedskuren trafik för ett femtiotal busslinjer, och var sjätte tåg på röda, gröna och blå linjen dras in. Det här var, ordförande, någonting som jag trodde att ingen stockholmare vill se. Men tji fick jag! Tydligt finns det en, och det är Stockholms miljöpartistiska trafikborgarråd. I inslaget var du förstående inför detta, Lars Strömgren. Jag måste säga att jag nästan ramlade av stolen. Detta är ganska häpnadsväckande. Är verkligen ditt och vänsterstyrets besked i Stadshuset att ni stöttar att stockholmarna får mindre kollektivtrafik? Om inte, hur möter ni nu upp detta från vänsterstyret i Stockholm?

Anförande nr 33

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande! Jag tackar oppositionsborgarrådet Dennis Wedin för frågan. Det är naturligtvis ingen som är glad över att regionen måste vända på slantarna när det kommer till kollektivtrafiken. Det här förklaras till stor del av att man under pandemin bibehöll full kapacitet trots att resandet gick ned. Nu behöver man helt enkelt förhålla sig till att man har en budget som har dragit över. Staden kommer att bemöta detta i det remissvar som kommer att skrivas med anledning av T24, som regionen nu har gått ut med att man kan få svara på.

Det som jag ville kommentera i inslaget var att det ändå finns en del vi kan göra utifrån vilka resurser vi har. Vi kan säkerställa att framkomligheten ökar för de bussar som går. Ibland är det så att kapaciteten på exempelvis bussarna, som jag delvis har ansvar för, blir sämre av att bussarnas framkomlighet är dålig. Bussarna kör i kapp varandra. Trafiksignalerna är inte reglerade på rätt sätt. Parkering av bilar eller lastning och lossning sker så att bussarna bromsar in. Det var snarare det jag ville kommentera – utifrån det ekonomiska läge som råder behöver vi göra vad vi kan för att det som åligger oss eller ankommer på oss ska skötas på bästa möjliga sätt.

Stockholms kommun är ju kommunen i mitten av regionen. Det är väldigt många transporter som kommer utifrån in till staden. Spårtrafiken kommer man att bibehålla

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

så gott det bara går, säger regionen. Vad det handlar om är en del innerstadsbusstrafik. Där kan vi göra en hel del, så att den som reser med kollektivtrafiken, i synnerhet busstrafiken, även med en neddragen turlista upplever en pålitlig trafik och ett attraktivt alternativ för sina resor till och från jobb och skola.

Anförande nr 34

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag tackar för svaret. Det är bra att öka bussarnas kapacitet i trafiken. Men det blir problem när det inte finns några bussar. Rubriken ”MP stöttar MP om neddragning i busstrafiken” tyckte jag var talande och faktiskt också förvånande. Samtidigt skriver Miljöpartiet i Stockholm på sin hemsida att bussarna ska gå snabbare och komma fram i tid och att det ska vara lättare att göra klimatsmarta val.

Det här är ju ingenting som stockholmarna har röstat för, och ni har inte satt ned foten mot det. Jag uppmanar er att göra det kraftfullt, Lars Strömgren. Du föredrar tydligen sämre framkomlighet framför exempelvis det 20 kronor dyrare SL-kort som skulle kunna vara lösningen på den här biffen. Men tänker ni på konsekvenserna av detta? Solklart är ju vad som kommer att hända. Det blir fler bilresor i City och längre bilköer. Hur kommer vänsterstyret att motverka ytterligare genomfartstrafik i innerstaden, vilket kommer att bli ett resultat av det här?

Anförande nr 35

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Är det någon här i salen som vet vad man åsyftar när man säger ”tolvans buss”? Det är det internskämt man har när man jobbar med trafikplanering och åsyftar tre på varandra följande bussar med nummer 4.

Innerstadsbussarna och stomlinjerna i innerstaden har av olika orsaker haft dålig framkomlighet. Medelbeläggningen för stombussarna är hyfsad. Den är ungefär 50 procent. Men variansen är väldigt stor – den första bussen är proppfull, den andra är halvfull och den tredje är tom. Vi tror att man kan råda bot på det genom ökad framkomlighet för bussar. Exempelvis antog vi vid det senaste sammanträdet i trafiknämnden nu i maj framkomlighets- och trimningsåtgärder för innerstadens bussar. Vi jobbar också med en övergripande kollektivtrafikstrategi för att möjliggöra framkomlighet för bussar i hela kommunen.

Anförande nr 36

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! När det gäller framkomligheten för bussar är vi överens. Men efter förra valet stod det klart att MP fick makten över både SL och stadens gator. Nu har vi fått nedskärningar på bussar och tunnelbana. Lars Strömgren prioriterade partinälen när han skulle uttala sig om detta i stället för att stå upp för

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Stockholm och vikten av kollektivtrafik för stockholmarna. Stadshusets svar på detta måste ju vara: Nej, vi behöver kollektivtrafiken! I stället kommer nu vänsterstyret att fortsätta att komma med politik där man om bussen inte dras in kanske stänger av bilvägen helt och hållet i stället. Det är ju det som har varit prioriteringen hittills.

Trafikpolitiken måste utgå från stockholmarna, och då behövs både kollektivtrafiken och gröna infrastruktursatsningar som ni motsätter er, exempelvis Östlig förbindelse, som gör att trafiken kan ta sig runt staden. Det är vägen till mindre genomfartstrafik i City, mindre bilköer och bättre luft i Stockholm. Det behövs en politik som värnar en bättre framkomlighet för alla trafikslag. Jag välkomnar dig till en sådan politik.

Anförande nr 37

Borgarrådet *S t r ö m g r e n* (MP): Välj den med högst bidrag per ianspråktagen enhet i den trånga sektionen – det fick vi skandera i Handelshögskolans aula i kursen Ekonomisk analys och styrning. Den begränsade resurs vi har är ytan. Det gäller naturligtvis budgeten också, men i staden är det primärt ytan som är begränsad. Då handlar det om att i de trånga sektionerna hitta de färdmedel som ger bäst bidrag och kan förflytta flest människor på minst yta. Där är det i särklass gång som ger störst bidrag. Näst i ordningen kommer cykel, sedan kollektivtrafik.

Från det rödgröna styret är vi väldigt tydliga med att följa framkomlighetsstrategin, som antogs för första gången under Ulla Hamilton och reviderades under förra mandatperioden. Det handlar om att få staden att fungera och se kollektivtrafiken och annan trafik som ett system. Tillsammans med regionen och kranskommunerna behöver vi optimera det vi har utifrån de resurser som vi har.

Fråga nr 6. Gamla stans raserade kulturarv och Stockholms förlorade skatt

Anförande nr 38

A n d e r s E d i n (SD): Ordförande! Gamla stan är Sveriges främsta arkitektoniska skatt. Att en hel medeltida huvudstad med kullerstenar och ringlande gränder finns bevarad är något unikt.

Men sedan 60-talet har jätteskyltfönster sågats upp i de åldriga fasaderna och den antika inredningen rivits ut nästan överallt. Höga hyror slår ut de gamla butikerna, som ersätts med kedjefilialer och kontor. Ett exempel: Musikhandeln vid Järntorget ersattes med Burger King. Jämfört med våra baltiska grannhuvudstäder och vissa tyska medeltida städer är Gamla stans tillstånd bedrövligt – och då har vi ändå sluppit krigets härjningar.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Jag undrar: Varför har man låtit det gå så här långt? Har ni några planer på att göra någonting åt det?

Anförande nr 39

Borgarrådet V a l e s k o g (S): När det gäller det här med raserandet av kulturarvet var det förvisso en liten historisk tillbakablick. Men jag tror inte att de flesta håller med Sverigedemokraterna om att det är fråga om ett raserat kulturarv, tvärtom. Gamla stan är ju otroligt uppskattat och har en fantastisk historia. Som ni alla vet är det mängder av turister som går i Gamla stan och uppskattar dessa gränder och dessa gamla 1600-tals- och 1700-talshus. Jag kan inte se att det skulle vara någon som gråter över denna fantastiska plats, som också många människor faktiskt kan bo och leva i, vilket är glädjande.

När det gäller utbudet av butiker och vilken typ av försäljning och så vidare som är lämplig och inte kanske det är fråga om tycke och smak. Jag vet i och för sig att man har haft stora svårigheter att klara sig ekonomiskt, men det är en annan sak.

Du får nog precisera lite grann vad det är som har raserats och vilken skatt vi har förlorat, Anders Edin. Du kanske kan utveckla det i nästa inlägg.

Anförande nr 40

A n d e r s E d i n (SD): Jag håller inte riktigt med. Visst finns det redan i dag ett visst kulturskydd för stadsdelen, men det är uppenbarligen otillräckligt. Stockholms stad borde använda sina lokala ordningsregler hårdare för att styra fasader och skyltar samt ändra direktiven så att det inte bara är ekonomin som styr, vilket det nu är i många fall. Det handlar även om vikten av rätt hyresgäster. Gamla stan är inte bara en levande stad utan lika mycket ett kulturminne som ska bevaras och skötas för efterkommande generationer. Min fråga är: Är det här något ni tänker göra något åt med tanke på den utveckling som har skett de senaste decennierna?

Anförande nr 41

Borgarrådet V a l e s k o g (S): När det gäller till exempel skyltning är det oerhört känsligt. Det är mycket svårt, skulle jag säga, att få upp skyltar i sådana här kulturklassade områden eller på sådana byggnader över huvud taget. Jag ska vara uppriktig och säga: Om Sverigedemokraterna hade varit lite mer närvarande både före valet och efter valet på mötena i stadsbyggnadsnämnden hade ni kunnat se att det är ganska många ärenden som kommer upp om skyltningsfrågor där vi är ganska hårda från stadsbyggnadsnämndens sida. Vi säger oftast nej till rörlig reklam och allt vad det nu kan vara, särskilt i kulturhistoriskt känsliga områden.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Den här frågan är det många som bevakar – med all rätt. Det är en del av riksintresset Stockholm, som har ett starkt skydd. Det är inte bara vi i Stockholms stad och stadsbyggnadsnämnden som hårt bevakar att inte de här platserna eller byggnaderna förstörs, utan det görs av länsstyrelsen och statliga myndigheter också. Skyddet är gediget, och jag skulle säga att vi står upp för Gamla stan väldigt väl.

Anförande nr 42

A n d e r s E d i n (SD): Vi sverigedemokrater håller inte riktigt med om det. För 25 år sedan var det aktuellt att försöka få Gamla stan att bli ett Unesco-världsarv. Det skulle höja statusen och ge ett starkt skydd. Att processen avbröts tycks ha berott på att man inte trodde att den skulle lyckas. Kanske förstår vi svenskar inte dragningskraften hos staden mellan broarna. Turister som besöker Gamla stan är inte i första hand här för att äta hamburgare på Burger King utan för att ta del av vår historia och vårt kulturarv.

Anförande nr 43

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som sagt finns det få platser i Stockholm som har ett sådant kulturhistoriskt värde som Gamla stan, och intresset från turismen är stort. Det är väldigt många besökare som med all rätt uppskattar den här fantastiska miljön. Jag förstår faktiskt inte riktigt varför man skulle prata ned den här platsen, vilket Sverigedemokraterna av obegripliga skäl verkar vilja göra.

Jag tycker också, som jag sa tidigare, att Stockholms stad verkligen tar sitt ansvar och ser till att vi skyddar det här riksintresset från åverkan, om det nu är fråga om reklam eller annat. Vilka hyresgäster som fastighetsägarna hyr ut till och vilka butiker det är som får finnas kan vi inte riktigt styra över. Däremot kan vi naturligtvis styra hur de får annonsera på gator och annat, och det är som sagt hårt reglerat.

Jag tycker att vi kan vara stolta över Gamla stan. Det är en fantastisk plats värd alla dessa besök. Jag tycker att det är synd att Sverigedemokraterna inte kan se den här fantastiska platsens stora potential och värde.

Fråga nr 7. Stadens åtgärder mot aggressivt svartbygge på stadens mark

Anförande nr 44

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill inleda med att gratulera vår vänskapsstad Kiev, som fyller år i dag. Det är passande att vi flaggar från Stadshuset också. Det gör vi på måndagar, när fullmäktige har sammanträde.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Det är så, förstår ni, att det finns kryphål i lagar och regler. Det finns också en del marufflar som tycker att det där är till för att utnyttja. Detta skedde vid Djurgårdsbrons östra sida, där man hade en restaurang tills man blev påkommen. Tillståndsprocessen hann inte igenom innan man hunnit packat ihop, och det gick inte att få till några åtgärder i form av sanktionsavgifter eller annat. Samma sak har nu skett på ett par ställen till. Vi har sett det i Rålambshovsparken och nu senast i Smedsuddsparken. Man annekterar en del av parken och tycker att man kan bygga där utan bygglov. Vad ska vi göra åt detta, Jan Valeskog?

Anförande nr 45

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nämnden har faktiskt agerat väldigt tufft i de här ärendena och också avstyrkt dessa begäranden om tillfälliga bygglov, som det var fråga om, även om man i några fall haft sådana tillfälliga bygglov förra året. Det som har skett är otroligt märkligt, eftersom det naturligtvis är så att de som agerar på det här viset inte är okunniga om reglerna. Man vet att man ska ha bygglov, men man har inte fått tillstånd. Ändå sätter man igång att bygga upp anläggningar. Det är oerhört nonchalant och helt oacceptabelt.

Sedan är det givet vad vi från vår sida gör och kommer att göra i de fall som Björn Ljung redovisar. Det kommer naturligtvis att bli fråga om förelägganden, och dessa kommer upp redan i juni när det gäller ärendena om Rålambshovsparken och Smedsudden. Vi kommer också att besluta om viten om man inte vidtar rättelse.

Jag kan inte hitta någon rimlig förklaring till hur det ens kan bli på det här sättet. I många av dessa fall kan det vara fråga om entreprenörer som är väldigt kreativa, har bra idéer, vill göra skillnad och vill göra någonting bra. Det här gör naturligtvis skada och riskerar ens rykte. I något fall är det inte heller första gången det sker; vi har sett att det har upprepats. Det är osannolikt korkat att göra på det viset.

Men resultatet är givet. Det kommer att bli förelägganden, och det kommer att bli viten. Man skulle teoretiskt sett i en del fall, men inte i de här fallen, kunna använda sig av anmälningsförbud. Då bygger det på att det finns risk för hälsa och säkerhet, men så är det inte i de här fallen. Det finns också ytterligare förlängning, handräckning hos kronofogden och annat. Vi har våra instrument, och dem kommer vi att använda oss av.

Anförande nr 46

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är utmärkt, Jan Valeskog.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

När det gäller Smedsudden är jag extra besviken, eftersom det var vi liberaler som räddade Krügerska annexet och såg till att det blev renoverat. Vi plockade fram utredningar som redan var gjorda av fastighetskontoret – det var bara att sätta igång. Vi lyckades också gemensamt hitta en aktör. Denna aktörs verksamhet är det inget fel på, men det är ändå läge att börja fundera. Man ödelägger – jag räknar snabbt – mellan 400 och 500 kvadratmeters gräsmatta. Man schaktar bort alla växter och lägger ett brädgolv. Man spänner upp bågar av trä och tänker sedan lägga ett tillfälligt tak ovanpå. Allt detta gör man utan att över huvud taget reflektera över att man dels måste ha bygglov, dels faktiskt tar en del av en park i anspråk. Jag vet dessutom att det växer fina blommor där, för min joggingrunda går förbi där.

Anförande nr 47

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Precis som Björn Ljung säger är det här extra synd eftersom det funnits vällovliga syften i en hel del av de här aktiviteterna. Vi har till och med från nämndens sida velat pröva så kallad grannhöran, som innebär att man hör efter vad grannarna tycker, även om vi har sett att oddsen varit svåra att genomföra detta, då det strider mot planen. Man kan kanske få tillfälligt bygglov om det finns någon sorts stöd för detta, men det har funnits en stark opinion mot det. Det var alltså redan där klart att det inte var möjligt; skulle det överklagas efter att staden eller nämnden beslutat att ändå bifalla det skulle det falla senare. Juridiken är alltså helt solklar, och det vet naturligtvis de som är aktiva. Det är otroligt provocerande att man fortsätter att genomföra detta mot bättre vetande. Nu får man naturligtvis stå för konsekvenserna. Det är helt klart.

Anförande nr 48

B j ö r n L j u n g (L): Jag tycker att det är glädjande att åtminstone våra partier är helt eniga om att vi inte kan bidra till att ge olika former av undantag till sådana här aktörer i andra lägen heller. Vi har ingen skyldighet att tumma på detaljplaner och liknande. Det kan vi försöka göra om vi anser någonting vara tillräckligt bra. I detta fall är det precis tvärtom.

Jag gläder mig åt att tillsynen nu kan göras väldigt snabbt. Jag är inte ensam om att anse att det här är förskräckligt i en av våra centrala parker. Vi har också sett att det finns de som sätter detta i system och försöker skjuta stadsbyggnadsnämnden framför sig. Jag gläds åt att det nu finns möjlighet att ta krafttag, så att vi får ordning på det här och så att man upphör med åtminstone den olagliga byggnadsverksamheten.

Anförande nr 49

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tror att allmänheten har väldigt bra koll på vad man får göra som fastighetsägare, oavsett om det är fråga om småhus eller

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

flerbostadshus. Om man ska göra vissa förändringar måste man ha bygglov. Då pratar vi om den egna fastigheten, och även där kan det vara grannliga frågor ibland i stadsbyggnadsnämnden med avvägningar. Men nu är det i en park som man breder ut sig på det här sättet och fullständigt struntar i att man får besked om att man inte får något bygglov. Man avvaktar inte ens prövningen. Det är en nonchalans utan dess like. Om man nu vill vara seriös aktör på något annat område och kunna fortsätta med någon sorts trovärdighet är det helt obegripligt att man agerar på det här sättet. Jag tycker att man skadar sig själv oerhört mycket.

Fråga nr 8. Kultur för barn i skolan

Anförande nr 50

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Torun Boucher! Vi märker att våra skolor har kostnadsökningar som är rätt så stora just nu. Vi ser också att det finns risk för neddragningar inom skolvärlden. Då är mina enkla frågor till dig: Hur säkerställer vi att skolorna fortsatt kan efterfråga kultur och ta del av kultur under dessa svåra tider? Hur kommer resurserna att räcka till?

När vi styrde i den här staden och det kom en pandemi sköt vi till extra resurser till Kulan för att minska kostnaderna. Det var till och med avgiftsfritt i vissa delar, men det var också sänkta avgifter under tiden för att säkerställa att barn fick ta del av kultur. Hur gör ni just nu, när vi vet hur skolan kämpar med de skenande kostnaderna?

Anförande nr 51

Borgarrådet B o u c h e r (V): Det var inte helt lätt att gissa sig till vad den här frågan skulle handla om när jag fick rubriken. Jag hade lite olika scenarier, men inte just det här. Jag tror ärligt talat inte att jag kan svara på det. Vi har ju heller inte alls den typ av stöd från statligt håll som vi hade under pandemin. Kulturförvaltningen har just nu den budget och den ram vi har att hålla oss till.

Vi har inte sett några tendenser till att man beställer mindre från Kulan, vad jag vet. Tvärtom har Kulan rullat igång ganska bra det här året, med ett ökat deltagande. Jag hade tänkt säga att en viktig insats handlar om kultursekreterarnas roll; det vet vi ju. Det är verkligen jätteviktigt att de får fortsätta sitt arbete för att värna kulturen. Huruvida vi kan tillföra extra resurser kan jag ju inte hitta på rakt av just här och nu, utan det behöver jag kolla med alla mina andra parter. Men det kan vara en möjlighet.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 52

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag har fångat in signaler från teatrar om att det verkligen har skett en förändring nu i och med kostnadsökningarna för skolorna. Det handlar om det ekonomiska utrymmet för beställningar. Även om det fortfarande är subventionerat till 50 procent, som det är i Kulanpremién, är jag orolig för att vi nu kanske kommer att få en höst då skolorna helt enkelt prioriterar annat för att få plus och minus att gå ihop.

Jag förstår att du inte kan fabulera om detta på stående fot. Men jag hade önskat att ni haft en idé om vad som ska göras när skolornas svångrem är så tajt att de inte kommer att kunna beställa den här kulturen. Det skulle vara intressant att höra om det. Jag vill rikta en uppmaning till dig, Torun Boucher. Jag tycker att ni borde fundera på om det inte vore dags att skjuta till mer resurser till Kulan för att säkerställa att barn och unga inte behöver lida av att skolorna har det tajt och svårt med ekonomin just nu.

Anförande nr 53

Borgarrådet B o u c h e r (V): Vi har ju precis tillfört skolorna extra pengar och höjt deras schablon. Om jag ska vara helt ärlig, vilket jag kanske kan kosta på mig att vara som äldreborgarråd, är jag mer orolig för hur satsningen på Kulan till äldreomsorgen kommer att slå ut, eftersom äldreomsorgen trots allt har större ekonomiska utmaningar än skolan. Folk uppfattar inte riktigt det, men så är det. Jag vill gärna att detta rullar igång ordentligt. Det har inte riktigt börjat ännu. Men jag är mer orolig för det. Jag ska ta till mig det här andra också. De enda signaler jag har fått hittills är att beställningarna av Kulan ökar.

Anförande nr 54

J o n a s N a d d e b o (C): Vi har lite olika bild av hur situationen ser ut runt om i staden. Jag hade nog kunnat drista mig till att tro att skolorna har det annorlunda. Jag vet att ni skjuter till en liten slant till skolorna, men inte riktigt i den omfattning som skolorna signalerar om att de behöver. Jag tror nog att vi går en höst till mötes där vi har en utsatt situation på skolorna även framdeles, även om ni har gjort förändringar i marginalen.

Kolla som sagt gärna upp hur det ser ut kring Kulan, och återkom gärna med förslag på hur ni skulle kunna skjuta till extra medel för att säkerställa barns rätt till kultur även i svåra ekonomiska tider! Det är verkligen någonting som man måste säkerställa. När privatekonomin är tajt för många är det inte teaterbesök som man tänker på, och då kan skolan ha en kompensatorisk effekt.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 55

Borgarrådet B o u c h e r (V): Det är klart att man i den här staden kan betrakta 100 miljoner som en marginell företeelse, men det är ändå fråga om en tillskjutning av 100 miljoner till skolan. Jag vill bara ha det sagt.

Jag vill också verkligen säga – vilket jag vet att vi säger hela tiden – att alla kommuner har extremt stora ekonomiska utmaningar just nu. Alla 290 kommuner har det, och alla regioner också. Skolan skriker efter pengar. I Dagens Samhälle visade man upp ett antal kommuner som bland annat tänker lägga ned kulturskolan helt. Vi har en totalt passiv regering som behöver komma till skott och öka statsbidragen. Det finns enorma utmaningar i den här staden. Det här är absolut en av dem. Jag ska ta med mig den hem. Men den är definitivt inte den enda. Vi är inte heller den enda kommun som har utmaningar när det gäller kulturen. Kulturen är extremt hotad när man måste skära ned på saker, eftersom det inte är ett lagstadgat uppdrag.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 11 Central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2024 – Hornskrokens vård- och omsorgsboende

Anförande nr 56

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Vi i den rödgröna majoriteten är mycket stolta över att Stockholms stad går i bräschen för en ny möjlig upphandlingsform: reserverad upphandling för idéburna verksamheter. Det är något som vi nu som en av de första kommunerna i landet utför med upphandlingen av Hornskrokens vård- och omsorgsboende och intilliggande pensionat Hornskroken.

Denna upphandlingsform kommer att stärka svensk välfärds variation; det är vi säkra på. Jag vet att man tittar noga på oss i andra delar av Sverige. Sverige är internationellt sett svagt när det kommer till välfärd på idéburen grund. Trots mycket prat de senaste decennierna om valfrihet är det främst vinstdrivande privata utförare och kommunala utförare som finns att välja på. Bara 3 procent av alla utförare är på idéburen grund – en siffra som till exempel i Nederländerna är 47 procent. Extra roligt tycker vi att det är att det avseende Hornskrokens vård- och omsorgsboende råder politisk enighet i stadsdelsnämnden. Alla politiker, från blått till rött, var eniga tidigare i våras.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 57

T h o m a s W i h l m a n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag vill bara kommentera lite grann. Vi från Centerpartiet delar den uppfattning som Robert uttryckte när det gäller själva modellen idéburen verksamhet. Den kan vara viktig för oss framöver. Det är väldigt få som driver sådan verksamhet, och de behöver bli fler. Det finns en anledning till att de ska vara fler. Det kommer nämligen att öka attraktiviteten om det finns fler verksamheter. Nu syns det knappt att detta finns. Vi kan också se att detta är ett bra alternativ framöver till andra verksamhetsformer, till exempel kommunalt driven verksamhet.

Ytterligare en poäng med den här typen av verksamhet är att forskningen visar att den idéburna verksamheten oftast är väldigt kreativ och utvecklande. Det är någonting som jag tror att vi kommer att behöva framöver inom äldreomsorgen. Därför vill jag också av denna anledning tillstyrka förslaget.

Däremot finns det en liten farhåga just i det här fallet, Hornskroken. Det är väldigt kort tid fram till dess att den nuvarande verksamheten, Stockholms Sjukhem, lämnar Hornskroken. Vi vill helt enkelt skicka med att man måste vara försiktig med själva förändringen. Det här är ett demensboende med – om jag minns rätt – 50 platser. Det skapar en del oro när man håller på med en sådan här förändring, både hos

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

medarbetare, hos dem som bor där och hos anhöriga. Ta denna process på ett bra sätt när det gäller den tidplan som äldreförvaltningen skissar på, det vill säga ett år! Det funkar inte riktigt för dem som ska lämna boendet. Den delen behöver ses över.

För övrigt är det bara att säga att det är mycket positivt att detta kommer till stånd och att det säkerligen kan komma att bli fler idéburna aktörer framöver som alternativ till andra verksamhetsformer. Det är i alla fall så vi vill ha det.

Anförande nr 58

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag tror att vi är flera här som egentligen inte går upp i talarstolen för att debattera så mycket utan mer för att uppmärksamma ärendet extra mycket. Det här är ju en upphandling med en twist.

Boendet omfattar 53 permanenta platser fördelat på sex våningsplan. Samtliga platser har en inriktning på personer med en demenssjukdom. Södermalms stadsdelsnämnd, som har initierat detta, har rekommenderat äldrenämnden att göra en förnyad upphandling av driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende. Men det ska, som Robert och Thomas var inne på, göras som en reserverad upphandling för idéburna organisationer. Det är alltså bara de som kommer att få delta. Det som gör detta extra spännande är att det baseras på ny lagstiftning, som trädde i kraft den 1 januari i år. Det är verkligen purfärskt! Det ska också sägas att detta ger möjligheter att göra det reserverade deltagandet i upphandlingen för idéburna organisationer inom ramen för LOU.

Det är första gången detta sker i Stockholms stad. Robert sa att det kanske till och med är första gången i Sverige. Det kan säkert stämma, och det är fantastiskt! Det finns en del kriterier som är viktiga. Det första är ganska självklart: detta ska avse idéburna organisationer vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas. Organisationerna får inte göra värdeöverföringar annat än till andra idéburna organisationer eller till forskning. Slutligen får det inte heller vara så att staten, regionen eller kommunen har ett rättsligt bestämmande eller inflytande över själva organisationerna.

En sådan här typ av upphandling begränsar såklart antalet möjliga anbudsgivare. Men det finns väldigt många idéburna aktörer i dag inom Stockholms stad som skulle kunna delta. Vi ser ändå med rätt god tillförsikt på att det kommer att komma in tillräckligt många anbud.

Slutligen ska det sägas att upphandlingen kommer att ske med viss tidspress. Det kommer att krävas att processen flyter på väldigt snabbt. Om det skulle vara så att den inte är i mål till den 1 februari 2024 kan stadsdelen gå in under en kortare övergångsperiod och hålla i driften tills detta är i mål.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 59

N i k e Ö r b r i n k (KD): Herr ordförande, fullmäktige! I Stockholm har vi en uppsjö av olika privata utförare. Det är positivt. En mångfald av aktörer skapar nyanser, möjligheter och kvalitet men också valfrihet. En del av dessa är idéburna, och en av dem är Stockholms Sjukhem, som sedan ett par år tillbaka driver Hornskrokens vård- och omsorgsboende. Jag skulle vilja säga att det är beklagligt att Stockholms Sjukhem har sagt upp avtalet om driften av vård- och omsorgsboendet. Boendet har varit uppskattat av och fungerat väl för de äldre.

Okej, men nu då? Sedan årsskiftet är det, som nämnts tidigare, möjligt att genomföra reserverade upphandlingar för idéburna aktörer. Det är något som vi kristdemokrater har drivit på för länge i riksdagen. Att underlätta för idéburna aktörer är ett sätt att underlätta för och värna mångfalden. Vi ser helt enkelt ett värde i att äldre ska kunna välja mellan såväl egen regi som vinstdrivande privata men också idéburna aktörer. Det är så den mångfald som skapar valmöjligheter och därmed valfrihet ska värnas. Nu är det dags att göra en ny upphandling. Att Stockholms Sjukhem, som driver boendet i dag, är just en idéburen aktör gör att vi anser att boendet lämpar sig för att bli det första att reserveras för idéburna vid den nya upphandlingen.

Men från Kristdemokraternas sida ser vi egentligen ett annat orosmoln som vänstermajoriteten ännu inte riktigt har kunnat svara på, nämligen vad som ska hända med de äldre. Låt mig enkelt förklara: Den 31 januari nästa år flyttar Stockholms Sjukhem ut. Förvaltningen har klart och tydligt skrivit att tidplanen innebär en uppenbar risk för att en eventuell ny entreprenör inte kommer att hinna ta över driften till dagen efter det att Stockholms Sjukhem har flyttat ut. Vi riskerar alltså att under en övergångsperiod få en situation där äldre, anhöriga och anställda lever i ovisshet om vem som driver boendet. Jag skulle egentligen bara vilja höra majoriteten svara på vad planen är för de äldre och för att de ska slippa gå i en otrygg ovisshet i väntan på en ny entreprenör.

I övrigt hänvisar jag till Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 60

M a r t i n H a n s s o n (MP): Det framgår i ärendet, dock kanske inte helt tydligt. Södermalms stadsdelsnämnd har tagit höjd för denna risk. Det är, som jag också var inne på, en pressad tidplan. Det man säger är att om det skulle bli så att man inte klarar upphandlingen i tid kan stadsdelsnämnden gå in tillfälligt och hålla i driften tills det hela så att säga är i mål.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 61

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jo, och det är ju det naturliga att staden gör det. Men jag har inte sett några svar på om man har pratat med personalen och med de anhöriga. Har man gett information till de äldre? Vad är planen för dem, och var är deras säkerhet? Vad händer under övergångsperioden, där det först är Stockholms Sjukhem som driver boendet och där staden sedan kliver in och därefter en eventuell ny aktör. Jag vill absolut inte att vi ska hamna i ett läge där vi förhastar upphandlingar som ska gälla varaktigt och länge och i första hand ska handla om en god kvalitet.

Så många frågor och så få svar för en så känslig grupp!

Anförande nr 62

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! I Stockholm lever vi allt längre. Antalet 100-åringar ökar, och alla befolkningsprognoser tyder på att andelen äldre äldre, det vill säga 80 plus, kommer att öka. Det betyder att vi behöver rusta Stockholm för ett större utbud av äldreomsorg de kommande åren.

Att vi provar nya sätt att upphandla och bedriva verksamhet för att höja kvaliteten är nödvändigt och viktigt. Det var därför Moderaterna i Södermalms stadsdelsnämnd var positiva till ärendet när det kom upp i stadsdelsnämnden. Det var just kontinuiteten och kvaliteten som gjorde oss väldigt engagerade när vi här i huset läste ärendet inför kommunstyrelsen. I 19 kap. 25 § LOU står det nämligen att en idéburen verksamhet inte kan få längre avtalstid än tre år, vilket skulle sätta krokben för kontinuiteten. Det var därför vi reserverade oss i kommunstyrelsen. Men vid noggrannare genomlysning – som man får ägna sig åt när man är i opposition och inte har tillgång till specialisterna på SLK – kan vi konstatera att det inte är 19 kap. 25 § LOU som avses, utan 19 kap. 25 a § LOU som avses. Det innebär att man som idéburen verksamhet kan ha avtalet på obestämd tid. För oss förändrar det inriktningen på ärendet.

Det innebär helt enkelt att det står 1–0 internt i Moderaterna till våra stadsdelsaktiva kontra Stadshuset och att vi inte yrkar bifall till vår reservation utan går på kommunstyrelsens förslag. Vi ser fram emot att se hur upphandlingen faller ut.

Anförande nr 63

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Herr ordförande! Jag tänkte prata lite om kontinuitet. Men först tänkte jag säga att meningen med all verksamhet som vi driver är att den ska bli det bästa för dem som bor där. Det är de äldre som har varit utgångspunkten när vi har jobbat med ärendet, och vi har jobbat hårt med det i stadsdelsnämnden.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Jag tänkte berätta lite om hur det har varit tidigare. Sedan 2014 har vi på Södermalm hanterat följande upphandlingar: Sjöstadsgården, där ansvaret gick från Bräcke diakoni till Humana, Sofiagården, som gick från Bräcke diakoni till Vardaga, Magdalenagården, som gick från Vardaga till egen regi, Guldbrollopshemmet, som gick från A&O Temabo till Vardaga, Hornskroken, som gick från Vardaga till Stockholms Sjukhem och Bergsund, som gick från Temabo via egen regi till A&O Ansvar och Omsorg till egen regi. Det sista fallet var det enda mellan 2014 och 2018 där den som drev verksamheten också fick den andra gången. Sedan bestämde först Socialstyrelsen och sedan en enig stadsdelsnämnd att de som drev den inte höll måttet.

Man ser att detta är en typ av upphandling som gång på gång leder till en ny utförare, för det är precis det som sker med lagen om offentlig upphandling. Vi såg det, vi analyserade det och vi sa att vi måste göra någonting. Vi frågade förvaltningen hur vi kunde göra. De kom upp och sa att man nu kan jobba med reserverad upphandling. Detta sker utifrån omsorgen om de äldre, för att skapa en kontinuitet och för att se till att de som – om vi ska tro på siffrorna – faktiskt levererar den i många avseenden bästa vården och omsorgen, nämligen de idéburna, också får chansen.

Det finns en sak till här. Jag tittade på Vardagas hemsida och såg att de har 100 boenden. Om de tappar ett boende i den tombola som jag beskrev tidigare är det inte hela världen. De klarar sin administration för det. Men om man är en liten idéburen utförare som drivs av att utveckla verksamheten och tappar ett av sina boenden är det i praktiken kört att fortsätta. Vi har haft en modell som har varit riggad för de större riskkapitalbolagen. Det här är *ett* försök att se till att utjämna detta. Det kommer att se till att förbättra valfriheten, och det kommer att öka kvaliteten i det som är en oerhört viktig verksamhet för Stockholms äldre.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 64

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Vi i Liberalerna har haft dialog med våra kloka stadsdelsnämndsledamöter i denna fråga och därmed kommit fram till att också vi ska instämna i kommunstyrelsens förslag till beslut. Denna upphandling är väldigt intressant, för den kan mer riktat just möjliggöra för idéburen verksamhet att ro hem ett viktigt avtal. För oss liberaler ligger i valfriheten just det genuina engagemanget ute i verksamheterna, oavsett vilken eller vem det är som driver den. Vi tycker därför att det kan bli väldigt intressant att se hur detta faller ut, och vi skulle gärna se en högre andel av den här typen av idéburna verksamheter i stadens utbud av service generellt.

Vi yrkar därför bifall till kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 14 Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor

Anförande nr 65

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! I Stockholm ska idrotten och folkhälsan vara jämlik och jämställd. Alla barn ska ha samma möjligheter att idrotta och vara fysiskt aktiva oavsett kön, funktion eller var i staden man bor. Men så är det inte i dag.

Nyligen kunde vi ta del av Riksidrottsförbundets senaste rapport, som visar på stora skillnader mellan barns och ungas idrottande baserat på socioekonomisk bakgrund. Barn och unga som växer upp i exempelvis Tensta, Hässelby gård och Rågsved idrottar i mindre utsträckning än barn och unga som växer upp på Norrmalm. Faktum är att det kan skilja nästan ett decennium i livslängd mellan invånare i olika stadsdelar och mellan rika och fattiga stockholmare.

Skillnaderna i barns och ungas idrottande är också tydliga mellan killar och tjejer. Tjejer är betydligt mindre fysiskt aktiva än killar, och därför är tjejer en prioriterad målgrupp i stadens idrottspolitiska program och i det strategidokument som vi i kväll ska fatta beslut om – *Strategi för mer jämställda och jämlika spontanidrottsytor*.

Redan i mars i år fick jag möjlighet att inviga det nya utegymmet i Gubbängen. Det är ett pilotprojekt där unga tjejer tillsammans med idrottsförvaltningen och fastighetskontoret har varit med i utformningen. Det här är ett konkret exempel på hur staden kan arbeta för att skapa mer jämställda spontanidrottsytor. Jag ser fram emot att tillsammans med förvaltningarna fortsätta att utveckla nya arbetsmetoder med målet att göra folkhälsan ännu mer jämställd och jämlik i Stockholm.

Avslutningsvis: Den strategi som vi fattar beslut om i kväll är ett viktigt verktyg i arbetet för att fler ska känna sig välkomna till stadens olika anläggningar. Det offentliga rummet i Stockholm ska vara inkluderande för alla. Ett ökat nyttjande av stadens idrottsytor för spontanidrott kommer att bidra till bättre folkhälsa och ett mer jämlikt och jämställt Stockholm.

Därför yrkar jag bifall till KS förslag.

Anförande nr 66

M a r t i n H a n s s o n (MP): Som Maria-Elsa var inne på är utnyttjandet av spontanidrottsytorna i dag tyvärr fortsatt väldigt ojämnt fördelat, exempelvis mellan pojkar och flickor. I denna strategi har man noggrant försökt att bena ut ordentligt var det brister och vad det är man kan göra.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Ett exempel där det ändå funkar lite grann och där man kan se att det finns en jämn fördelning är motionsspår och våra badanläggningar. Där är det helt okej. Men i övrigt brister det tyvärr fortsatt väldigt mycket, och framför allt utegymmen är ett exempel på detta. Strategin ska råda bot på det här. Några saker som tydligt efterfrågas är att vi måste få till en ökad platsaktivering. Platserna måste aktiveras på ett helt annat sätt. Det ska också vara en ökad vuxennärvaro; det är sådant man ska försöka jobba med. Det här är lite klurigt, och jag kommer senare in på varför det kan stöka till det.

Det finns som sagt en tydlig klasskillnad när det gäller spontanidrotten. Stockholmare från mer resursstarka hushåll använder anläggningarna på ett helt annat sätt än stockholmare från mindre resursstarka hem. Utöver flickor är andra underrepresenterade grupper till exempel stockholmare med utländsk bakgrund eller grupper med olika former av funktionsnedsättningar.

Strategin ska, utöver att vara mer praktisk inriktad, vara ett stöddokument till vårt idrottspolitiska program och till den strategi vi har för idrottsanläggningar. Det ska ses som en form av kompletterande stöddokument till detta. Ett problem är att spontanidrottsytor i första hand är tänkta att vara till just för spontanitet. Men när vi har tittat på vilka behoven är ser vi att det är mer organiserat som efterfrågas, framför allt från tonårsflickor. Man måste komma lite grann ifrån det där med spontant, utan det måste vara mer organiserade aktiviteter. Då känner vi att vi har större möjlighet att komma dit, säger flickorna. Det är också kopplat till vuxennärvaron.

Exempel på vad man kan göra utöver detta är belysning. Det är något som hela tiden lyfts fram: Se över belysningen! Men det handlar också om att man måste se över vägarna till och från spontanidrottsytorna. Det gäller även belysningen på dessa. Väger till och från dem måste också tillgänglighetsanpassat på ett helt annat sätt. Det är någonting som lyfts fram som en brist i dag.

Det här är ett första steg och ett bra dokument. Men det finns säkert betydligt mer att göra också senare med att både följa upp och utveckla.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 67

H a n n a W i s t r a n d (L): Herr ordförande! Jag ska inleda med att säga att vi i Liberalerna har skrivit en reservation till ärendet i kommunstyrelsen.

Men ändå: Äntligen! Nu har vi den – en strategi för våra spontanidrottsytor för att det ska bli jämställt och jämlikt. År 2023 har vi bara en sorts spontanidrottsyta som är jämställd året runt, och det är våra motionsslingor. Det innebär att när vi pratar trygghet handlar det faktiskt inte bara om belysning. Vi vet ju alla hur det ser ut i våra

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

motions slingor. Det är mycket mer komplext än så, och det är viktigt att ta med sig. För den som är rädd är inte fri.

Om vi verkligen ska skapa nya platser för flickor krävs nya tankesätt och handlingskraft. Det finns mycket bra i strategin, men vi får inte stanna bara vid tomma ord. Vi måste också agera. Det är viktigt att notera att utbildningsförvaltningen inte vill ta ansvar för högstadiets och gymnasieskolans spontanidrott, för den ska ske på kvällstid. Men det står inte någonting om mellanstadiets klubbar i underlaget. De skulle definitivt kunna bidra till en positiv utveckling och ett ökat användande av både flickor och pojkar på våra spontanidrottsytor. Det tänker jag verkligen att vi behöver ta med oss framåt.

Det finns någonting som jag tycker är oroväckande i underlaget för oss som läser idrottsstatistik. Vi vet att barn och unga med utländsk härkomst rör sig mindre än motsvarande ”gammelsvenskar”. Socioekonomisk bakgrund är en jätte viktig indikator. Men lägg till detta, för det finns verkligen tydligt med! Men det är inte med som en prioriterad målgrupp i sin helhet i underlaget. Flickor finns med, och det är bra, men inte pojkar. Det är ojämnt. Vi har inte samma förutsättningar.

Slutligen ska jag säga någonting som är jätte viktigt. Det finns väldigt många ansvarstagare i dokumentet. Ansvar måste fördelas och förtydligas. Och pengar måste avsättas; det är en grundförutsättning för att det ska kunna bli verklighet. Något annat som jag kommer att kommentera senare i kväll är att detta ärende hänger tätt ihop med ärende 17, som alltså kommer senare.

Anförande nr 68

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Spontanidrottsytor bidrar till en levande, rolig och aktiv stad där människor kan vistas och vara aktiva tillsammans i stadsrummet. Det gör Stockholm tryggt och attraktivt, och det är en fråga som jag och Centerpartiet brinner väldigt mycket för.

Allt fler stockholmare, särskilt barn och unga, rör på sig och är fysiskt aktiva. Det är också en prioriterad fråga i den alltmer stillastående stad och det alltmer stillastående samhälle som vi lever i. Det behövs enormt många idrottsanläggningar i Stockholm; det är ingen hemlighet. Det vet vi alla om, och det kan vi debattera en annan gång. Så blir det säkert också. Därför är det väldigt viktigt att investera såväl i nya idrottsanläggningar för den organiserade idrotten som i ytor för spontanidrott.

Idrottsnämnden fick i 2021 års budget uppdraget att ta fram en strategi för stadens spontanidrottsytor för att öka antalet deltagande från de prioriterade grupperna och för att skapa en mångfald ytor för olika idrotter. I budgeten 2022 avsatte den dåvarande grönblå majoriteten med Centerpartiet och Karin Ernlund i spetsen 13 miljoner kronor

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

i medel för spontanidrott. De prioriterade grupperna är ungdomar mellan 13 och 20 år, särskilt flickor, flickor mellan 10 och 20 år med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättning från 7 år och barn och ungdomar mellan 10 och 20 år med låg socioekonomisk bakgrund.

Vi får, tack vare den förra majoriteten, en samlad strategisk planering för att allt fler tjejer och kvinnor ska använda spontanidrottsytor. Vi får också ett strategiskt tänk för att våra spontanidrottsytor ska bidra till en ökad trygghet. Allt detta låter fantastiskt, och vi är jätteglada för det.

Jag är dock lite besviken över att strategin inte har remitterats brett till idrottsrörelsen i Stockholm. Exempelvis borde basketförbundet vara med och säga någonting, eller fotbollen, för den delen. Idrottsrörelsen i Stockholm ska involveras i idrottens arbete – inte stå utanför.

Anförande nr 69

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Jag är glad över att vi kan jobba över mandatperioder. Precis som du var inne på, Hamid Ershad Sarabi, var det ni som tog initiativ till att ta fram strategin. Vi har lagt med några synpunkter och skickat ut den på remiss till bland annat RF-SISU Stockholm, som är de som samlar idrottsrörelsen i Stockholm. Det hela har alltså gått ut på remiss till idrottsrörelsen i Stockholm, och jag skulle också vilja framhålla att vi har fördjupat samarbetet och dialogen med idrottsrörelsen i Stockholm bara under de månader som jag har varit ordförande för idrottsnämnden. Om ett par veckor kommer vi att hålla ett idrottsråd på stadsbyggnads- och idrottsroteln där vi bjuder in idrottsföreningar från Järva för att diskutera hur vi tillsammans kan arbeta för att bidra till Fokus Järva, exempelvis. Vi träffar specialidrottsförbunden regelbundet, och jag träffar föreningar nästan varannan dag. Vi har alltså en god dialog med idrottsrörelsen, och vi har fått viktiga medskick från dem. De är väldigt positiva till programmet och strategin.

Anförande nr 70

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Det låter jättebra. Jag är tillbaka i idrottsnämnden, som du vet, så jag kommer att vara på dig ordentligt. RF-SISU är absolut bra, men jag tycker fortfarande att det borde finnas ett mycket djupare samarbete med de nischade idrotterna, till exempel basket och fotboll. Du säger att ni har inlett ett samarbete, och det låter jättebra. Förra mandatperioden byggde vi en väldigt fin relation och hade många samtal med föreningar på en djupare nivå, som du också nämnde. Det enda jag är orolig för är att det ska raderas, för det tar lång tid att bygga upp förtroende för politikerna. Det gäller speciellt för idrottsföreningar, som har varit kritiska och vill ha mer resurser, mer tid och mer planer. Jag ser fram emot arbetet och att få se om du håller dig till det du säger.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 71

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Herr ordförande och fullmäktige! Ni får ursäkta om jag är lite avslappnad. Men det är min födelsedag i dag, och det är fantastiskt roligt att få fira den här med er och att få prata spontanidrott – någonting som är så viktigt!

Vi har varit inne på detta: Strategin behövs. Den är viktig för Stockholm, och den är viktig för våra barn, ungdomar och föräldrar. För att skolorna och stämningen i skolan ska kunna funka bättre är den också viktig, tror jag. Inte minst är den viktig för att våra barnfamiljer ska vilja stanna kvar i Stockholm. En sådan här strategi behövs alltså.

Det är bra att strategin lyfter fram skillnaden mellan tjejers och killars idrott och att det är en så pass mycket större andel av killarna som idrottar i Stockholm. Skillnaden är ännu större när det kommer till spontanidrotten. Det är också bra att strategin innehåller en ansvarsfördelning mellan stadens nämnder. Men det saknas helt innehåll som rör den ekonomiska aspekten. Där är man lite nyfiken på hur finansieringen ser ut relativt det behov som finns. Vi har ju varit inne på detta, och det har också varit uppe i medierna: Vi har en enorm anläggningsbrist.

Den dåvarande grönblå majoriteten avsatte 13 miljoner kronor i investeringsmedel för spontanidrott i budget 2022. År 2021 fick idrottsnämnden i uppdrag att ta fram strategin. Det är bra, och det behövs en samlad strategisk planering för att fler tjejer ska använda de här ytorna. Det är också viktigt vad gäller trygghetsaspekten. Där är det också angeläget att det finns anläggningar över hela staden. Vi var inne på det här med föräldranärvaro, och som Stockholm ser ut i dag kan man inte förvänta sig att barn ska resa ensamma hur långt som helst.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 72

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Stort grattis på födelsedagen! Jag vill påminna om idrottsmiljarden. Vi har lagt en miljard extra i idrottsinvesteringar för den här mandatperioden för att kunna hålla uppe byggtakten och bygga i kapp anläggningsbristen. Precis som du var inne på, Anna, är anläggningsbristen den enskilt största utmaningen för idrotten i Stockholm. Förra året klubbade man en anläggningsstrategi som pekade ut behovet med hjälp av flera nyckeltal där vi kan bryta ned behoven utifrån idrotter, typer av anläggningar och olika stadsdelar.

Vi satsar som sagt en miljard extra i idrottsinvesteringar för att bygga i kapp bristen. Dessa pengar hade varit mer värda för ett år sedan än de är i dag. Byggkostnaderna skenar, och materialkostnaderna skenar. Men tack vare idrottsmiljarden kommer vi att kunna hålla uppe ett tempo i byggandet, och tack vare idrottsmiljarden kunde vi också

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

inviga det nya utegymmet i Gubbängen som vi har utformat utifrån det vi vet från strategin.

Anförande nr 73

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Det låter väldigt fantastiskt, men samtidigt tvivlar jag lite på hur ni ska kunna bygga 27 hallar till 2030 – särskilt som ni avbryter, pausar eller på olika sätt försenar ett antal redan liggande projekt. Jag undrar lite hur ni tänker att ni ska göra, för nu har vi ju de hallar vi har. Då är frågan: Hur ska det hela göras för att vi ska få fler spontanidrottsytor? Ska föreningarna få mindre tid? Hur ska man se över det? Det är ju någonting ni måste titta på.

Anförande nr 74

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Jag vill bara klargöra en sak för allmänhet och stockholmare som kanske följer debatten hemifrån när det gäller de projekt som man hänvisar till att vi skulle ha stoppat. Det är projekt som till exempel Västertorp och Vårberg, där vi såg att vi inte kunde komma vidare. Efter valet 2018 valde Moderaterna att gå vidare med privata hyresavtal som man helt enkelt inte fick till stånd. De här projekten har faktiskt stått till, och vi har nu sagt att vi tar över dem i egen regi. Kommunen ska bygga, upprusta och driva anläggningarna i egen regi. Det har gjort att vi kommer igång med projekt som har stått still. Det vill jag bara klargöra.

Vi satsar som sagt en miljard extra i idrottsinvesteringar i en tid där vi har det tufft ekonomiskt och där byggsektorn kommer att gå trögt. Det kommer att vara tufft i alla fall ett tag framöver. Jag är väldigt stolt över att vi gör denna prioritering och att vi i det här läget väljer att prioritera idrotten och barn och unga i Stockholm så att de kan fortsätta att röra på sig. För precis som vi har varit inne på är detta en viktig fråga för alla partier här inne. Jag är glad att vi gör denna prioritering. Jag ville bara klargöra detta.

Anförande nr 75

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Det där stämmer inte. Brännkyrka, till exempel, har ni försenat på obestämd tid. Jag tycker bara att det är intressant, och jag tycker att vi behöver vara ärliga mot stockholmarna med att vi har de hallar vi har. Vi vill ha ökade spontanidrottsytor, och för det behöver vi mer idrottsutrymme. Vi har en skriande brist, och vi har redan en jättestor konkurrens bland föreningarna. De slåss om tider, och många ungdomar och föräldrar tvingas anpassa sig till väldigt obekväma och svåra tider sent på kvällen, när barn är trötta. Det är ett faktum. Det ter sig lite märkligt att av rent ideologiska skäl avbryta projekt som är på gång, för att man inte vill ha någon fristående aktör inne. Det gäller särskilt nu när det är ett så svårt finansiellt läge, som du hänvisade till.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 76

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ännu ett klagörande när det kommer till Brännkyrka: Jag skulle vilja säga att det i det läge som projektet befann sig i faktiskt har varit positivt att det kommer att bli en aning fördröjt. Det kommer att ge oss möjligheter att hitta evakueringslösningar för den verksamhet som har bedrivits i Brännkyrkahallen tills nu.

Jag vill också säga att anledningen till att vi landar i den ståndpunkt vi har landat i när det kommer till de privata hyresupplägg som Moderaterna har förordat är att vi ser att det blir 40–60 procent dyrare för kommuner att hyra in sig hos privata aktörer i enlighet med de upplägg som ni har testat under förra mandatperioden. Det vet vi. Det är också någonting som till exempel Kommuninvest har pekat på. Som jag har nämnt tidigare i den här salen har också Konkurrensverket granskat flera av hyresuppläggen för att man inte riktigt vet om de till exempel är förenliga med LOU. Det finns många problem, och det blir dyrare för stockholmarna. Vi väljer därför att få ut mer idrott för pengarna.

Anförande nr 77

O r d f ö r a n d e n : Det ni pratar om nu anknyter naturligtvis till huvudämnet, men ärendet handlar om spontanidrott. Nu blev det en hel idrottspolitisk debatt. Men vi låter den gå till slut med de talare som finns kvar.

Anförande nr 78

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Du stoppade inte Maria-Elsa Salvo när hon gick in på området, och då kan man inte låta bli att begära replik!

Maria-Elsa säger att ärenden har stått still och att vi inte har kommit framåt på vår sida. Men det vi ser nu är att ni med de ideologiska skygglapparna på ser till att de möjligheter som finns att hitta externa aktörer som vill investera i idrotten i Stockholm stoppas. Det skulle annars frigöra mer pengar i er investeringsbudget så att vi faktiskt kunde bygga i kapp och inte bara bygga i takt. Jag tycker att det är väldigt olyckligt, och det drabbar framför allt barn och unga.

Ni har tagit in vad Kommuninvest har sagt om att det blir 40–60 procent dyrare. Jag skulle vilja se utredningarna, Maria-Elsa, om att våra upplägg och våra lösningar skulle leda till att det blir 40–60 procent dyrare. Jag tror faktiskt inte att du har på fötterna där. Det vi gjorde under vår tid var att både försöka öka till historiskt höga investeringsnivåer när det gäller att investera i idrottsanläggningar och att ta hjälp av andra aktörer. Det är ett sätt att ta ansvar för utbyggnaden av barn- och ungdomsidrotten i Stockholm.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 79

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Jag kan mejla dig studierna, Jonas. Det är absolut inga problem för mig att låta dig ta del av dem också.

Precis som du var inne på flyttade man kostnaden från investeringar till drift. Det är att ta pengar som skulle gå till idrottsverksamhet och till barn och unga i Stockholm som vill utöva idrott för att i stället betala höga hyror, räntekostnader och avkastning för privata bolag. Det vi har sagt hela tiden är att vi inte är intresserade av att gå vidare med de här hyresuppläggen eftersom det blir dyrare för stockholmarna. Det blir 40–60 procent dyrare för dem, och det blir mindre idrott för pengarna. Däremot är vi helt öppna för att samverka med privata aktörer som vill bidra till att bygga för mer idrott i Stockholm. Det är vi glada över att kunna prata vidare om med privata aktörer. Men de hyresupplägg som Moderaterna har experimenterat med tillsammans med er under tidigare mandatperioder vill vi inte ha, för vi vet att det blir dyrare för kommunen och för stockholmarna.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 16 Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Anförande nr 80

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Ordförande, fullmäktige! Det här handlar om reviderade riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap. Det är oerhört välkommet och angeläget, och det gör staden bättre rustad för ett samarbete med civilsamhället i viktiga verksamhetsområden. Det här är någonting som är relativt nytt. År 2010 började man titta på och göra de olika formerna av avtal, som gör att man från kommunens sida på ett bättre sätt ihop med civilsamhället kan hitta avtal för att bära idéer framåt.

Vi vet att detta är verksamheter som kan tillföra både olika typer av kompetens, erfarenheter och perspektiv som därmed stärker staden. Vi ökar valfriheten, och det här är verksamheter som utan vinstintresse ska styra omsorg och social verksamhet.

Sådana här samarbeten är naturligtvis inte alltid enkla. Staden har ett ansvar för att säkerställa likabehandling och rättssäkerhet. Jag har tagit del av bland annat Liberalernas inlagor om att vi självklart inte på något sätt vill ingå partnerskap med någonting som inte rimmar med stadens grundläggande värderingar.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 81

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm har och ska ha en mångfald av intresseorganisationer som aktivt bidrar till social sammanhållning och som är en förutsättning för ett öppet, demokratiskt och hållbart samhälle. Många, många föreningar spelar en avgörande roll för vissa verksamheter och för att nå vissa målgrupper.

Idéburet offentligt partnerskap är ett viktigt sätt att öppna verksamheter för fler aktörer. Det breddar verksamheterna och skapar en större palett av verksamhet. Staden kan få tillgång till kompetens och kunskap som inte finns eller som kan vara svår och kostsam att utveckla inom den egna organisationen.

Vi kan samtidigt konstatera att regelverken för IOP, LOU, kommunallag med mera är en djungel där det är lätt att trampa fel. Att följa verksamheter är inte alltid enkelt, och ibland kan det vara svårt att säkerställa att pengarna går till just den del av verksamheten som åsyftas i avtalet. Vi anser att utvecklandet av dessa riktlinjer är viktigt, och vi hoppas att även tillämpningsanvisningarna blir tydliga och överskådliga.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Centerpartiet anser också, precis som arbetsmarknadsnämnden föreslår, att ett stadsövergripande nätverk ska bildas mellan stadens förvaltningar. Där kan man diskutera hur staden bäst samarbetar med civilsamhället. Vi hoppas också att detta beslut skapar klarhet i när det är möjligt att teckna IOP eller när en mer traditionell upphandling är att föredra. Klara mål och resultat för att samarbetet ska bli till måste fastslås. Så kan man säkerställa att en IOP är meningsfull och att det leder till de önskade effekter som man vill uppnå.

Det viktiga – och detta har staden kanske tidigare inte riktigt levt upp till eller till och med brustit i – är det här med uppföljning. Det är ständigt en fråga om uppföljning, och därför är det viktigt att man har resurser till att just följa upp den avtalade verksamheten. Det är också viktigt att riktlinjerna kan hjälpa aktörer in på rätt kurs om syftet med verksamheten kanske har börjat slira. Om man har utvärderat verksamheten och funnit att den inte uppfyller stadens värdegrund är det viktigt att riktlinjerna också innehåller instruktioner för hur man kan avsluta ett avtal i förtid.

Därför vill jag yrka bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 82

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack så mycket, finansborgarrådet, för att du har läst vår inlaga! Mycket bra! Vi hade också lite stilistiska synpunkter på hur ärendet skulle kunna göras mer tillgängligt för föreningslivet, så jag yrkar likväl bifall till Liberalernas reservation. Jag noterar samtidigt det som finansborgarrådet sa.

Anförande nr 83

H a n n a W i s t r a n d (L): Jag följer upp Jans inlägg med att yrka bifall till Liberalernas reservation.

Det är bra att det finns – det dokument som jag nu håller i handen. Men det finns ingen som inte är jurist som kan läsa det. Det finns två olika saker här; en är själva riktlinjerna och en är tillämpningen. Den är lite tjockare. De som är ute på fältet och träffar föreningar, och föreningarna själva, kommer aldrig att kunna förstå hur man ska inleda detta samarbete. Vi vill att föreningarna ska kunna komma till oss och säga: Vad bra, det finns en spontanidrottsyta här som vi skulle kunna fylla med platsaktivering! Skulle vi kunna ingå ett partnerskap?

Men om de får den här i handen kommer de inte att förstå vad de ska göra. Det är jätteviktigt med tillgängligheten för våra föreningar och även för våra fältassistenter och fältarbetare. De behöver kunna förstå och lätt kunna berätta hur det här funkar. Då blir det mycket lättare, och vi kan få bra och långsiktiga samarbeten med vårt civilsamhälle och med våra idrottsföreningar. Jag efterlyser verkligen att vi gör en

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

språkversion som är anpassad för dem som förhoppningsvis kommer att fylla våra spontanidrottsplatser med aktivitet. Det är ju det vi vill. Det här är ett slags grund, men just nu kan bara jurister läsa det.

Anförande nr 84

N i k e Ö r b r i n k (KD): Stockholm är mer än människor och stad. Det är också samhälle. Därför fyller civilsamhället en oersättlig roll i att komplettera stadens verksamheter ute bland människor i vardagen. Ett starkt civilsamhälle tillgängliggör värdeskapande kompetens, kreativitet och engagemang och utgör ett viktigt komplement till såväl näringsliv som det offentliga. Våra IOP är en viktig del i förutsättningarna för detta.

I den stora helheten välkomnar vi därför de nya riktlinjerna men efterfrågar tydligare tillämpningsanvisningar och rekommendationer för de situationer där IOP är att föredra framför andra avtalsformer. Vi måste också se till att det finns ett starkt arbete med uppföljning och kontroll. Regelverket ska vara tydligt utan att avskräcka och välkomnande utan att vara dåligt uppföljt. Ytterst handlar det om att skapa långsiktiga förutsättningar för delar av civilsamhället att stärka stadens samhälle. I de fall där våra IOP fungerar väl bidrar de till mycket gott.

Vi beklagar därför till exempel att vänsterstyret i äldrenämnden bland annat valde att säga upp det välfungerande och uppskattade IOP-avtalet med Volontärbyrån. Vi noterar för övrigt också att majoriteten ansåg sig ha råd med en klimatgeneral för att sysselsätta en gammal miljöpartistisk kollega för 1,35 miljoner men inte med ett volontärsamarbete för att bland annat bryta äldres ensamhet.

Oavsett detta: Idéburet offentligt partnerskap möjliggör för staden att ta till vara den alltför ofta bortglömda sektorn. I övrigt hänvisar jag till Kristdemokraternas ersätтарыttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 85

O r d f ö r a n d e n : Jag tycker att du närmar dig gränsen, Nike, för vad som är okej att säga och hänga ut tjänstemän.

Anförande nr 86

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tänker slå ett slag för det klimat- och miljöarbete som bedrivs i staden. Det har varit väldigt ambitiöst under många år. Vi har fått ned utsläppen, och vi kommer att höja ambitionerna ytterligare. I detta arbete kommer vi att fortsätta att satsa mer resurser på att driva igenom den här omställningen, som är helt avgörande. Vi kommer att fortsätta att satsa på exempelvis

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

miljöförvaltningen, där vi bygger ut ett centrum för cirkularitet. Vi kommer att göra förstärkningar på SLK för att se till att det nya miljöprogrammet och den klimathandlingsplan som kommer verkligen ska genomsyra allt det arbete som staden gör. Det är otroligt viktigt att vi prioriterar de här frågorna, och det kommer vi också att fortsätta att göra.

Jag vill passa på att rikta ett stort tack till alla de medarbetare som runt om i staden, på våra förvaltningar, i våra bolag och på Stadsledningskontoret, som är hjärtat i staden, hela tiden kämpar för att vi ska ta fler steg framåt. Vi kommer inte att klara det här arbetet utan er.

Anförande nr 87

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag är tacksam för rättelsen, och jag vill verkligen understryka att jag har all respekt för den tjänsteman som nu är på plats och för det arbete som personen kommer att göra framöver. Men jag vill också understryka att jag saknade det IOP-avtal med Volontärbyrån som majoriteten inte ansåg sig ha råd att prioritera för kommande år och det viktiga arbete som de gjorde för Stockholms äldre.

Anförande nr 88

M a g n u s R u n s t e n (MP): Herr ordförande! Mycket är redan sagt, och många har varit uppe i talarstolen. Det har varit kloka inspel från olika håll. Jag är väldigt glad för att vi nu kommer att ta de här riktlinjerna och uppdatera dem, för det här handlar om att göra det bästa av hela samhällets resurser. Vi har den offentliga välfärden i egen regi, men den idéburna sektorn har en enorm potential inte minst när det gäller det som Åsa pratade om, klimat- och miljöområdet. Där finns samarbeten i IOP-form. Det finns olika typer av samarbeten, och aktörer inom den idéburna sektorn kan komma med andra erfarenheter, perspektiv och kanske arbetssätt som kan komplettera den övriga välfärden. Det handlar också om integration, trygghetsfrågor och alla möjliga typer av frågor.

Det här känns bra. Det ger lite bättre förutsättningar för nya samarbeten framöver och stärker rutinerna i implementeringen av det som redan finns. Vi har inte bara målsättningen att vara ledande när det gäller klimatomställningen utan också när det gäller stöd till föreningslivet, till exempel. Det här kan vara ett bra verktyg där när vi nu tar de nya riktlinjerna.

Med detta vill jag yrka bifall till majoritetens förslag.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 17 Projekt Ny bergbana i Skärholmen

Anförande nr 89

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Det är med stor glädje som jag står här för att prata om bergbanan i Skärholmen. Det vi föreslår är att ersätta nuvarande lösning med en anläggning som är hållbar, driftssäker, trygg och tillgänglig och i och med detta skapa förutsättningar för ett attraktivt stadsliv i området mellan Skärholmens centrum och Ekholmshöjden.

Till er som inte är helt inlästa på området kan jag säga att Skärholmens centrum är ett så kallat storcentrum som byggdes mellan 1964 och 1968. Hösten 2006 skedde en stor ombyggnad där nya livsmedelshallar och ett restaurangtorg med plats för 1 000 personer anlades på torget vid Skärholmens centrum. Det var klart 2008. Jag minns det mycket väl eftersom jag sjöng på invigningen. Det är starka minnen. Jag stod vid den röda mattan i en barbershopkvartett och var utklädd till den italienske kocken Giuseppe och sjöng *O sole mio*.

Sedan dess har Skärholmens torg blivit en kär plats för mig. Det är ungefär lagom att äta lunch där om man cyklar Bornsjön runt, och när solen lyser på Skärholmens torg är det en fantastisk oas. Jag jämför den med mina absoluta favoriter i klass med Piazza del Campo i Siena, Ströget eller Kongens Nytorv i Köpenhamn eller Korenmarkt i belgiska Gent.

Ovanför Skärholmens centrum ligger Ekholmshöjden, 21 meter upp, och där fanns det fram till 2001 en vanlig hiss. Man gick in i en gång och åkte hissen upp. Den upplevdes inte som attraktiv och trygg, så man bestämde sig 2001 för att bygga en bergbana. Det kanske var en bra idé, men omsatt i praktiken blev den väldigt olycksförföljd. Den var ofta avstängd, och det var dyrt att underhålla den. Jag tror till och med att företaget som en gång byggde den gick i konkurs så att det helt plötsligt inte fanns någon som kunde renovera och laga den.

Man har under ett antal år försökt hitta en ny lösning, och nu är vi äntligen framme vid den punkten då vi förhoppningsvis kan fatta beslut. Det vi föreslår är alltså egentligen inte en bergbana utan en snedbanehiss. Fördelen med det är att det finns många sådana på våra tunnelbanestationer. De går långs med rulltrappan, och det är en beprövad teknik. Det finns standardiserade reservdelar och även tekniskt kunnig personal att ringa in om så behövs. De utformas utifrån driftssäkerhet och även estetik – Skönhetsrådet har fått tycka till. Det kommer att bli ökad trygghet, och även belysning och gestaltning i stadsrummet kommer att ses över i samband med att bergbanan byggs och blir klar.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Sedan det började diskuteras att ersätta den befintliga anläggningen med en ny har det hänt en del i världen, och därför har kostnadsutvecklingen påverkat projektet negativt. Sedan starten, då man konstaterade att det inte gick att göra något åt anläggningen och började prata om att ersätta den, har kostnadsutvecklingen varit negativ. Även om det finns underliggande eller bakomliggande faktorer är det som är avgörande nu att trafikkontoret säkerställer att budgeten hålls.

Kostnaderna får ändå ställas mot den nytta som projektet medför för de omkring 2 000 boende. De har flyttat in utifrån premissen att det ska finnas någon typ av bergbana eller hiss på platsen och har blivit lovade en fungerande lösning under lång tid. Under tiden har de fått leva med ersättningstrafik med buss, som inte erbjuder samma kvalitet som den framtida bergbanan kan och som dessutom är dyr i drift.

Nyttan med projektet är stor för de boende, och därför är vi glada – åtminstone jag – och välkomnar att projektet kan slutföras. I och med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 90

A n t o n R o o s (KD): Fru ordförande! Att kostnadsutvecklingen har varit negativ kan man säga. Jag ska spara lite på krutet här, men jag vill ta tillfället i akt att ställa en direkt fråga till ansvarigt borgarråd. Det framgår av ärendet att stadsledningskontoret bedömer att det kommer att finnas en marginal här så att det inte blir ytterligare fördyringar. Jag har all respekt för de sakkunniga som har gjort beräkningarna, men så brukar det låta innan det blir fördyrat. Och det är inte tjänstemännen som är ansvariga utan vi politiker, närmare bestämt ni i majoriteten.

Jag skulle därför vilja fråga: Vad ämnar borgarrådet och majoriteten göra för att förhindra och förebygga att det fördyras ytterligare?

Anförande nr 91

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Tack för frågan! När man ställs inför ett sådant här objekt har man alternativet att göra något eller alternativet att inte göra något. Vi har tittat både på att göra den här lösningen, på att göra andra lösningar och på att göra ingenting. Utmaningen eller det som man måste ta med i beräkningen är att den här lösningen har utretts och att det finns en hel del upparbetade konsultkostnader som skulle behöva tas mot driftsbudgeten.

Det fina i kråksången är dock att för de pengar som har upparbetats för konsulter har man verkligen gått till botten med de utmaningar som finns på platsen. Man ska aldrig säga aldrig, men både det riskpåslag som finns och det gedigna arbete som har gjorts

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

från kontoret bäddar för att vi kommer att kunna hålla budgeten och genomföra det på bästa sätt.

Anförande nr 92

Ulf Walther (S): Ordförande! Utgångspunkten här är att det ska bli det bästa för Skärholmen och för besökarna till Ekholmshöjden. Efter en rad utredningar och beslut verkar det som att staden nu äntligen har ett tillräckligt underlag för att gå vidare med en permanent lösning för bergbanan i Skärholmen. Den blir bättre anpassad och mer driftssäker än vad som framgått av tidigare förslag.

Samtidigt som vi ska glädjas över det fina förslaget har vi i denna sal ett tungt ansvar för att bevaka att medborgarnas skattemedel används förnuftigt. Bergbanan blir dyr. Det är därför som vårt gemensamma ansvar att göra prioriteringar blir så angeläget.

Jag hoppas dock att fullmäktige ställer sig bakom förslaget i dag, och anledningen är följande: Skärholmen har haft en hiss eller en bergbanelösning för Ekholmshöjden sedan 1967. Trappor är inte ett alternativ på platsen, då höjdskillnaden är stor. En pigg ungdom som jag klarar av att klättra upp en solig dag, men när det blir vinter och hala trappsteg och matkassarna väger tungt skulle jag, trots min uppenbara ungdom, få det svårt. Ännu tuffare skulle det bli för pensionärerna. Det skulle även kunna bli en otrygg klättring sena kvällar.

Man ska inte behöva vara bilburen för att enkelt ta sig upp till Ekholmshöjden. För att skapa en jämlik stad är det därför viktigt att bergbanan återbyggs. Det är också så att staden sedan 2016 särskilt utvecklar Skärholmens stadsmiljö. Fokus Skärholmen har ett särskilt uppdrag att utgöra profilprojekt för socialt hållbar stadsutveckling. Något som är viktigt för Fokus Skärholmen är att de offentliga rummen blir trygga och jämlika och att de länkar ihop områden till sammanhållna stadsmiljöer. Här blir bergbanan ett viktigt verktyg i fokusarbetet för att stärka Skärholmen.

Ordförande! När jag i ena vågskålen lägger den höga kostnaden för projektet och i den andra vågskålen lägger andra omständigheter – att det blir bättre utfört än tidigare planerat, att det blir mer driftsäkert och att det också bidrar till att fortsätta att stärka Skärholmen genom att skapa trygghet och jämlika förutsättningar för medborgarna – blir det tydligt att kostnaden för bergbanan går att motivera. Det är alltså en investering som vi bör prioritera, och det gläder mig att alla partier i denna sal gör denna prioritering i kväll, alla partier utom ett: Sverigedemokraterna.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 93

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Ordförande, kommunfullmäktige, åhörare och boende på Ekholmshöjden! Vi hörde Lars Strömgren här tidigare. Lars gillar en bra historia, och det blir mycket referenser och ibland kanske lite spex. Men vad sägs om en skräckhistoria, Lars, en dålig såpopera som aldrig verkar ta slut? Det är bergbanan – ett ständigt återkommande skoskav för trafikförvaltningen men framför allt för de ungefär 2 000 boende på Ekholmshöjden. I årtal har de stått ut med förseningar, uppskjutna byggplaner och svårplanerade livspussel för att ta sig till skolan, jobbet och fritidsaktiviteter eller för att handla. Bergbanan och ersättningstrafiken är opålitliga men det enda man har att sätta sin lit till.

För Centerpartiet är det självklart med en infrastruktur som fungerar och där kollektivtrafik och cykel ska vara ett självklart val och bilen ett komplement, oavsett var i staden man bor. Att få ihop sitt livspussel är en logistisk utmaning för de boende då bergbanan och dess ersättningstrafik har osäker turtäthet och inställda avgångar. Bussarna är små och dessutom otillgängliga för dem som har funktionsvariationer. Det har också rapporterats om en del stök och otrygghet vid hållplatserna och otrygghet på bussarna. I perioder har det funnits ordningsvakter som anlåtats för att upprätthålla ordningen. Dessutom saknas väderskydd.

Som ni hör är listan lång. Nu går denna thriller – bergbanan – in i en ny säsong, och boende på Ekholmshöjden kan bara titta på. Som i en sann thriller kommer ytterligare en överraskning, nämligen en fördyring för kommunen med nästan 100 procent från 70 till 135 miljoner.

Vi i Centerpartiets vill, i samband med revideringen, att inga nya fördyringar eller förseningar ska tillåtas, att turtätheten och kapaciteten i ersättningstrafiken ska säkerställas under ombyggnationen, att trygghetsskapande insatser ska genomföras med exempelvis bättre belysning och platsaktivering vid hållplatserna, att vind- och väderskydd skyndsamt ska skapas samt att trafikförvaltningen ska utveckla kommunikation kring bergbanan och besöka både Bodholmsplan och Ekholmshöjden för att informera boende och resenärer om tidsplanen, ersättningstrafiken och de kommande slutresultaten.

Anförande nr 94

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Fru ordförande! Jag sitter i Skärholmens stadsdelsnämnd, och det är vi som möter medborgarna ungefär en gång i månaden. Många av de medborgare som kommer till stadsdelsnämnden har frågor just om bergbanan.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen. Vi är för att den nya bergbanan ska bli till, och ja, det har blivit väldigt mycket dyrare än det borde ha blivit.

Det är otroligt viktigt för de 2 000 personer som bor uppe på höjden att vi får till en permanent lösning, men fram till dess – det ligger ändå en bit framåt i tiden – måste vi få en bättre tillfällig lösning på plats. I dag har vi ersättningsbussar. Det har inte fungerat bra över huvud taget, men det har faktiskt blivit lite bättre de senaste veckorna. Vi hade nämligen besök i stadsdelsnämnden av trafikkontoret i förra månaden. Då fick trafikkontoret svara på medborgarnas frågor och fick till sig all den frustration som de känner när bussen helt enkelt inte dyker upp, när busschaufförer försvinner och de står där med sina matkassar, sina hungriga, skrikande barn eller sin rullator och inte kan ta sig hem.

Det som har hänt efter det att vi i Moderaterna och flera partier har varit en stark opposition för att bussarna ska bli bättre är att man nu har satt upp en tydlig tidtabell. Det har man inte haft tidigare. Nu står det faktiskt tydligt när bussarna kommer och när de ska gå, och det har bidragit till att bussarna åker när de ska. Detta är positivt, och det vill jag tacka trafikkontoret för.

Nu när jag ändå har dig här framför mig, Lars, vill jag säga att det finns en fortsatt frustration bland medborgarna över att bussarna slutar att gå klockan 20 på helger. En medborgare sa så här: Jag känner mig som ett barn. Ska jag inte kunna gå ut på fredagskvällen eller lördagskvällen därför att jag inte kan ta mig hem efter klockan 20? Ni måste väl ändå kunna se till att bussarna kan gå längre tid på dygnet?

Mitt förslag till dig, Lars, och som jag hoppas att du kan ta med dig är att ersättningsbussarna ska kunna gå längre tid. Jag skulle säga att när tunnelbanan går ska bussarna också gå så att människor kan ta sig hem senare på kvällen även på helger.

Anförande nr 95

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Det är roligt att höra att det har skett förbättringar. Vi har också haft tät dialog med stadsdelen och trafikkontoret om detta.

Det jag vill sätta i perspektiv är att det finns många platser i Stockholm där det är längre att gå till kollektivtrafik än vad avståndet är mellan Ekholmshöjden och tunnelbanan. Vi behöver på något sätt ställa det i relation till andra platser. Men eftersom det fanns ett löfte om en snedbanehiss eller bergbana ser vi det som vårt uppdrag på trafikkontoret att bedriva busstrafik, även om det inte tillhör våra kärnuppgifter.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Sedan har det varit lite olika tankar om detta. Ska bussen gå som skyttelbuss, eller ska den ha en turlista? Nu har vi valt att göra en turlista, och det verkar vara uppskattat. Men som sagt kostar det ungefär 10 miljoner om året, vilket är mycket pengar. Vi gör vårt bästa tills vi alla kan glädjas åt den nya bergbanan.

Anförande nr 96

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Jag förstår att det är en prioritering, och jag förstår att det kostar pengar. Skillnaden när det gäller de bostäder som ligger uppe på höjden är att de ligger väldigt högt upp, så det är svårt att ta sig dit till fots om man inte är ung, frisk och vältränad.

Faktum är att jag och Dennis gjorde ett test. Jag vet inte om du har sett det på Instagram, Lars, men vi testade faktiskt att gå uppför trapporna från centrum upp till höjden med matkassar. Jag skulle säga att jag och Dennis ändå är i hyfsad form, men det var väldigt jobbigt. Om man har barnvagn eller matkassar, går med rullator eller har någon typ av funktionsnedsättning är det faktiskt jättetufft att ta sig hem.

Vi bör kunna prioritera att bussarna går längre tid även på helger.

Anförande nr 97

A n t o n R o o s (KD): Fru ordförande! Det här är givetvis välkommet för de invånare som kommer att nyttja banan. Men det som verkligen sticker ut är fördyringarna, så jag vill stanna vid det ämnet.

Det är inte ovanligt att projekt likt detta fördyras, men det finns som bekant grader i helvetet. Det påminner mig särskilt om så kallade megaprojekt – projekt i mångmiljardklassen som i princip varje gång blir för dyra. Det här projektet är tack och lov inte i närheten av de summorna, men procentuella likheter finns.

För de stockholmare och medborgare som lyssnar här i dag vill jag passa på att påminna om att från 2019 till 2023 har kostnadsprognoserna stigit från 70 till 135 miljoner kronor. Det är en ökning med nästan 100 procent – 65 miljoner kronor som kunde ha gått till välfärdens kärna.

Med risk för viss repetition vill jag påminna om och understryka att oavsett vad tjänstemän och sakkunniga kommer med för prognoser är det vi politiker, närmare bestämt den ansvariga majoriteten, som har ansvaret på sina axlar. Då kan man inte kalla detta för något annat än ett katastrofalt politiskt misslyckande.

Jag och Kristdemokraterna ansluter oss till Moderaternas och Liberalernas reservation, för vi tycker att det är viktigt att projektet genomförs, men med reservationen att man

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

verkligen måste hålla ögonen på det så att det inte fördyras eller för den delen försenas ytterligare. Vi uppmanar ansvarigt borgarråd att månadsvis hålla koll på detta ärende.

Anförande nr 98

U l f W a l t h e r (S): Du har rätt, Anton – det har blivit jättemycket dyrare, vilket jag själv tog upp alldeles nyss.

Vi kan inte rå för samhällsförändringar, krig ute i världen, råvarubrist eller entreprenadkostnader som går upp. Det är delar som är svåra att motverka. Det kan också ställas nya krav gällande PBL, skönhetsrådet kan ha synpunkter eller så behöver trygghetsaspekter förbättras.

Varje majoritet ansvarar naturligtvis för att ta fram bra förslag utifrån den tid man styr. Detta förslag togs fram och bollades under den förra mandatperioden. Vi har åtminstone ett gemensamt ansvar för att det ser ut som det gör.

Det går inte att lova något i det här fallet, men jag tror att man gör sitt bästa. Nu finns ett bra underlag för att kunna komma vidare med projektet utan att det blir ytterligare stora fördyringar. Jag tror inte att vi kommer så himla mycket längre. Man gör sitt bästa, vare sig det gäller att spränga berg i Slussen eller bygga bergbanan i Skärholmen.

Jag hoppas att vi bifaller förslaget.

Anförande nr 99

A n t o n R o o s (KD): Fru ordförande! Mitt syfte var att uppmana till just detta. Jag erkänner mer än gärna att vi delar ansvaret, särskilt utifrån det ansvar som vi hade tidigare. Nu är det ni som har det primära ansvaret, men helhetsansvaret har vi som politiker definitivt gemensamt.

Anförande nr 100

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Vi hade trafikkontoret på besök i stadsdelen i april, och det blev en hätsk diskussion. Det var ett öppet sammanträde, så det var medborgare på plats. Det var inte så många frågor om själva bergbanan, utan det som folk var upprörda över var att ersättningstrafiken inte fungerar. Det är ju inte bra. När jag tänker efter var det den saken som folk var missnöjda med.

Jag har tittat på underlaget, och vi har hört att mycket resurser har lagts på konsulter. Men jag har inte sett något om vad Skärholmenborna vill ha. Det som de var missnöjda med var den dåliga ersättningstrafiken – den fungerar inte. De var inte arga på att det

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

var en buss utan på att den inte kom. Det var de väldigt upprörda över. Diskussionen med trafikkontoret blev hätsk.

Sedan vill jag påminna om att revisorerna när de var på besök här vid det förra sammanträdet i kommunfullmäktige sa att vi har en skyldighet att se till att det finns ett ordentligt underlag. Jag tycker att vi har ett dåligt demokratiskt underlag, för jag får inte svar på frågan vad Skärholmenborna vill. Vill de ha en bergbana? Finns det kanske alternativ som de vill ha? De har inte fått se så många alternativ, och dyrt har det också blivit, vilket är tråkigt.

Visst, det finns en detaljplan som säger att där finns en bergbana, men vad är det som säger att det måste vara framtidens lösning? Vi har en reservation som öppnar för andra alternativ. Det som vi borde prioritera är att se till att vi får en ordentlig ersättningstrafik. Vi vinner tid på att undersöka alla andra alternativ. Vi har till och med sagt att bussen skulle kunna vara en permanent lösning, och vi har sagt att vi kan tänka oss en rulltrappa. Vi har flera alternativ. De behöver också utredas. Vi behöver även få svar på frågan vad Skärholmenborna vill ha.

Jag yrkar därför bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 101

Ulf Walther (S): Ordförande! Ni har ju föreslagit nej till det här, Tapani, och har andra förslag till lösningar. Och du kritiserar ersättningstrafiken. Vad är då ett av era två förslag? Jo, en busslinje. Ni kritiserar alltså den lösning som finns tillfälligt, men ni vill ändå ha samma lösning permanent. Det är lite märkligt. Det blir också dyrare i längden. Man räknar med att det skulle kosta 10 miljoner kronor om året med en sådan busslinje. Regionen kommer inte att betala för det när vi inte ordnar med den bergbana som vi en gång har lovat stockholmarna att fixa. Folk kommer att få stå och vänta vid hållplatsen dygnet runt; det blir inte bra.

Sedan vill jag påminna om att ni i er budgetmotion har skrivit att det är viktigt med god tillgänglighet för personer med funktionsvariationer. Varför tar jag upp det? Jo, därför att ert andra förslag är en rulltrappa. Jag förstår inte – vilken rulltrappa är det som funkar och är anpassad för rullstolsburna?

Anförande nr 102

Tapani Juntunen (SD): Vi vill att det ska gå till utredning, dels för att få alternativa förslag, dels på grund av ekonomin. Det är tuffa tider. Om vi inte är restriktiva här i kommunfullmäktige kommer budgeterna att spricka och vi kommer att få hätska budgetdiskussioner. Det kommer att bli höjningar av skatten och

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

försäljningar. Vi kommer inte att ha pengar, helt enkelt. Därför måste vi börja vara hårda med pengarna – så är det helt enkelt.

Visst, vi föreslår busstrafik, men det som medborgarna på det öppna sammanträdet kritiserade var att bussen inte gick i tid och att de inte kunde planera sin tillvaro. Att det var en buss var inte själva problemet.

Anförande nr 103

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag tror att jag tillsammans med Skärholmsborna tyckte att det var ett häpnadsväckande uttalande här från trafikborgarrådet Lars Strömngren när han började prata om att det finns motsvarande avstånd på andra ställen. Det som man måste ta i beaktande här är väl ändå att avståndet går upp på höjden? Det är väl hela poängen här – att det är en ganska jobbig resa att ta sig upp till Ekholmshöjden, som vi pratar om.

Det som också är minst sagt anmärkningsvärt, Lars, är att du säger detta på årsdagen för någon besteg ”Mount Everest”. Det är alltså en viktig dag att påpeka detta med att höjden spelar roll. Jag och Sophia kan gå i god för att det är jobbigt, i och med att finns på Instagram när vi gör den resan tillsammans. Det är viktigt att det blir rätt. Det har faktiskt varit fel vid flera tillfällen från stadens sida i hur vi har hanterat detta.

Det ska sägas att det har varit svårt att få fram en lösning för bergbanan, men det är önskvärt att man nu gör det. Jag vet att det har varit svårt när vi har tittat på detta. Det är anmärkningsvärt att det har varit så stor oreda med ersättningsbussarna. Ibland har passagerarna behövt vänta länge, och ibland har informationen varit otydlig. Det har varit oregelbundna avgångar och ibland också bråk mellan resenärer och faktiskt chaufförer i fall där människor inte har fått plats på bussarna. Det har alltså varit oroligt.

Det är bra att det har blivit en förbättring kopplat till den kritik som Moderaterna har framfört. Vi vill dubblera avgångarna och framför allt se till att bussarna går senare på helger. När man har tagit den där ölen och ska ta sig hem ska man givetvis också kunna göra det. Detta drabbar särskilt äldre, funktionshindrade och barnfamiljer.

Det hela är också anmärkningsvärt, tycker jag, i en tid när Miljöpartiet sitter i Region Stockholm och drar ned på bussar och övrig kollektivtrafik. Nu i kväll har vi faktiskt möjlighet att utöka busstrafiken, och det handlar just om ersättningsbussarna för boende på Ekholmshöjden, som kommer att drabbas nu. Det är bra att det kommer en lösning för bergbanan, men det kommer att ta lång tid för projektet att bli klart. Då är det rimligt att säkerställa att det fungerar bättre med ersättningsbussarna.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Det har också i närtid satts upp skyltar, och det är bra. Men lyssna också fortsättningsvis på Moderaterna och sätt upp vindskydd vid hållplatsen i centrum! Då slipper man stå och vänta i regnet. Staden behöver hantera den här frågan bättre. Tänk på årsdagen för bestigningen av ”Mount Everest” och agera!

Anförande nr 104

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande! Tack, frågeställaren! För dem som inte har varit där kanske det är lite oklart. Man förstår inte vad som menas med tidtabellen, turtätheten och sådant, så jag tänkte bara förtydliga vilka trade-offs man måste förhålla sig till när man planerar för busstrafik. Eftersom det är en skyttelbuss går den upp, släpper av och går ned. Då blir det, under de timmar som busstrafiken ska gå, fler avgångar.

När man vill planera sitt liv behöver man förhålla sig till hur snabbt bussen går, hur ofta den går men också när den går, så att man slipper gå ut och vänta. Det har varit fler avgångar än vad det hade varit med en styv tidtabell, men å andra sidan går den oftare. Vi har tagit till oss de synpunkter som de boende har haft, och nu har vi satt en styv tidtabell där bussen går varje kvart. Då kan man planera efter det, och vi hoppas att fler blir nöjda och åker med bussen.

Anförande nr 105

Borgarrådet **W e d i n** (M): Det är bra att kritiken lyssnas på. Det finns ett stort engagemang för denna fråga lokalt. Tidigare har det varit en tidtabell som man har försökt hålla, men det har inte fungerat. Det är bra att man skärper upp det.

I och med att ni nu är så lyhörda: Fortsätt att lyssna på Moderaterna, och tänk på vindskyddet! Vore inte det ett bra sätt att göra ett blocköverskridande samarbete?

Anförande nr 106

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Ekholmshöjden har cirka 2 000 folkbokförda boende. Höjdskillnaden mellan dal i Skärholmen och toppstationen är 21 meter, och intilliggande trappa består av cirka 120 trappsteg.

En ordinarie buss i linjetrafik saknas i bostadsområdet, och en fungerande bergbana har därför ett stort värde för boende och besökare på Ekholmshöjden. Därför är det glädjande att vi nu kan fatta beslut om en fungerande lösning. Vi beslutar i dag om en inbyggd snedbanehiss, som är en standardiserad produkt likt många snedbanehissar som finns på tunnelbanestationer. Detta gör att reservdelar och teknik finns tillgängliga, och det kan säkerställas att anläggningen är driftssäker och enkel att underhålla.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Djupt beklagliga är dock de höga kostnaderna. Nu är det viktigt att trafikkontoret gör allt för att säkerställa att budgeten hålls. Orsaken till den höga kostnaden är bland annat gällande myndighetskrav, anpassningar till de platsförutsättningar som finns och marknadsläget. Men det finns också en vilja att verkligen säkerställa att vi uppfyller projektets syfte och mål om en hållbar, driftssäker, trygg och tillgänglig anläggning som skapar förutsättningar för ett attraktivt stadsliv i området mellan Skärholmen och Ekholmshöjden.

Utifrån detta är det majoritetens bedömning att det är den bästa lösningen både för skattebetalarna långsiktigt och för Ekholmshöjden, inte minst för dem som har allra svårast att gå 120 trappsteg. Jag tycker att det är positivt att flera partier ställer sig bakom projektet. Det förtjänar de boende både i Skärholmen och på Ekholmshöjden.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, vilket i klartext alltså innebär att trafiknämnden får i uppdrag att genomföra projektet Ny bergbana i Skärholmen till en utgift om 135 miljoner kronor.

Anförande nr 107

S a r a S v a n s t r ö m (L): Jag har lyssnat in diskussionen här, och man har varit inne på ekonomi, ersättningstrafik och behovet av själva bergbanan. Tyvärr är jag inte mycket lugnare nu när det gäller fördyringen av projektet och hur den har ökat.

En särskild aspekt i det hela är att det framgår av ärendet att det finns risker för förseningar, och risker för förseningar brukar vara bästa sättet att få fördyringar. Här är det jätteviktigt att kunna följa projektet för att undvika förseningar och fördyringar. Det blir inte bara ekonomiska konsekvenser om vi får förseningar, utan det drabbar även de boende och hela deras vardagsliv.

Det finns en stor samstämmighet kring behovet av en bergbana, och de flesta håller med om att lösningen är bra. Det som jag vill varna lite för är att man efterfrågar att fler alternativ ska undersökas. Det finns en hel del tekniska lösningar som blir unika för platsen. En del av de saker som inneburit problem för bergbanan gäller även rulltrappor. Alla vi som åker i kollektivtrafiken i Stockholm vet att det ibland tar ett halvår till nio månader att få reservdelar. Så var det med rulltrapporna vid centralstationen när de öppnade, så jag vill bestämt hävda att rulltrappor inte är någon bra lösning ifall man vill ha ett tillförlitligt sätt att transporteras uppför berget.

Med detta vill jag yrka bifall till den reservation som Liberalerna har lämnat i kommunstyrelsen tillsammans med Moderaterna och Centerpartiet.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 108

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag vill rikta mig särskilt till dig, Ulf Walther, och fortsätta den debatt som du hade med min kollega.

Du nämnde att busslösningen kommer att kosta 10 miljoner kronor per år, och jag dubbelkollade faktiskt i pausen. Jag lyssnade till och med till ditt anförande och tänkte: Stämmer detta verkligen – är det korrekt? I handlingen står det att det kommer att kosta 3,6 miljoner kronor per år. Det kan du läsa själv medan jag pratar. Däremot är kapitalkostnaden för själva investeringen i bergbanan 6,7 miljoner kronor, och därutöver tillkommer 0,3–0,5 miljoner kronor för bergbanan. De 10 miljoner kronor som du åsyftade handlar om rivningen av själva bergbanan. Där hade du alltså helt fel, vilket jag antar att du kommer att erkänna när du går upp i talarstolen.

Förvaltningen är även tydlig med att bussarna är det billigaste alternativet och att de också kan vara det mest tillgängliga alternativet. Man lyfter även fram att hela Ekholmshöjden skulle knytas samman och att man skulle kunna få synergieffekter genom att samverka med regionen och ha en regional buss, i det här fallet. Det är precis vad Sverigedemokraterna har föreslagit.

Låt oss därför satsa på en busstrafiklösning här och nu i stället för att ta en investering på 130 miljoner kronor som vi inte vet om den kommer att genomföras i tid! Jag kan lova att den med största sannolikhet inte kommer att genomföras i tid, att döma av alla era andra investeringar under de senaste åren. Och kommer den att hålla budgeten? Jag skulle bli mycket, mycket förvånad om den gjorde det, eftersom vi vid fullmäktige efter fullmäktige tagit beslut där era investeringar har fördyrats.

Bussarna är en tydlig och simpel lösning som framför allt är effektiv och tillgänglig och även billigare.

Anförande nr 109

U l f W a l t h e r (S): Ordförande! En busslösning blir dyrare i längden. Bussarna bemannas i dag dessutom med säkerhetsvakter, de går inte lika ofta och de blir dyra att köra nattetid. I förlängningen blir det en mycket dyrare lösning än att investera i en bergbanelösning.

Ditt inlägg, Gabriel, tycker jag tyder på att Sverigedemokraterna fortfarande inte förstår vanligt folks förutsättningar. Här har medborgare en dag bestämt sig för att bo på en plats som förutsätter bra transporter, och de har inrättat sig efter hissen eller bergbanan. Sedan har staden inte klarat av att leverera det man en gång har utfäst. Detta tycker alla partier i denna sal att staden ska ta ansvar för, alla partier utom Sverigedemokraterna.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Vi vill att hela Skärholmen ska vara en attraktiv plats att bo på, och detta förutsätter bra kommunikationer till Ekholmshöjden. Ni prioriterar pengarna på ert sätt. Ni vill att det ska vara mer klassisk arkitektur, ni vill ha Östlig förbindelse och ni vill ha ett kallbadhus på Riddarfjärden. Där ska stälarna läggas. Jag tror att Skärholmsborna vill ha tillbaka sin bergbana; det är nummer ett för dem.

Anförande nr 110

G a b r i e l K r o o n (SD): I förvaltningens och trafiktjänstemännens tjänsteutlåtande står det tydligt att utöver en lägre driftkostnad för busslösningen skulle en fördel med lösningen vara att man får fler hållplatser på vägen, vilket skulle medföra bättre tillgänglighet för hela Ekholmshöjden. Menar du att jag och förvaltningen hittar på, Ulf? Jag tycker inte att det är seriöst. Man får förhålla sig till det underlag som vi diskuterar. En busslösning är uppenbart billigare – det är ett faktum.

Att man anser att vi ska investera 130 miljoner kronor i en bergbanelösning på grund av andra värden kan jag förstå och acceptera – det är ju en politisk prioritering som du och ditt parti gör. Men det vi vill hålla oss till är en kortsiktig, effektiv och ekonomisk prioritering som framför allt baseras på konkreta siffror, inte på vad vi tror kanske kommer att hända eller inte hända.

Anförande nr 111

U l f W a l t h e r (S): Förvaltningen har i sitt noggranna tjänsteutlåtande gått igenom flera olika alternativ där de särskilt har behandlat sådant som en rulltrappslösning och en permanent busslösning och kommit till slutsatsen att det här är det mest effektiva för staden på lång sikt. Det är alltså detta jag tycker att vi ska bifalla i dag.

Anförande nr 112

G a b r i e l K r o o n (SD): Det mest effektiva är nog inte är de ord som de använder, men anledningen till att de förespråkar den investeringslösningen är att de menar att det finns en opinionsmässig utmaning till ett alternativ. Det är en tydlig politisk värdering.

Min kollega var uppe i talarstolen tidigare och föredrog tydligt att för medborgare i Skärholmen är inte det viktigaste vilken typ av lösning det är utan att det fungerar här och nu. Att missnöjet uppstod från första början beror framför allt på att bussarna inte har fungerat.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Det projekt med en bergbana som vi håller på med är, precis som Anton Roos från Kristdemokraterna pratade om, ingen ny investering utan en investering som fördyras gång på gång. Nu går vi återigen i samma spår. Vi lär inte av våra misstag. Vi skjuter det på framtiden, och under tiden får medborgarna sitta med dålig tillgänglighet. Det tycker jag är problematiskt.

Anförande nr 113

Ulf Walter (S): Ordförande! Jag tror att det här är ganska uttömt nu. Åk till Skärholmen och prata med vanligt folk där! Åk upp på höjden och prata med människor om vad de vill ha! Det de vill är att ha tillbaka sin bergbanelösning, som staden har lovat dem och som har funnits där en gång i tiden. Det är vad de efterfrågar, inte andra typer av lösningar med bussar som går eller inte går.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 18 Motion om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet

Anförande nr 114

N i k e Ö r b r i n k (KD): Vi har ett fantastiskt civilsamhälle här i Stockholm. Många föreningar klarar att stå på egna ben, andra gör det inte. I de fallen vänder sig en del till staden. Totalt betalar Stockholm ut över 100 miljoner till olika föreningar. Det är i grunden inte dåligt.

Dåligt är det däremot när fusk förekommer, när riktlinjerna är för svåra att förstå och när uppföljningen är för dålig. Det är inte något konstigt, för i dag är det fem olika facknämnder och elva olika stadsdelsnämnder som betalar ut föreningsbidrag. Det innebär att det är sexton olika nämnder som ska sköta olika riktlinjer, uppföljning och kontroll.

Detta får två dåliga konsekvenser. Det ena det är att det blir en massa merjobb för staden när olika förvaltningar ska sitta och göra olika uppföljningar. Att samla allt under ett tak skulle effektivisera administrationen och skaffa en mer specialiserad och nischad kompetens för uppföljning.

Den andra och kanske främsta negativa konsekvensen av systemet är att det blir väldigt svårt för föreningslivet i dag. En förening har ett begränsat antal personer som kan sitta och jobba med att söka bidrag. De måste hålla koll på exakt vilken nämnd de ska vända sig till, exakt vilka regler just den nämnden har och exakt hur dessa fungerar.

Hur ska då detta lösas? Vi i Kristdemokraterna har suttit och funderat lite, och vi säger som Skatteverket sa i sin rekommendation till staten nyligen, nämligen att alla utbetalningar bör samlas till en och samma bas. Systemet med sexton olika nämnder bör alltså överges och en central bidragsnämnd inrättas för att sköta det hela. Detta skulle underlätta stadens kontroll och framför allt underlätta för Stockholms rika föreningsliv. Därför yrkar Kristdemokraterna bifall till motionen.

Anförande nr 115

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det här är en behjärtansvärd motion, där man tror sig ha en enkel lösning på ett ganska komplicerat problem.

Även om det är behjärtansvärt, Nike, argumenterar du kanske mer för att ha ett bidragssystem på nationell nivå, på EU-nivå eller varför inte på FN-nivå. Vårt svar på motionen är att det är smartare att ha besluten så nära föreningarna som möjligt. Vi är övertygade om att idrottsnämnden förstår fotbollsföreningarna bättre, att

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

kulturnämnden förstår kulturstödet bättre, att socialnämnden förstår arbetet med hemlösa bättre och att stadsdelsnämnden förstår behovet av nattvandringar bättre.

Jag accepterar alltså inte riktigt din förenklade modell, men med detta sagt ska vi alltid motverka bidragsfusk. Det ena behöver inte stå emot det andra.

Anförande nr 116

N i k e Ö r b r i n k (KD): Förvisso inte, men jag tror att det är möjligt att sätta fotbollskompetensen i samma nämnd som kulturkompetensen, äldrekompetensen och liknande.

Problemet i grund och botten är inte att förvaltningen är för långt ifrån föreningarna, utan problemet är i många fall att föreningarna har för dålig kunskap om vilken av alla 16 nämnder de ska vända sig till för att få stöd, i synnerhet när olika nämnder har olika krav och olika uppföljningar. Det är svårt när man hamnat i ett limbo. Det kanske är solklart för oss som sitter här inne, men det är inte lika solklart för en liten förening som i dag kanske har tre eller fyra personer som har möjlighet att sitta och söka bidrag.

Anförande nr 117

Borgarrådet H e d i n (M): Fru ordförande! Jag tackar för en viktig motion. Stockholm ska ha ett rikt och varierat föreningsliv med goda möjligheter för människor att engagera sig. För att uppnå detta kan ibland kommunalt ekonomiskt stöd krävas.

Under den förra mandatperioden jobbade den grönbå majoriteten för att öka uppföljningen av utbetalda bidrag och säkerställa att de endast ges till demokratiska organisationer. Men mer kan göras.

Vad är det då för bidrag som betalas ut? Jo, det är Stockholms stads kulturstipendium, kulturstöd för unga, ateljé- och studiostöd för konstnärer, stöd till nationella minoriteter, stöd till konstnärlig produktion och kulturarrangemang, stöd till lokalförvaltande organisationer, EU-projektstöd, stöd till kulturetablering och utveckling, stöd till eget skapande, demokrati och folkbildning, socialstöd, stöd för lokaler, stöd till deltagaraktiviteter, stöd till drop-in-verksamhet, stöd till evenemang, stöd till folkbildning, stöd till föreningar som riktar sig till skolungdom, stöd till lokala verksamheter, stöd till lov- och lägerverksamhet, stöd till prioriterade målgrupper, stöd till träffverksamhet, stöd vid föreningsbildning och äldrestöd.

Om någon fortfarande är vaken efter denna lista kan jag säga att listan talar för sig själv. Vi behöver få en bättre struktur både för föreningslivet och för oss själva i hur detta ska fungera. Vi behöver få en sammanhållen bild. Vi behöver se till att det finns en sammanhållen ansökningsprocess, att ett lägre antal nämnder betalar ut bidrag och

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

att bidragen betalas ut ungefär under samma ansökningsperiod så att förvaltningarna under resten av året kan ägna sig åt uppföljning och samordning men också informationsspridning och marknadsföring till vårt föreningsliv.

Med detta sagt ska vi värna skattepengarna och inte bygga ut den kommunala byråkratin. Vi tror inte heller att det blir bättre av en central bidragsnämnd. Kristdemokraterna gör rätt analys, men vi vill se en annan lösning. Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 118

R a s h i d M o h a m m e d (V): Du talar om bättre struktur, Andrea, och jag förstår att ni efterlyser det. Men ni glömmer att majoriteten har suttit åtta månader vid makten. Ni har suttit längre. Frågan är vad ni har gjort under de fyra år som ni satt vid makten.

För att över huvud taget kunna motarbeta välfärdsbrottslighet behövs mer än struktur och åtgärder. Min fråga är: Varför ställer ni denna fråga just nu och inte under de senaste fyra åren, då ni satt vid makten och hade möjlighet?

Anförande nr 119

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Det var ju inte en fråga, utan det var en redogörelse för hur Moderaterna ser på frågan.

Under den förra mandatperioden tog vi fram nya riktlinjer för föreningsbidrag, som jag redogjorde för, för att verkligen säkerställa att bidrag bara går till föreningar som upprätthåller de demokratiska förutsättningarna. Vi tog initiativ till nya IOP-riktlinjer, som vi klubbade tidigare i dag.

Vi såg också till i flera stadsdelar att man ska betala ut en gång per år i stället för två. Det är precis så vi behöver fortsätta, med färre utbetalningstillfällen så att man kan marknadsföra tillfällena bättre men också få en bättre struktur inom och mellan nämnderna, så att vi får egna uppgifter om vilka bidrag föreningarna tar emot och inte behöver förlita oss på föreningarnas egna uppgifter. Så bekämpar vi fusk och brott.

Anförande nr 120

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag vill bara poängtera att vi är medvetna om den risk för oegentligheter och felaktigheter som är förknippad med lokal bidragsgivning till det lokala föreningslivet. För att hantera denna risk har stadsdelarna, förvaltningarna och nämnderna successivt under en rad år utvecklat arbetet med föreningsbidrag. De lokala riktlinjerna har setts över och

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

anpassats till stadens riktlinjer för föreningsstöd. Informationen har förbättras, och det finns stöd att tillgå för föreningar som så önskar.

I Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har stödmaterial för kontroll och bedömning av ansökningar tagits fram, och arbetssätten för uppföljning och återrapportering har förbättrats. Den påtagliga risken för att bidrag beviljas för samma ändamål från flera nämnder kvarstår i dagsläget men kommer att hanteras genom det gemensamma digitala system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag som kommunstyrelsen har i uppdrag att upphandla under 2023. Det kommer att kombineras med ett systematiskt utbyte av information mellan stadsdelsnämnderna och bidragsbeviljande facknämnder.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 121

L i n n é a V i n g e (SD): Vi sverigedemokrater håller såklart med om att mer måste göras för att bekämpa alla former av bidragsfusk. Andemeningen i motionen är således bra. Det är glädjande att vi verkar vara flera här inne som är överens om det.

Men en ny nämnd innebär också nya politiska tillsättningar, vilket i sin tur leder till ökade politiska kostnader för skattebetalarna. Vi sverigedemokrater anser därför att bidragssystemet behöver ses över i grunden. Det behövs helt enkelt nya verktyg för att följa upp bidragsutdelningen inom respektive förvaltning.

Vi har därför bland annat föreslagit att alla aktörer som erhåller verksamhets- och projektbidrag ska omfattas av krav på att en auktoriserad revisor ska skriva under och granska bland annat verksamhetsberättelse och årsredovisning. Det förslaget kommer vi att debattera lite senare i kväll, så jag ska inte bli långrandig nu utan hänvisar i stället till vårt särskilda uttalande i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 19 Motion om att anlägga en piazza i kvarteret Yxan 4:s östra spets

Anförande nr 122

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu blir det stadsbyggnadsdebatt, vad härligt!

Ett levande Stockholm skapas med en stadsbyggnadspolitik som tar till vara varje kvarters unika potential. I vår motion lyfter vi fram just en sådan plats. Här finns möjlighet att levandegöra en sömnig del av Södermalm. I kvarteret Yxan finns en detaljplan för seniorbostäder och vårdbostäder, och i samband med den planen föreslår vi att man lägger en piazza i kvarterets östra spets.

Var är vi nu någonstans på kartan? De där kvartersnamnen är inte lätta att hitta. Jo, vi är på den plats där Heleneborgsgatan möter Högalidsgatan. Platsen har ett unikt läge med utsikt över Riddarfjärden och ligger i direkt anslutning till det grönskande gångstråk som skulle kunna förbinda torget med Skinnarviksberget. Här vill vi skapa ett levande torg, en piazza helt enkelt.

Vi kan inte bara nöja oss med levande bottenvåningar där man skulle få mycket svårt att få sin verksamhet att gå runt. Vi skulle med vårt förslag skapa en ny målpunkt med tillräckligt underlag och lägga till ett positivt inslag i stadsmiljön. Jag ser framför mig att gammal som ung gärna kommer att vilja slå sig ned på den tilltänkta piazzan med en aperol spritz i handen och blicka ut över Riddarfjärden.

Staden måste ta detta tillfälle på allvar för att bygga för människor som bor och vistas i Stockholm snarare än för bilarna som trafikerar våra gator. Vi anser att det är bättre att göra det bästa av platsen redan från början nu när kvarteret till stor del ska byggas om.

Majoriteten har en massa undanflykter om varför man inte ska göra ett omtag i planeringen. Det mesta verkar dock vara halmstrån som man griper efter. Det handlar bland annat om busslinje 66, som skulle behöva dra in en hållplats. Det är klart att de äldre behöver närhet till kollektivtrafik, men det skulle inte innebära någon skillnad jämfört med i dag. Den hållplats som i dag nyttjas främst av de äldre är den på Varvsgatan, och den skulle kunna behålla sitt läge.

Det man borde se till är möjligheterna och vad det skulle kunna betyda för seniorerna att ha en livfull piazza i sitt områdes omedelbara närhet med allt vad det innebär för möjligheten att komma ut en stund och socialisera sig med andra stockholmare och med turister. Senast i fredags fick vi medhåll från de äldre när vi kampanjade på platsen.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Vi i Centerpartiet anser att ett omtag är motiverat här och att det skulle ge liv och rörelse till platsen. Därför yrkar jag bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 123

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Jag tänkte faktiskt prata lite om bussen och om det vård- och omsorgsboende och äldreboende som vi ska bygga på platsen. Det är viktigt att vi får igång processen. Det byggs på privat mark. Det innebär att de resurser som staden kan behöva skjuta till inte kan tas via projektet, utan det måste ske genom att vi omfördelar.

Det går inte att jämföra, men jag tänker ändå försöka. Jag har suttit i kommunfullmäktige sedan 2014. Då hade vi en diskussion här om hur vi skulle rusta medborgarhuset på Södermalm med massor av pengar. Vi satsade mycket pengar också på Eriksdalsbadet. Vi diskuterade Liljeholmsbadet, och så diskuterade vi Järvabadet. I det fallet tyckte vi att vi faktiskt inte kunde satsa på Liljeholmsbadet därför att vi behövde prioritera Järvabadet.

Om alla resurser vore fria och det inte innebar att vi var tvungna att välja bort något annat – fine! Då hade vi kunnat göra detta i området. Men det har utretts inom projektet och också konstaterats att det finns en massa som talar för att vi inte ska genomföra det. Därför har det fått avslag. Varför ska man då sätta igång och köra det en gång till?

Det är klart att det vore kittlande med ännu en plats där vi kan sitta – en piazza – men är det verkligen vad vi behöver i det här läget? Stadsdelsförvaltningen är inte emot detta utan lyfter upp det, men de konstaterar också att Södermalm är en stadsdel som behöver satsa på sina befintliga parker. Vi saknar, om jag får vara lokalpatriot, en hel del pengar och saker. Vi skulle behöva utveckla de befintliga platserna och inte bara bygga nytt och hitta nya platser.

Skinnarviksberget är fantastiskt fint. Går man åt andra hållet finns Högalidsparken, som inte är så dum den heller. Det finns ett antal platser. Låt oss använda det vi har, och låt oss utveckla det och kanske emellanåt också satsa på det.

Anförande nr 124

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Tack så mycket, Anders! Absolut måste man se till sina ekonomiska resurser och möjligheter, och det är därför vi säger att det alltid är bäst att göra rätt från början i stället för att, som nu, riskera att skapa en undanskymd plats.

När man pratar med dem som bor i området är de väldigt frustrerade över att det byggs ett nytt hus. Vi tänker att den här piazzan skulle kunna vara ett sätt att ge tillbaka

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

någoting till dem som bor i området så att de ser att vi också satsar på nya verksamheter som kan ge ökade värden på platser där vi bygger och utvecklar staden.

Jag tror verkligen att det här skulle kunna bli ett fint tillägg till en del av Södermalm som inte är så välutvecklad. Jag var stadsmiljöborgarråd under den förra mandatperioden, så jag vet hur många parker man har att hantera och rusta. Södermalm gör ett enormt fint jobb med alla dessa parker, men nu handlar det om att faktiskt visa lite grann på vad man har för visioner för staden, Anders.

Anförande nr 125

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag tycker att vi kan ha större visioner än att argumentera för att vi ska ha en piazza där. Det finns större saker, till exempel ett stort grepp kring hela Söder Mälarstrand i så fall. Om vi verkligen ska prata visioner är det där stadsutvecklingen behöver komma. Där finns dessutom en del exploateringsintäkter.

(J o n a s N a d d e b o (C): Kom igen! Ni styr!)

Anförande nr 126

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande! Jag tackar för den fina öppningen att vi borde ta tag i området runt omkring, för det ser förfärligt ut. Där är ju en underbar utsikt på kvällen, en lite underskattad plats just nedanför den av Centerpartiet föreslagna piazzan.

Vi lägger en massa stålar på popup-parker, på gågator på sommaren, på hitan och ditan. Lägg då en liten slant på det här området som är lite tråkigt i dag! Anders Göransson verkar hålla med om det men håller hårt i plånboken. Det tycker jag att du ska göra, Anders, men du låter lite tråkig när du pratar om det. Du borde vara lite mer positiv och försöka hitta någoting! Samarbeta med Miljöpartiet, som ju gillar att poppa upp saker även på ditt Södermalm!

Anförande nr 127

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Om Kristdemokraterna kan lista vilka sommargångator som vi ska ta bort får vi väl ta ett varv till då.

Anförande nr 128

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Vi moderater tycker också att det här är ett roligt och spännande förslag, och som vi skriver i vår reservation tycker vi kanske också att majoritetspartierna är lite tråkiga som inte uppskattar ett så kreativt

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

och trevligt inslag i Stockholms stadsutveckling. Vi vill ju ha en rolig, grön och levande stad.

Den här platsen fyller i dag ingen annan funktion än att vara en genomfartsgata för en busslinje, och staden har en viktig uppgift i att utveckla våra offentliga platser och offentliga rum med bland annat torg. Idén från motionären om en piazza som kan möjliggöra för näringsidkare som exempelvis bedriver krogverksamhet i närområdet kommer att kunna locka människor till den här platsen för att vistas där. Levande platser runt om i Stockholm skapas med en stadsbyggnadspolitik där vi tar till vara varje plats unika potential, och det är precis vad man skulle kunna göra med denna piazza.

Vi tycker därför att det här är ett jätteroligt och intressant förslag. Det är ett unikt läge, kanske lite för lugnt i dag, men med en piazza och lite härliga uteplatser är det ett vackert och stilla läge där man kan sitta. Som vi hörde från föregående talare kan även de seniorer som kommer att flytta in få njuta av – vad var det du sa, Jonas – en Aperol Spritz, en kaffe eller vad det kan vara. Det vore ett fantastiskt fint sätt att utveckla den här delen av Södermalm, så jag vill yrka bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 129

A s h n a I b r a h i m (C): Ordförande! Som centerpartist kan man inte bli annat än glad när man hör ”levande stad” och ”grönska” upprepas så många gånger i talarstolen! Men det är faktiskt inte bara som centerpartist som jag står här utan även som Södermalmsbo och Södermalmspatriot, som någon benämnde det.

Det här är alltså en ytterst sömnig del av Södermalm, och nu finns det ett utmärkt förslag på bordet att levandegöra den här delen och öppna upp för näringsliv, kaféer, restauranger och skapa liv och rörelse, något som i förlängningen också skapar trygghet.

Svaret på motionen är svävande. Det är undanflykter om utmaningar, men det är ju här politiken gör skillnad i att vi faktiskt kan överbrygga dessa utmaningar. Ambitionerna visar på skillnader kring vad man har för vision för Stockholm, hur man kan levandegöra fler platser och inte bara förvalta det man har.

Anförande nr 130

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det låter väldigt trevligt – en sympatisk motion! Piazza! Alla renderingar i ärendet under många års tid har faktiskt innehållit en bild, en vision, med en känsla av en piazza. Det har

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

varit uteservering och ett litet torg och så. Sedan är alltid renderingar renderingar, och det går inte alltid att lita på dem till 100 procent.

Det finns som sagt en liten platsbildning, ett utrymme, där det finns möjlighet att ha uteservering och skapa någonting. Därför är det här lite grann att slå in öppna dörrar. Men vi hoppas väl att det kan få växa fram organiskt. Visst kan det vara bra att göra en satsning redan från början, men man måste givetvis också lyssna på stadsdelsnämnden som ska ta hand om det hela och deras prioriteringar.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 131

J o n a s N a d d e b o (C): Ja du, Cecilia. Det finns en liten platsbildning, och jag pratade om levande bottenvåningar. Vi vet alla hur svårt det är att få sådana verksamheter att gå ihop och fungera. Frågan är hur många entreprenörer som ska misslyckas innan man skapar någonting som det verkligen finns ett underlag för på platsen.

Det känns lite som om de kommunala byråkratiska kvarnarna ska få mala, och sedan får vi se om det kanske blir något, någon gång lite längre fram. Och då, Cecilia, kommer det att bli dyrt att göra dessa åtgärder i efterhand, för det är alltid billigare att göra rätt från början och tänka till kring hur skapar vi liv och rörelse på en plats och hur vi skapar en ny målpunkt i stadsväven.

Det är så sällan vi kan göra det i det redan bebyggda Stockholm. Här har vi chansen att göra någonting som skulle kunna leda till en ny plats att stanna till på innan man ska upp på Skinnarviksberget och ta del av den fantastiska utsikten. Den här piazzan skulle kunna vara en möjlighet. Men tyvärr blir det intet av detta.

Anförande nr 132

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Det är jag inte helt säker på. Nu blir det väldigt många nya boende här i kvarteret och hissar och möjlighet att komma dit. Jag hoppas att gamlingarna är så pigga att de kan utnyttja det. Och det finns ju väldigt mycket grannar och bostäder runt omkring, så jag tror nog att den här platsen kan utvecklas till en bra mötesplats av sig själv.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 20 Motion om ett tak i tomträttsavgälden för flerbostadshus och småhus

Anförande nr 133

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Många flerbostadshus och småhus i Stockholm är byggda på stadens mark och innehar därför en så kallad tomträtt. Det innebär att de mot betalning av en avgift, alltså en tomträttsavgäld, har rätt att nyttja marken för sin byggnad. Även andra byggnader i Stockholm kan stå på mark upplåten med tomträtt, men jag tänker i det här ärendet begränsa mig till att tala om just bostäder.

Systemet med tomträtter har funnits i över 100 års tid och var från början en bostadssocial åtgärd för att kunna ge människor möjlighet att bygga sina egna hem utan att köpa marken. I stället fick de till en relativt låg kostnad möjlighet att hyra marken av staden genom tomträttsavtal med olika löptider.

Det problem som har börjat uppstå det senaste decenniet är att tomträttsavgälden sätts utifrån värdet på marken. Som alla säkert känner till har värdet på marken ökat markant den sista tiden, vilket får till följd kraftigt ökade tomträttsavgälder som ska betalas av de boende.

Vi moderater tar stockholmarnas oro på allvar och tycker att det är viktigt med en hållbar boendekonomi, oavsett om man bor i bostadsrätt, hyresrätt eller småhus. För att ge fastighetsägare ett alternativ till att ligga kvar i systemet med tomträtt fick exploateringsnämnden i uppdrag av oss att under 2021 utreda möjligheten att förenkla friköp, alltså möjligheten att köpa marken till ett något rabatterat pris jämfört med det som normalt erbjuds. Tyvärr var det ändå inte möjligt för många fastighetsägare att köpa marken, eftersom det handlar om mångmiljonbelopp.

Problemet kvarstår därför: Marken kan inte köpas loss, och med ökade markpriser följer ökade tomträttsavgälder och högre kostnader för de boende. I rena pengar talar man just nu om ökning på någon tusenlapp i månaden för en lägenhet och ännu mer för småhus. Den stora frågan är dock vad det kommer att bli framöver när markvärdena ökar.

Mitt förslag i motionen som jag har lämnat in är helt enkelt att staden utreder om vi kan införa ett slags pristak på hur hög en tomträttsavgäld ska kunna bli, exempelvis relaterat till kvadratmeter boende eller någonting sådant. Kortfattat skulle det innebära att staden behåller den viktiga intäkt som tomträttsavgälden utgör, rimligen också uppräknad med ett index, men att den boende får en trygghet i att veta att det trots allt finns en övre gräns för hur hög markhyran kan bli. Det skapar en trygghet för stockholmarna och deras boendekonomi, och vi ger också ett viktigt incitament för

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

privata aktörer att våga bygga hyresrätter i Stockholm, eftersom dessa oftast byggs på mark som upplåts med tomträtt.

Bifall till undertecknads motion!

Anförande nr 134

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Motionären vill ha ett tak på avgälderna, och det har vi faktiskt redan i dag. Vi har ett tak som är 30 procent av markvärdet som avgiftsunderlag. Andra kommuner i Stockholm har 100–150 procent. Jag såg i förrgår att även kyrkan har 100 procent liksom Vasakronan. Alla vill ha det system som Stockholm har, och orsaken till att friköpen inte går att räkna hem ekonomiskt är att avgälderna är så pass mycket lägre.

Om avgiftsunderlaget beräknas på 30 procent av markvärdet i dagens system, vad är det Moderaterna vill ha i stället?

Anförande nr 135

J o h a n N i l s s o n (M): Först sa Jan Valeskog att det redan är subventionerat, men det beror ju på hur man ser på det hela. Vi tar inte ut så mycket som vi enligt lagen skulle ha rätt att ta ut – det stämmer. Men det innebär inte att en vanlig stockholmare har råd att betala det. Vi måste ha en avgäld som människor har råd att betala för att de ska ha råd att bo kvar i sina bostäder och inte behöver flytta.

Det är det ena. Sedan sa Valeskog att det inte fanns någon som ville friköpa, eftersom det här är ett så förmånligt system. Men om du går ut och frågar tomträttshavare, vanliga familjer i småhus eller bostadsrättsföreningar runt om i Stockholm, så beror det inte alls på det, utan det beror på att de inte fick ta flera hundra miljoner i lån som det faktiskt handlar om. Det kanske var tur med tanke på vad som hände förra året på kredit- och räntemarknaden.

Den sista frågan handlade om vad Moderaterna vill ha för avgäld. Vi vill ha en avgäld som är rimlig och som en stockholmare kan betala. Vilken avgäld det skulle vara vill jag i motionen att staden utreder.

Anförande nr 136

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det är en intressant motion från Moderaterna. Men borde man inte dra tillbaka motionen när det här fullständigt dräpande svaret kommer från exploateringskontoret och på punkt efter punkt förklarar varför det här är jättekonstigt? Läs det gärna i remissvaren!

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Det blir lite innantill här, och till att börja med kan det vara bra att veta att våra intäkter i staden från tomträttsavgälden beräknas till 3 miljarder för 2023. Det är alltså stora pengar vi har att göra med, stora pengar som kan försvinna från Stockholms stad så att vi inte längre kan använda dem till annat behövt. Det är alltså inga små saker vi leker med.

År 2017 tog vi beslutet om de avgäldsnivåer för flerbostadshus och småhus som gäller i dag. Det här beslutet innebär att avgälderna har fastslagits som en andel av marknadsvärdet. Som Valeskog var inne på är det för flerbostadshus 30 procent av bedömt marknadsvärde 2016, och för småhus ligger det på 40 procent av marknadsvärdet. Det är grunden för beräkningarna. Detta regleras rätt tydligt i jordabalken, där det sägs att avgälden ska motsvara en skälig ränta på markens värde.

Exploateringskontoret gör därför bedömningen att det i och med det beslut vi tog 2017 redan finns ett tak för hur hög avgälden kan vara och att de då beslutade nivåerna avsevärt understiger den nivå som lagstiftningen ger möjlighet till, något som Johan Nilsson också var inne på.

Kontoret anser dessutom att det finns en rätt tydlig transparens i dag gentemot föreningarna hur avgäldsnivåerna kommer att se ut även under kommande perioder. Det finns på hemsidan, och i kontakter med föreningarna hänvisar man till detta. Man kan också visa hur nivåerna kommer att förändras hela tiden, och det ligger som sagt långt under.

På det är man klart bekymrad över att ytterligare sänkta avgälder – för det är som sagt redan rabatterat – i förhållande till lagstiftad nivå riskerar att bryta mot kommunallagens regler kring kraven på god ekonomisk förvaltning, något som jag antar bör vara viktigt för Moderaterna, och även riskerar att bli understöd åt enskild. Sannolikt är det då inte heller förenligt med EU-rättsliga statsstödsregler.

Till detta har vi också tagit de ökade möjligheterna till friköp den förra mandatperioden. Det lyfte kanske inte jättemycket, men det har ändå varit en möjlighet och det ska ha förbättrats. Kanske skulle man kunna se över det på något sätt, till exempel kanske öka möjligheterna till att etappvis betala detta och inte tar det i en klumpsumma.

Anförande nr 137

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Tack, Martin Hansson, för att du citerade vad exploateringskontoret skriver!

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Martin kallar det för ett dräpande svar, men jag måste säga att det var dräpande av honom att säga att jag borde dra tillbaka motionen bara för att ni i majoriteten inte tycker som jag tycker.

Martin läser mycket riktigt vad kontoret skriver, men han skulle nog behöva sätta sig in i motpartens sida här också, det vill säga den som har en tomträtt och betalar avgäld. Den stora frågan är ju inte vad staden får ta ut eller vad EU:s statsstödsregler säger, utan det handlar om vad en vanlig människa har råd att betala. Det är alltså inte hundralappar utan tusenlappar. Om ett eller två decennier kan man komma att få betala 10 000 kronor i tomträttsavgäld för en vanlig lägenhet i Stockholm. Det är redan i dag tre gånger så hög kostnad som uppvärmningskostnaden för vissa bostadsrättsföreningar i Stockholm, så det här är ett jätteproblem, och vi kan därför inte bara diskutera vad man *får* ta ut.

Min fråga till Martin Hansson är: Vad säger Miljöpartiet? Tycker ni att vi ska maximera det här? Jag har för övrigt aldrig talat om att sänka några avgifter.

Anförande nr 138

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Någon maximering är det sannerligen inte tal om. Det är ju kraftigt rabatterat i dag, och det finns ett tak.

När jag är inne på att man nästan till och med behöver fundera på om man ska gå vidare med motionen handlar det om att exploateringskontoret slår fast att det finns ett tak, att det är rabatterat och att det troligen strider mot lagen. Det blir väldigt mycket på en gång.

Vi har kanske lite pigga förslag. Man kanske ska arbeta mer aktivt för att kunna verkställa friköpen och kanske titta på möjligheten att inte behöva betala allt på en gång. Jag är inte hundra på om det går, men det är ett förslag. Men återigen, det här är rabatterat i dag och det finns ett tak.

Anförande nr 139

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi debatterar här hur Stockholms mark ska förvaltas och hur intäkter ska komma in till staden. Men kanske debatten borde handla lite mer om hur stockholmarna ska kunna planera sin ekonomi. Tomträtten är en modell som infördes för mer än 100 år sedan. Då var syftet att främja bostadsbyggandet för en bredare krets, särskilt de som inte hade kapital nog att köpa egen mark att bygga på.

Lagstiftningen uppdaterades senast på 60-talet, och sedan dess har både Stockholms och Sveriges ekonomi förändrats. Boendeformer har utvecklats. Stockholm har vuxit

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

dramatiskt både befolkningsmässigt och när det gäller den ekonomiska tillväxten. Därtill har låga räntor bidragit till en kraftig prisutveckling på fastigheter och mark i staden. Med en förlegad lagstiftning och stadens egna regler har det skapats en mycket svår situation för boende i stadens många villor och bostadsrättsföreningar.

Det är upp till var och en att planera efter bästa förmåga. Inte minst åligger detta bostadsrättsföreningars styrelser – jo, men i dagsläget är det i praktiken omöjligt att planera för avgäldsjusteringar som kommer vart tionde år. Markpriserna följer inte konjunkturen, och avgäldsräntan har absolut inte följt marknadsräntan. Hur ska lekmän klara av detta på det sätt som finansborgarrådet skriver i ärendet?

Det minsta staden borde göra är att förutsättningslöst utreda mer transparenta och ekonomiskt väl avvägda regler för tomträttsavgälder i Stockholms stad. Dessutom behöver man titta på bättre möjligheter för friköp. Inte minst borde staden se till att den utredning som i tio år har gömts undan på Finansdepartementet plockas fram och att staten verkar för en mer ändamålsenlig lagstiftning kring våra tomträtter. Om detta borde vi åtminstone kunna vara överens i denna sal.

Jag yrkar med detta bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 140

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Tomträtterna är väldigt viktiga också för att hålla igång byggandet i Stockholm. Tack vare tomträtterna har man även hållit igång byggandet av inte minst hyresrätter. Efter 2007 har det inte varit särskilt vanligt att man har tillåtit bostadsrätter på tomträtt, just på grund av att priserna har tickat upp så mycket eftersom det är en värdefull stad som vi bor i.

När det gäller den nya avgälden kommer den inom en femårsperiod, och därigenom har också styrelser och bostadsrättsföreningar tid att förbereda sig innan den nya avgiften tickar in.

Jag tänkte ändå fråga Naddebo vilka initiativ han tänker ta för att ändra den lagstiftning på nationell nivå som vi i Stockholm såklart vill följa.

Anförande nr 141

J o n a s N a d d e b o (C): Som jag ser det borde staden trycka på för att regeringen ska ta upp den här utredningen och se vad i den som är möjligt att gå vidare med. Men det här ärendet är helt begrävat. Vi har en lagstiftning som inte är uppdaterad sedan 60-talet.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Jag tror på en förutsättningslös utredning som tittar på om det finns möjlighet att göra systemet lite mer transparent och lite tydligare för våra bostadsrättsföreningar när det gäller att försöka hänga med i vad som kommer att hända om tio år. Jag vet att det är en intrappning. Jag vet hur systemet ser ut, men det är också stora förändringar, och det är svårt för alla dessa lekmän i våra bostadsrättsföreningsstyrelser som ska ta höjd för de här avgäldsuppräknarna. Många styrelser har bytts ut i bostadsrättsföreningarna mellan varven. Jag vet bara i min egen bostadsrättsförening att det byts folk i styrelsen. Det är inte så himla lätt att hålla koll på alla dessa förändringar, och det slår hårt mot våra stockholmare.

Anförande nr 142

G a b r i e l K r o o n (SD): Tack för ordet! Det här är ju inte en enkel fråga när man är i majoritet, och sedanligt och som sig bör är oftast oppositionen väldigt kritisk. I majoriteten vill man såklart behålla det systemet.

I mitt parti har vi funderat på det här en hel del, och vi har landat i att vi måste ställa oss med de boende. Under de senaste 20 åren har vi haft en situation där markpriserna och bostadspriserna har tickat upp väldigt kraftigt. Vi ser att det blir en typ av inlåsningsseffekt för dem som bor med tomträtt. Man har å ena sidan kanske fått en värdeökning på sin lägenhet, men samtidigt får man löpande en kraftigt höjd avgift. Det innebär i praktiken att människor tvingas flytta från sina hem, och det kan inte vara ändamålsenligt.

Sedan har vi också frågan med hyresrätterna. Vi ska inte glömma att i stort sett hela vår allmännytta står på tomträtten, och även om det inte får räknas in direkt i bruksvärdessystemet så påverkar det ändå uppenbart vinstuttaget, för att inte tala om de privata bostadsbolagen som har hyresrätter på tomträtten. Höjningen av tomträtten slår alltså väldigt hårt.

Det vi sverigedemokrater säger i vår reservation i kommunstyrelsen är att vi vill se över taxeringsprinciperna. Det måste vi såklart göra på nationell nivå eftersom man inte kan anse att det är rimligt att en mark som tillhör en bostadsrätt kanske taxeras på samma sätt som mark som är tomträtt.

Någonting som man också måste se över är möjligheten till att de bostadsrättsföreningar som står på tomträtt kan amortera av till Stockholms stad när de köper loss sin tomträtt, det vill säga att de inte behöver ta ett externt banklån för att köpa loss sin tomträtt utan har en långsiktig amorteringsplan mot Stockholms stad för att avbetala sitt friköp. Det skulle möjliggöra för en långsiktig ekonomisk planering.

Slutligen handlar det såklart om att möjliggöra friköp. Det är mycket, mycket viktigt att se över den möjligheten.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Med det sagt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 143

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag måste nog säga att det finns en väldigt stor okunskap, även om jag hör att Sverigedemokraterna har studerat frågan.

För det första är avgäldsnivån exakt samma för hyresrätt och bostadsrätt om läget är detsamma, även om det av någon anledning mest är bostadsrätter som diskuteras. Det är ju så att för en bostadsrätt ska priset per kvadratmeter vara lägre om det är tomträtt än om man äger marken. Det där fungerar si och så. Vi har problem med mäklarna och intresseorganisationen Mäklarsamfundet som inte gärna pratar om detta, därför att det förlorar ju den enskilde på. Det ska vara lägre pris per kvadratmeter och en högre avgift till föreningen om du köper en bostadsrätt med avgäld.

Det är det som inte fungerar, så det handlar om en marknadsanpassning. Där har man ett ansvar från mäklarna, intresseorganisationer och bostadsrättsföreningar. De sköter inte den uppgiften; det är det som är sanningen. Sedan kanske du är emot utförsäljningen av hyresrätter också, i ditt resonemang.

Anförande nr 144

G a b r i e l K r o o n (SD): Det verkar som om Jan Valeskog satt och drömde när jag pratade om avgäldsnivån för hyresrätter och bostadsrätter. Jag har aldrig påstått att det finns en skillnad mellan de två. Snarare påpekar jag att eventuella framtida höjningar av avgälden kommer att slå väldigt hårt mot hyresfastigheterna och även mot bostadsrätterna. Man måste alltså hålla två tankar i huvudet samtidigt, även om det såklart kan vara svårt ibland.

För att återgå till själva tomträttsfrågan instämmer jag i att marknaden måste prissätta annorlunda. Självklart ska en lägenhet på tomträtt vara lägre prissatt än en lägenhet som inte är på tomträtt. Men det får ju samtidigt inte betyda att vi kan höja tomträttsavgälden till vilket pris som helst. Det finns beräkningar som visar att den kan höjas med flera hundra procent i en kommande höjning, vilket blir ett hårt slag inte minst mot många av de människor som bor i ytterstaden och som redan nu har ekonomiskt svaga föreningar i dessa redan nu ekonomiskt tuffa tider.

Anförande nr 145

A n d r é N i l s s o n (L): Man märker att det här är en engagerande fråga, inte minst här inne, men kanske ännu mer för alla de stockholmare som på ett eller annat sätt bor med tomträtt. Det är engagerande för de stockholmare som bor i en hyresrätt där man ser att orimliga hyreshöjningar av tomträten som inte kan finansieras genom

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

hyreshöjningar för dem som bor där gör att underhållet dräneras. Detta gör också att våra hyresfastigheter får ett sämre underhåll när de får sämre ekonomi.

I borgarrådets synpunkter står det som ett argument att Stockholms tillgångar är allas. Den avkastning som Stockholms stads tillgångar genererar ska komma alla stockholmare till del. Det underförstådda är att vi ska ta bra betalt för våra grejor. Men Stockholm äger ju väldigt många andra saker, och ingen annanstans har vi en hyrespolicy som gör att vi alltid kan höja med 100 procent på ett bräde. Jag tänker på alla de föreningar som jobbar ute i stadsdelarna – civilsamhället, idrottsföreningarna. De skulle ju aldrig klara en hyreshöjning på 100 procent på ett bräde. Jag tänker på alla mina vänner som bor i hyresrätt. Jag vet att många av dem inte skulle kunna bo kvar. Vem skulle det om man skulle ha en sådan hyresbildningsprocess?

Det är rätt så uppenbart att tomträttssystemet är ganska uråldrigt. Det är dags att se över det, och även lagstiftningen behöver ses över. Det kan inte göras här inne, men man skulle med samlad kraft kunna se över vad det får för konsekvenser i Stockholm, vad man kan göra med den lagstiftning som finns och vad vi kan skicka med så att riksdagspolitiker kan ta hänsyn till Stockholms situation och de problem vi ser här.

Jag tycker att det är synd att det inte verkar finnas någon samsyn kring att detta är ett problem, för jag tycker verkligen att vi behöver se över frågan och utreda den ordentligt. Det är en frihetsfråga och en boendesocial fråga. Människor ska kunna flytta till en bostad och inte bli tvingade att flytta därifrån för att markhyran höjs helt orimligt.

Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 146

Borgarrådet V a l e s o g (S): Jag sa förut att det skulle vara en prisskillnad mellan att bo i bostadsrätt med friköpt mark eller en bostadsrätt med tomträtt. Jag har förstått att André Nilsson jobbar på Mäklarsamfundet, och mäklarna vill ju inte ha det här tomträttssystemet eftersom de tjänar mycket mindre pengar då. Vilket ansvar tycker André Nilsson att mäklarna eller intresseorganisationerna har för att informera om att det ska vara en skillnad, eftersom det är en del av problemet?

För hyresrätter är det ett utmärkt system. I Stockholm byggs ju hyresrätter, eftersom vi har ett system med tomträtt. Ute i länet byggs inte hyresrätter, för där ligger avgäldsunderlaget på 100–150 procent av markvärdet. Här ligger det på 30 procent, vilket är enormt förmånligt. Varenda en som vill bygga bostadsrättsfastighet här i Stockholm vill ha tomträtt, eftersom det är så förmånligt. Det är också orsaken till att man väljer att fortsätta med tomträttssystemet i stället för att friköpa. Det är så

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

förmånligt! Och i Stockholm har det blivit hyresrätter därför att tomträttssystemet är så förmånligt; jämför det med artikeln häromdagen om kyrkan och Vasakronan!

Anförande nr 147

A n d r é N i l s s o n (L): Det finns ett stort ansvar, och det står alltid i objektbeskrivningen om det är tomträtt eller om man äger marken. Jag jobbar med bostadsfrågor på Svensk Mäklarstatistik och kollar på de här siffrorna. Det verkar vara någonting som man från Socialdemokraterna ser ned på, men är kunskap om bostadsmarknaden någonting som gör en mindre lämpad att diskutera de här frågorna? Jag tycker snarare tvärtom. Jag engagerar mig helhjärtat för att ändra dessa frågor eftersom det finns ett allvarligt problem, och jag ser ju det problemet när jag pratar med människor som bor på de här fastigheterna, oavsett om det är i hyresrätt eller bostadsrätt. Det är ohållbara situationer i ett system som är förlegat och som det är dags att ändra på.

Tomträttssystemet är viktigt, och det är därför vi behöver modernisera det så att det också blir socialt hållbart.

(Borgarrådet V a l e s k o g (S): Mäklarnas ansvar!)

Anförande nr 148

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja fortsätta på det Jan Valeskog sa och lite grann nyansera bilden av tomträttsinstitutet.

Först och främst ska vi alla komma ihåg att mark är en ändlig resurs, och tomträthen ger trots allt Stockholm och stockholmarna långsiktig rådighet över marken. Det är också viktigt att komma ihåg att när det gäller byggandet av hyresrätter är just tomträthen en helt grundläggande förutsättning för att vi ska kunna få till hyresrätter i den här staden. I många kommuner runt om i landet måste hyresrätter konkurrera på samma villkor som bostadsrätter, det vill säga kring markköp, och där förlorar alltid hyresträthen eftersom man inte kan köpa mark på samma sätt. Vi ska också komma ihåg att tomträthen är kraftigt subventionerad jämfört med att köp av marken, så tomträthen i sig skulle jag säga är både ett unikt och ett väldigt, väldigt fiffigt verktyg.

Jag tycker också att man ska slå upp 13 kap. jordabalken där det tydligt framgår hur priset, alltså avgälden, på marken ska sättas. Där ser vi också att det ska följa markvärdesutvecklingen, vilket i sig kanske inte är jättekonstigt, men det är bra att vi i Stockholms stad ändå har ett tak. Samtidigt vill jag säga att jag har full respekt för att de här tvära kasten, de hopp som sker från en avgäldsperiod till en annan, kan bli väldigt problematiska. Det är någonting som är svårt att förutse, och det är också någonting som kan innebära väldigt stora skillnader i kostnader för en småhusägare

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

eller en fastighetsägare. Jag håller verkligen med motionären på en punkt, och det är att det vore väldigt bra att indexera tomträtten så att den stiger med någon procent per år. Därmed skulle vi slippa de tvära kasten.

Men även detta begränsas av 13 kap. jordabalken. Där framgår det väldigt tydligt att avgiften ska ligga fast under hela avtalsperioden. När jag sitter här och lyssnar på er känner jag därför lite att det ju inte är här i församlingen som frågan egentligen ska lyftas, utan ni kanske ska lyfta luren och ta det här samtalet med kompisarna i regeringen – inte mina kompisar men era kompisar.

Det är faktiskt så att jordabalken är glasklar på de här punkterna, och vill man se förändringar kan man till exempel damma av utredningen *Tomträttsavgäld och friköp* från 2012 som Jonas Naddebo refererade till tidigare. I den här salen rör vi nämligen inte över jordabalken, hur gärna Johan Nilsson än vill få det att låta så, utan det gör man i kammaren tvärs över vattnet, det vill säga i riksdagen.

Jag har full respekt för att det är besvärligt för många med de tvära kasten, men det är inte här frågan avgörs. Den avgörs i riksdagen, så det är upp till bevis för Johan Nilssons partikamrater.

Anförande nr 149

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ordförande! Jag kan konstatera att det är en förmån att få tillhöra den här majoriteten – oerhört fint faktiskt, från Martin Hansson till Jan Valeskog och Clara Lindblom med flera som på ett mycket tydligt sätt bidrar med det här.

Jag ska inte förlänga debatten så mycket, men Johan Nilsson och jag satt i exploateringsnämnden förra mandatperioden, och det hade väl bara varit att rulla ut det här om det nu var så att ni trodde på det. Möjligheten fanns. Det är inte jättemånga månader.

Det är den ena delen. Den andra delen, och det är viktigt att komma ihåg i den här typen av frågor, är att det i politiska sammanhang finns ett antal särintressen som är legitima men ändå särintressen som politiken och kommunfullmäktige har att väga mot allmänintresset. Men om vi jagar upp och inte orkar stå emot finns risken att vi faller för det som är särintresset.

Det är därför den här frågan är ungefär som kärnkraftsfrågan, skulle jag säga. Man behöver komma överens, och man behöver komma överens och göra det länge. Annars blir det aldrig förutsägbart, och då blir det ett jätteproblem.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 150

J o h a n N i l s s o n (M): Jag vet inte hur många här i rådssalen som egentligen har en uppfattning om hur många detta särintresse handlar om. Särintresset representerar alltså någonstans mellan 250 000 och 400 000 stockholmare. Det är alltså inte någon liten fråga utan en fråga som berör många och som i framtiden kommer att beröra ännu fler. Jag tycker därför att det är lite fräckt att vifta bort det som ett marginellt särintresse.

Frågan var varför inte Johan Nilsson gjorde någonting förra mandatperioden när jag hade fyra år på mig som ordförande i exploateringsnämnden. Jomen, jag var på ett flertal seminarier och träffade ett flertal intresseorganisationer och lärde mig om och satte mig in i frågan. Som första åtgärd i ärendet försökte jag att möjliggöra friköp i stället. Detta utreddes 2021, och ett antal markägare har under 2022 haft möjlighet att friköpa. Det blev dock för svårt, så då går jag vidare med detta som nästa steg.

Det är bekymmersamt att ni inte vill göra någonting utan tycker att det ska vara no limit för 250 000 stockholmare.

Anförande nr 151

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Om man går tillbaka till protokollet så kan man se att jag inte sa ”marginellt” utan att det är ett *legitimt* särintresse. Det är en väsentlig skillnad – ett legitimt särintresse.

Vad jag sedan försökte lyfta var att politiken är allmänintresset. Många berörs men inte alla. Vi måste företräda alla stockholmare när vi fattar beslut, och det var det jag försökte lyfta när jag pratade om ett legitimt särintresse. Ingenting annat.

Anförande nr 152

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Det är såklart jätteintressant att höra debatten här, men jag vill först av allt poängtera att det är självklart för Moderaterna att den som lånar eller hyr sin mark av Stockholms stad ska betala hyra för marken. Jag har aldrig någonsin föreslagit att vi ska ta bort avgälden eller sänka den.

Här nämndes 3 miljarder kronor. Det stämmer. Det är stadens intäkt på tomträttsavgälderna, och den ska bestå och kanske till och med öka med åren. Det jag pratar om är ett pristak, men jag har inte sagt var det taket ska ligga någonstans. Jag tycker att det är jätteviktigt att komma ihåg det i den här diskussionen att motionen handlar om att utreda en fråga, inte att ta bort eller sänka någonting. Marken tillhör alla stockholmare, och då ska intäkten komma alla stockholmare till del.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Vi ska dock inte glömma bort att systemet med tomträtter instiftades för att kunna ge människor möjlighet att bygga sina egna hem. Staden har ju haft och har ett intresse av att det byggs bostäder. Vill vi inte att det ska fortsätta? Det här har varit ett sätt att stimulera det, och att då acceptera mångdubblingar av markhyran långt senare förändrar väsentligt boendekonomin för dem som redan har flyttat in i sina bostäder.

Motionen handlar alltså om att utreda möjligheten till ett pristak, ett övre tak på hur hög tomträttsavgälden ska kunna vara. Ni är flera här som säger att det redan finns ett tak, att det redan är reglerat och att det annars kan strida mot EU-lagstiftning och så vidare. Men vad jag menar är ett tak som är rimligt för en vanlig stockholmare att betala. Det här handlar inte bara om en jättestor villa på en stor tomt ute i Äppelviken, utan det är 250 000–400 000 vanliga stockholmare som ska betala detta varje månad i boendekostnad. Det är dem och vad de har möjlighet att betala som jag talar om. Det handlar alltså inte om vad man *får* ta ut i Stockholms stad utan vad som är möjligt för stockholmaren att betala.

Det här förslaget innehåller inga färdiga lösningar, utan det är någonting som måste utredas. Som sagt: Ta reda på om det strider mot gällande rätt i stället för att säga att det *kan* strida mot gällande rätt och vifta bort det på det sättet!

Som jag har sagt flera gånger är systemet med tomträtter och ökade avgälder mycket större än vad många tror, och jag tycker faktiskt att det är väldigt viktigt att ta det på allvar och lyssna på det. Det är inte bara bostadsrätter och småhus, utan det är även hyresrätter. En hyresvärd kan inte lägga tomträttsavgälden rakt på hyran eftersom det inte fungerar med den hyressättningsmetod som finns. Men hyresvärden måste ändå betala avgälden, vilket antagligen kommer att innebära att hyresvärden får dra ned på någonting annat i stället, vilket kanske inte heller är så bra.

Jag tycker alltså att det finns många anledningar att åtminstone tänka sig att utreda frågan, samtidigt som vi säkerställer att Stockholms stad behåller den viktiga intäkt som avgälden också utgör. Bifall till motionen och Moderaternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 153

Borgarrådet Lindblom (V): Det som jag inte riktigt hänger med på är det Johan Nilsson diskuterar nu, det vill säga prisindextak och dylikt. Det har ju redan utretts en gång i en väldigt stor utredning, Tomträtts- och arrendeutredningen, med diarienummer Ju 2011:08.

Varför lyfter Johan Nilsson diskussionen här när de juridiska förutsättningarna är glasklara och utredningen dessutom innehåller färdiga förslag som handlar just om den typ av indexering som han efterlyser? Det som är särskilt intressant i sammanhanget

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

är att det departement där den skrivbordslåda finns där den här utredningen i sin tur ligger är Justitiedepartementet, och där är ju Gunnar Strömmer som bekant moderat minister.

Anförande nr 154

J o h a n N i l s s o n (M): Det går alltid att peka på regeringen och kräva olika insatser, och det verkar dessutom vara det som ni har blivit bäst på att göra. Så fort det dyker upp en fråga är det regeringens fel.

Men marken är stadens, och vi förfogar själva över marken. Vi förfogar också över vilken hyra vi vill ta ut. Vi kan inte sätta ett index på avgälden, nej, men vi kan i våra avgäldsperioder som ska löpa fem eller tio år framöver sätta ett tak som innebär att vi inte tar ut mer än en viss peng per avgäldsperiod. Detta förfogar vi i Stockholms stad över själva.

Sedan kan man vända och vrida på procentsatser, andel av markvärde som tas ut och så vidare, och Stockholms stad har fått både ris och ros i högre rätt. Men det jag är inne på är att vi ska utreda och försöka att säkerställa vilken avgäld som är rimlig för en vanlig stockholmare att betala på sin månadskostnad för sitt boende. Det är det vi vill åt.

Anförande nr 155

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag får inte ihop det, Johan. Först säger du att ni inte föreslår någon sänkning. Sedan säger du att ni vill ha ett tak som är rimligt för en stockholmare att betala, och det upprepade du i din kontrareplik till Clara här. Det låter ju som en sänkning. Det är ju det ni vill att den här utredningen ska landa i – en form av sänkning. Och då är vi tillbaka dels i att det redan finns ett tak, dels att det redan är väldigt rabatterat och väldigt lågt. Då kan ni väl ändå säga att ni vill sänka, för det är ju det ni vill.

Jag har en fråga kopplat till detta. Har ni alltså helt gett upp tanken om friköp nu? Är det så att ni ändå vill försöka med det parallellt, eller menar ni att det här har helt gått in i väggen och att det finns inte längre någon möjlighet att titta på det som alternativ? Är det bara en sänkning som ni önskar nu?

Anförande nr 156

J o h a n N i l s s o n (M): Nej, Moderaterna vill inte sänka tomträttsavgälderna. Jag vet inte hur många gånger jag har sagt att den intäkt vi har i dag ska vi säkerställa att staden kan behålla. Men de som har tomträtt vet inte hur mycket det kommer att öka i framtiden. De senaste nya avgäldsperioderna har det varit mångdubblingar, och blir

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

det ytterligare mångdubblingar är det många som inte kommer att ha råd att betala dem. Det är någonstans där jag ser framför mig att det skulle kunna vara rimligt med ett tak på avgälden. Men vi ska inte sänka några avgälder, utan Stockholms stad ska säkerställa att de 3 miljarder som vi får in i dag ska vi också få in i framtiden. Hoppas att detta nu är tydligt!

Jag är faktiskt besviken på Miljöpartiet för att inte heller ni lyssnar och förstår hur 250 000–400 000 stockholmare just nu har eller kommer att få enorma bekymmer att betala sin tomträttsavgäld, oavsett om det är direkt till staden eller via månadsavgiften.

Vi vill också jobba vidare med friköp genom olika varianter. Det är en möjlighet av flera.

Anförande nr 157

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Alla hör ju att det inte finns så mycket substans bakom detta. Det ska utredas och utredas, men vi ska ändå ha det kvar. I fyra år har ni styrt och inte gjort någonting, och vi har en regering som absolut inte kommer att göra någonting i den här frågan.

När vi tog det här beslutet 2017 röstade ni emot. Då höjde vi från 15 procent av avgiftsunderlaget till 30 procent, vilket är högst rimligt. Det var ni emot. Hade ert beslut gällt då, 2017, hade vi förlorat ungefär 500 miljoner per år. 2027 tjänar vi 600 miljoner på den där höjningen som har varit helt avgörande. Annars skulle vi inte kunna genomföra projekt med tiotusentals lägenheter.

De här pengarna, 500–600 miljoner kronor per år, är mycket pengar som vi använder för våra investeringar. Det är en högst rimlig avgift. Det är heller inga problem för hyresrätter. Det är inte de som klagar och gnäller, utan det är andra. Mäklarna och en del intresseorganisationer ställer sig upp och skriver debattartiklar om att man inte gillar det här systemet, för man förlorar pengar på det.

Då ska man veta att för ungefär 35 000 lägenheter som ombildades sattes ett lägre pris, eftersom det var tomträtt. Nu kommer samma bostadsrättsföreningar och vill ha rabatt en gång till. De såldes alltså billigt för att det var tomträtt, och nu vill man ha rabatt en gång till! Det är inte hyresgästerna som klagar, utan det är bostadsrättsinnehavarna. Det jag säger är att fungerar marknaden så ska priset per kvadratmeter vara lägre.

Det är märkligt och svårt att ta på allvar att det kommer en sådan här motion efter valet. Det var lika svårt att ta er på allvar 2017 när ni röstade emot höjningen till 30 procent. Läste ni som sagt artikeln häromdagen? Kyrkan har 100 procent. De vill inget annat än att ha Stockholms system. Statliga bolag, Vasakronan och andra, som har mark med tomträtt kör 100 procent. Kommunerna runt om i länet kör 100 procent eller ännu mer,

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

och där byggs inga hyresrätter eftersom det blir för dyrt. Här subventionerar vi kraftigt markhyran ned till 30 procent av avgäldsunderlaget – högst rimligt!

Ingen har nämnt det här med räntan. Det kan man alltid diskutera, men det bestämmer inte Stockholms stad. Vilken ränta det ska vara på avgäldsunderlaget prövas i domstol, och det prövas var och varannan månad eller åtminstone regelbundet. Detta borgar för ett rättssäkert system ur det perspektivet.

Utreda kan man prata om utan att vara konkret, så trovärdigheten är inte så stor. Slutligen ska jag väl också säga att när det gäller försäljningspolicy så kan man, om man vill, friköpa en bostadsrättsförening för 60 procent av marknadsvärdet. Men det vill man inte, för avgälderna är så pass låga att det inte går att räkna hem. Jag förstår det. Det är bara att gratulera till att man har så pass låga avgifter. Det är också stor skillnad mellan ytterstad och innerstad.

Anförande nr 158

A n d r é N i l s s o n (L): Det svävar något påstående här om att det skulle vara jättegynnsamt för mäklare om man skulle ändra det här systemet. Men det finns ingenting som skulle göra att en mäklare tjänar mer pengar om tomrättssystemet skulle förändras, för det är samma arvode oavsett om man överlåter något med tomträtt eller inte. Detta står alltid i objektbeskrivningen, för det finns det redan lagkrav på.

De som påverkas är de som är på bostadsmarknaden, för om man gör systemet mer rimligt blir det en tryggare bostadsmarknad både för dem med hyresrätt, för dem som bor i bostadsrätt och för dem som bor i småhus på tomträttstomt. Det finns ju inget annat system där vi kan ha höjningar på 100 procent på ett bräde. Visst, det är en intrappning på fem år, men det är fortfarande en 100-procentig höjning, och den kan komma igen efter tio eller tjugo år när nya tabeller gäller. Detta är inte ett rimligt system, och det finns inte heller någon annanstans.

Jag tänker framför allt på situationen i våra utsatta områden. Där dominerar hyresrätten, ofta på tomträtt. Hyrorna följer inte med när man höjer tomträttsavgälderna kontinuerligt, och det blir allt sämre skött.

Anförande nr 159

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Era medlemmar, mäklarna, får mer betalt ju högre priset är på en lägenhet naturligtvis. Det är klart att det hade varit sjystare att säga att den lägenheten är på tomträtt, så ni bör ha ett lägre pris. Säger de det? Nej, det gör de naturligtvis inte. Det är det som grejen: Bostadsrättsföreningen, intresseorganisationerna och mäklarna borde i stället för en finstilt fotnot vara tydliga

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

med att det här är på tomträtt, och då ska priset vara betydligt lägre per kvadratmeter och avgiften högre. Det är en marknadsanpassning.

Anförande nr 160

J o h a n N i l s s o n (M): Jag tycker att det är lite bekymmersamt ändå. Jag får berömma er för att ni är väktare av systemet, av stadens intäkter och så vidare, men även Moderaterna vill säkerställa att vi behåller de här 3 miljarderna.

Ni ger sken av att det är billigt med tomträttsavgälder och att det redan är så subventionerat. Jag tycker nog ändå att Jan Valeskog skulle behöva sätta sig in i lite mer i tomträttshavarnas situation. Prata lite mer med HSB och Riksbyggen kanske; du borde möjligen känna dem.

Ointresset från Socialdemokraterna i den här frågan tycker jag kan jämföras med debatten om fastighetsskatten i början på 00-talet när det liksom inte spelade någon roll om människor var tvungna att lämna sina hem när de inte hade råd att bo kvar. Det är nämligen där vi kommer att hamna om några decennier om vi tillåter tomträttsavgälderna att skjuta i väg hur långt som helst.

Jag undrar därför om borgarrådet kan se *något* problem med nuvarande system? Är Socialdemokraterna på något enda sätt intresserade av de 250 000–400 000 stockholmare som drabbas av det här?

Anförande nr 161

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som vi vet älskar alla tomträttsavgäldssystemet och vill ha det, även de som bygger nya bostadsrätter. De fick lov att välja, men de ville inte friköpa utan vill ha det här systemet. Likaså tycker alla som bor i hyresrätt att det här är utmärkt. De som klagat är naturligtvis de bostadsrättsföreningar som inte har anpassat sig till marknaden, alltså att ha lägre pris per kvadratmeter och en högre avgift per månad när man säljer sina lägenheter. Det är så det ska fungera. Och det är klart att då hjälper inte mäklarna eller intresseorganisationerna till.

Det är inget annat än egenintresse, och ni borde stå på stockholmarnas sida och inte på egenintressets.

Anförande nr 162

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Johan, jag kunde inte svara dig förut, men du säger faktiskt, apropå den utredning som ni vill ha, att ni vill ha ett tak som är rimligt för en stockholmare att betala. Det är ju en sänkning! Sedan förnekar du att ni vill ha en sänkning.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Ska vi tolka er så att om en utredning skulle landa i att det föreslås en höjning så är ni fine med det? Är det så det ska tolkas? Okej, bra – tack!

När det handlar om det som Anders och Janne var inne på om föreningarna så tycker jag att det är intressant. Dessa 250 000 äger inte marken. Nu ska det sägas att det verkligen är rabatterat och att det finns ett tydligt tak. Men skulle det sänkas ännu mer skulle de ju gynnas i förhållande till de föreningar som äger sin mark, till och med så pass mycket att man på exploateringskontoret undrar om det här kanske är ett enskilt gynnande som inte följer lagstiftningen. Det går inte att komma runt.

Jag tycker slutligen att det glöms bort att det finns en transparens: Kontoret anser även att det finns transparent vilka nivåer som kommer att gälla då dessa bland annat finns publicerade på stadens hemsida. I relationerna med tomträttsinnehavarna hänvisar man tydligt till informationen, var man ska vända sig, vem man ska vända sig till och hur nivåerna kommer att se ut.

Allt finns alltså redan.

Anförande nr 163

J o h a n N i l s s o n (M): Snälla Martin, jag förstår inte hur många gånger jag ska stå och säga det här, och jag förstår inte var du läser in att det handlar om en sänkning! Det står ingenstans i ärendet.

Du säger att om vi ska införa ett tak som en vanlig stockholmare kan betala så innebär det en sänkning. Nej, det gör det inte, för de betalar ju i dag! Och precis som jag skriver i motionen och som jag har sagt här är det oron för vad som komma skall som ska mötas. Alltså, om tio år, ska det då vara en fyrdubbling? Om tjugo år en fyrdubbling igen och så vidare? Vi måste kunna säga att någonstans i framtiden finns det ett tak. Hit men inte mer! Vi har aldrig någonsin pratat om en sänkning, men vi måste kunna ge stockholmarna en förutsägbarhet, en trygghet i att veta att man kommer att kunna bo kvar där man bor.

Jag tycker att även Martin Hansson ska sätta sig in i tomträttshavarnas situation och kanske också träffa HSB och Riksbyggen, om man nu tar bostadsrättsföreningar, för att veta hur de känner och vad de står inför.

Anförande nr 164

M a r t i n H a n s s o n (MP): För kommande avgäldsperiod finns ju en trygghet. Där finns en beräkning, och det är tydligt vem man ska vända sig till för att få reda på det. Det finns också publicerat på hemsidan. Där har man alltså tryggheten.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Om man tittar ännu längre fram går det såklart inte att sätta ett tak. Även om man inte vill ha inflation så finns ju inflation, till exempel. Det är klart att det alltid kommer att ske någon form av indexuppräknings i framtiden, men under den närmsta perioden finns ju denna trygghet.

Det finns ett tak, och tyvärr, Johan, jag kommer inte runt att när du pratar om ett tak för vad som är rimligt för stockholmarna att betala så måste det tolkas som en sänkning. Om ni kan tänka er att det skulle kunna landa i en höjning förstår jag inte varför ni har lagt den här motionen över huvud taget.

Anförande nr 165

Borgarrådet Lindblom (V): Nu kommer jag att tjata lite här, men jag har lite svårt för debatter där man medvetet försöker få det att framstå som om förhållandena är på ett sätt som de inte är.

Jag tycker givetvis att det är sympatiskt att tänka sig att ett tak ska utgå från de boendes ekonomi och inte från markvärdet. Men återigen, det är inte så jordabalken är formulerad. Titta på 13 kap. 10 § jordabalken! Det framgår med all önskvärd tydlighet att avgälden ska vara oförändrad under avgäldstiden. Tittar vi en paragraf ned, 11 §, så framgår med all önskvärd tydlighet att priset ska utgå från markvärdet och inte från de boendes ekonomi. Har man således problem med de här bestämmelserna är det inte i den här salen man ska lyfta det, utan man ska lyfta det med sina partikollegor i regeringen.

Det jag tycker är väldigt problematiskt i den här debatten är att man försöker plocka politiska poänger genom att göra det här till en fråga för den rödgröna majoriteten i Stockholms stad. Men det är inte vi som äger frågan! Vill ni ändra systemet så att man kan få en indexering och ett tak som baseras på någonting annat än markvärdet, då måste lagstiftningen ändras, och lagstiftningen rör vi inte på i denna sal.

Gå till Gunnar Strömmer om ni nu är så otroligt oroliga för att människor ska behöva lämna sina hem! Det kan ju inte vara så att ni är många telefonsamtal bort. Moderaterna sitter i regeringen, Liberalerna sitter i regeringen, Kristdemokraterna sitter i regeringen och ska vi vara riktigt ärliga sitter även Sverigedemokraterna i regeringen. Det är där samtalet och frågan ska tas, inte i Stockholms stads kommunfullmäktige!

Anförande nr 166

Johan Nilsson (M): Ordförande! Tack, Clara! Du har helt rätt i att om vi vill ändra vårt system för hur avgälden årligen eventuellt skulle räknas upp med ett index så finns det inte stöd för det i jordabalken. Det är helt korrekt. Men i övrigt äger Stockholms stad frågan själv. I dag tar vi 3 procent i avgäldsrenta och debiterar det på

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

30 procent av marktaxeringsvärdet. De siffrorna är inte alls desamma i andra kommuner runt om i Sverige. Det varierar i hela Sverige. Varför då? Jo, därför att kommunerna har rådighet över frågan, vilket Clara Lindblom försöker förneka.

Vi kan visst sätta både egna procentsatser eller som jag säger, ett övre tak: hit men inte längre för en avgäld, till exempel x kronor per kvadratmeter boyta. Det skulle vi kunna göra. Men det motionen syftar till är också att utreda detsamma. Det kan ju hända att vissa saker går att göra och andra inte.

Är vi intresserade av att utreda det? Är vi intresserade av att ta reda på vad som är möjligt för en stockholmare att betala och ge rimliga boendevillkor – ja eller nej?

Anförande nr 167

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag kan konstatera att Johan Nilsson inte lyfte frågorna när han inte bara var ledamot eller ersättare utan ordförande i exploateringsnämnden. Jag kan också konstatera att han inte har lyft frågan trots att hans egen partikamrat Gunnar Strömmer äger denna fråga.

Återigen: I 13 kap. 11 § jordabalken står det oerhört tydligt, och det går inte att läsa på något annat sätt, att det är markvärdet som ska vara grunden för prissättningen. Räntesatsen, precis som Jan Valeskog redan har nämnt, prövas i domstol. Är det så att ni vill att tomträttsavgälden ska beräknas på andra principer än markvärde måste ni, återigen, ta frågan till Gunnar Strömmer och inte lyfta den här för att ni vill plocka politiska poänger bland villaägarna i småhusområdena. Ta det till er minister!

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

§ 21 Motion om granskning av projektbidraget

Anförande nr 168

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Ordförande! Det är ganska otacksamt att komma så sent på sista punkten för att debattera en motion när alla är trötta och vill gå hem. Man blir inte så populär. Jag hoppas att ingen har hunnit somna än så länge, och jag hoppas också att jag kan pigga upp er genom att påpeka de brister som finns i bidragssystemet i Stockholms stad.

Som många vet fördelar kulturförvaltningen som offentlig verksamhet årligen cirka 200 miljoner kronor i stöd till kulturella evenemang, verksamhet och civilsamhällets kulturaktörer. Eftersom stöden finansieras av skattemedel är det av stor vikt att stödmottagarna följer god redovisningssed samt har välskött verksamhet och administration.

De flesta, eller snarare nästan alla, statliga myndigheter som ger ut projektbidrag kräver från bidragstagarna att deras projektredovisning ska vara kvalitetssäkrad av auktoriserad eller godkänd revisor. Kraven från myndigheternas sida består oftast av att en auktoriserad revisor ska granska enligt standarden ISRS 4400, en så kallad granskning enligt särskild överenskommelse, om bidraget uppgår till 5 prisbasbelopp eller enligt ISA 805 om bidraget är större än 5 prisbasbelopp.

I dagsläget saknas det adekvata mekanismer för att identifiera och bekämpa fusk med föreningsbidrag i Stockholms stad. Så sent som på föregående kommunfullmäktige har vi fått del av årsredogörelsen med underliggande revisionsberättelse, och under punkten ”Bidrag till ideella föreningar” var revisorernas samlade bedömning att nämnderna i olika utsträckning brast i att säkerställa att bidrag beviljas och nyttjas på det sätt som avses.

Med de åtgärder som min motion föreslår kan Stockholms stad både minska intern administration och öka kvaliteten på själva granskningen, eftersom granskningen kommer att utföras av en auktoriserad/godkänd revisor. Det rådande ekonomiska läget i Sverige leder till att opportunisten i samhället samt bland föreningsaktörer växer som en konsekvens av lågkonjunktur och inflation. Det är därför hög tid att införa den föreslagna typen av internkontroll för att säkerställa att varje skattekrona används ändamålsenligt.

Med dessa fina ord yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2023-05-29

Anförande nr 169

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill först och främst betona att stadens förvaltningar bedriver ett ganska stort kontrollarbete, och det kan ju i sammanhanget anses ganska anmärkningsvärt att motionären Sergej Salnikov själv är så djupt involverad i revision och själv jobbar med detta, vilket han inte själv har nämnt. Det skulle gynna hans kollegor avsevärt om det här förslaget skulle gå igenom. Sådant tycker jag att man ska vara väldigt öppen och tydlig med när man lägger fram sådana här förslag, eftersom idén är något som naturligtvis skulle gynna en viss yrkesgrupp.

Vi arbetar naturligtvis ständigt för att kontrollera att föreningslivet sköter sig och ska så fortsätta. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 170

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Tack så mycket för de orden! Jag tycker att det är ett ganska långsökt argument att påstå att jag på något sätt skulle bli jävig av att väcka den här motionen. Det finns, om jag inte missminner mig, ungefär 3 000 auktoriserade revisorer. Det finns väldigt stora revisionsbyråer, och det finns mindre byråer, så jag förstår inte riktigt hur jag på något sätt skulle kunna gynnas ekonomiskt av detta.

När det kommer till själva granskningen tillämpar i princip hela världen som anammar International Standards of Auditing sådana standarder, vilket Sverige måste göra enligt lagen. Nästan alla myndigheter som ger ut någon form av bidrag och kräver någon form av motprestation kräver att man ska komma med en kvalitetssäkrad redovisning som ska vara påskriven av en auktoriserad eller godkänd revisor. Jag förstår inte riktigt varför man i Stockholms stad ska försöka återuppfinna hjulet när det redan finns och i princip alla i hela världen kör på det sättet, framför allt på alla nivåer i alla myndigheter i Sverige.